

บัณฑิตวิทยาลัย
GRADUATE SCHOOL

Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ISSN 2774-0420 (Print)

ISSN 2697-3855 (Online)

ปีที่ 20 ฉบับที่ 90 กรกฎาคม – กันยายน 2566

Volume 20 No.90 July – September 2023

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วารสารราย 3 เดือน

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University

ปีที่ 20 ฉบับที่ 90 กรกฎาคม – กันยายน 2566

Volume 20 No.90 July - September 2023

ISSN 2774-0420 (Print)

ISSN 2697-3855 (Online)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University

วารสารบัณฑิตศึกษา เป็นวารสารผ่านที่เกณฑ์การพิจารณาเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล TCI ฐานที่ 2
กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ขอบเขตของวารสาร

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้จัดทำวารสารฉบับภาษาไทยขึ้นเพื่อเผยแพร่บทความงานวิจัยและบทความวิชาการ ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กล่าวคือ ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ ห้องสมุดและสารสนเทศศาสตร์ และพฤติกรรมองค์กรและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ของคณาจารย์และนักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยเริ่มเผยแพร่บทความในขอบข่ายข้างต้นตั้งแต่ฉบับปีที่ 19 เล่มที่ 84 มกราคม – มีนาคม 2565 เป็นต้นไป จัดพิมพ์เผยแพร่โดยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ออกปีละ 4 เล่ม ในการพิจารณาบทความ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรกแล้วจัดให้มีกรรมการภายนอกร่วมกลั่นกรอง (peer review) อย่างน้อย 2 ท่าน ประเมินตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนด ในลักษณะเป็น blind review คือ ปกปิดรายชื่อผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง

กำหนดออก ราย 3 เดือน ปีละ 4 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม เผยแพร่ เมษายน
- ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน เผยแพร่ กรกฎาคม
- ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน เผยแพร่ ตุลาคม
- ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม เผยแพร่ มกราคม

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพ
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข

กองบรรณาธิการ

บุคคลภายนอก

ศาสตราจารย์สุธรรม อารีกุล	ข้าราชการบำนาญ
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภมาศ พนิชศักดิ์พัฒนา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ เอกะกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ สิมารักษ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทินันท์ พรหมสุวรรณ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ กนกเมธากุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จักรพิมพ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร บุญใช้	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพงษ์ อินทรวงศ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุคคลภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาพันธ์ กุลไพบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ภาวิณี แสนชนม์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพสิฐ บริบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ ศรีพระจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรภัทร เร็มศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณรัตน์ คำแหงพล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อาจารย์ ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้ช่วยจัดการ

นางสาวงามวิไล คนไฉ	นายอนุสิทธิ์ นนตระกูลดร	นางสาวภัสรินทร์ โคตรพันธ์	นางสาววรรณภา เอกพันธ์
--------------------	-------------------------	---------------------------	-----------------------

ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) ประจำฉบับ

ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด สร้อยน้ำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถิอาสนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.กิ่งแก้ว ปะติตั้งโช	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กชกร เจตินัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรา เขียวรักษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนตรชนก จันทร์สว่าง	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ยศคำลือ	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรุณี อินทนนท์	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกลักษณ์ เพ็ญสา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรภัทร เร็มศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิกา ฉลากบาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วศิน เพชรพงศ์พันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชาชัย สมปอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิตย์ ภาคมฤค	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิณี สมพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สอาด ม่วงจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดประไพ บุญศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญจนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อาจารย์ ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ออกแบบปก

นายอนุสิทธิ์ นนตระกูลดร

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สมศักดิ์การพิมพ์ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
1773/30 ถนนรัฐพัฒนา ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000
โทรศัพท์ 0-4271-1896, 0-4273-6277 โทรสาร 0-4271-3552
E-mail : somsak_prs@yahoo.com, somsak.pr@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 20 ฉบับที่ 90 ประจำเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2566 นี้ ได้รวบรวมบทความทางวิชาการและงานวิจัย จากนักการศึกษา นักบริหาร นักวิจัย และบทความวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต เพื่อเผยแพร่ในวงการศึกษาและวงการวิชาการเพื่อแสดงศักยภาพทางวิชาการของนักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ออกสู่สังคมการศึกษาของไทย โดยเฉพาะการเผยแพร่ไปยังมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ

สาระที่น่าสนใจในฉบับประกอบด้วย ผลการจัดการเรียนรู้วิชาพฤติกรรมองค์การโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3, การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, กระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม, ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7, แนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย, ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2, การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน, การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5, ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับ กลวิธี Box – Method ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, สภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู และสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร เป็นต้น

กองบรรณาธิการขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือส่งบทความและงานวิจัยมาร่วมเผยแพร่หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 20 ฉบับที่ 90 ประจำเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2566 นี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เป็นใจเป็นอย่างดี

สารบัญ

หน้า

- ผลการจัดการเรียนรู้วิชาพฤติกรรมมองค์การใช้แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง
ของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ชวลิต เกิดทิพย์..... 1
- ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
เขต 3
นิภา สิงห์เสนา ศุภกร ศรเพชร เบญจ กิติคุณ เอนก นรสาร และ วโรทัย สิริเศรณี.....11
- การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล
โดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เบญจรัตน์ บุญล้ำ อัจฉรีย์ พิมพิมูล และ สุวัฒน์ บันลือ..... 16
- ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ธวัชชัย ศรีจันทร์ ญกร เอี่ยมพญา และ นิวัตต์ น้อยมณี..... 26
- แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้
นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
เรื่องชัย เรื่องอาจ และ สุชาติ อดุลย์บุตร.....41
- กระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม
ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
ณัฐพล ชารีรักษ์ และ วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา..... 54
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ
สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7
दारु้ง หนูรูปงาม ศุภรักษ์ อธิคมสุวรรณ และ วรณี เนียมหอม..... 65
- แนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย
อิสรา ชากักดี สุชาติ บางวิเศษ และ สุขุม พรหมเมืองคุณ..... 76
- ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
จันทร์เพ็ญ สันทาลุนัย ลินดา นาคโปย และ สายฝน เสกขุนทด.....88

- การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน
ภัทรารวรรณ อุทลิ่งห์ อัจฉรีย์ พิมพิมูล และ สุวัฒน์ บรรลือ..... 98
- การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning
เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ศศิณภา ธรรมกุล.....109
- ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL
ร่วมกับกลวิธี Box – Method ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
อรอนงค์ กลิ่นศรีสุข อรรถพร แก้วขาว และ สมคิด อินเทพ.....123
- สภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู และสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียน
ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร
ปิ่นทิตา อินทรักษา.....131
- แนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร..... 142

ผลการจัดการเรียนรู้วิชาพฤติกรรมองค์กรโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของ
นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

THE EFFECTS OF LEARNING MANAGEMENT ON AN ORGANIZATIONAL BEHAVIOR SUBJECT USING A
TRANSFORMATIVE LEARNING CONCEPT OF STUDENTS IN A MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN
EDUCATIONAL ADMINISTRATION IN PRINCE OF SONGKLA UNIVERSITY, PATTANI CAMPUS

ชวลิต เกิดทิพย์

Chawalit Kerdtip

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปัตตานี 94000
Program in Educational Administration, Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus,
Pattani 94000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: ckerdtip@gmail.com

รับบทความ 21 พฤศจิกายน 2564 แก้ไขบทความ 7 กันยายน 2565 ตอรับบทความ 12 กันยายน 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์โดยใช้กรณีศึกษาและศึกษาผลการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดในวิชาพฤติกรรมองค์กรของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ชั้นปีที่ 2 ที่ศึกษาในวิชาพฤติกรรมองค์กร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการเรียนออกแบบโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง จำนวน 15 แผน และแบบบันทึกรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัย พบว่า 1) ลักษณะการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์โดยใช้กรณีศึกษาในวิชาพฤติกรรมองค์กรของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มี 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) คำถามที่ความย้อนแย้ง (2) คำถามที่เน้นกระบวนการทำงานในองค์กร และ (3) คำถามที่เน้นคุณค่าและจิตวิญญาณ 2) ผลการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดในวิชาพฤติกรรมองค์กรของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มี 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มความคิดถูกครอบงำด้วยประสบการณ์เดิม (2) กลุ่มสร้างความหมายใหม่ (3) กลุ่มที่ใช้ความรักหล่อเลี้ยง และ (4) กลุ่มที่เคยถูกกดขี่

คำสำคัญ: ผลการจัดการเรียนรู้, พฤติกรรมองค์กร, การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง, บริหารการศึกษา

ABSTRACT

This classroom action research aimed to study critical-type questions using case studies and examine the students' self-reflection diary on the organizational behavior subject in a master of education program in educational administration at Prince of Songkla University, Pattani Campus. The target group was 25 second-year students who enrolled in the organizational behavior subject during the first semester of the 2019 academic year in a master of education program in educational administration at Prince of Songkla University, Pattani Campus. The instrument included 15 lesson plans designed based on the transformative learning concept and the protocol checklist. The data was analyzed using content analysis.

The findings of the research were as followed: 1) the critical-type questions from the case studies in the organizational behavior subject in a master of education program in educational administration at Prince of Songkla University, Pattani Campus, were categorized into three attributes: (1) paradox questions, (2) organizational working process questions, and (3) value and spiritual questions; 2) the student's self-reflection diaries were classified into four groups: (1) disorienting dilemma, (2) exploration of new perspectives, (3) positive support, and (4) the oppressed.

Keywords: Learning Management Effects, Organizational Behaviors, Transformational Learning, Educational Administration

บทนำ

มนุษย์ทุกคนควรได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรากฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคม ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงเป็นสิทธิของเด็กทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย และทุกพื้นที่ภูมิศาสตร์ที่พึงได้รับ ด้วยเหตุนี้การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐและเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ในปัจจุบันแต่ละประเทศพยายามส่งเสริมให้ประชากรของตนมีคุณภาพด้วยการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบใหม่ที่โดดเด่น และแตกต่างกันไปเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ของโลก ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจที่ผันผวน สังคมที่เปลี่ยนแปลงแบบพลิกฝ่ามือ เช่น วิกฤต COVID-19 หรือวิกฤตแนวโน้มสังคมผู้สูงวัย (Aging society) ก็ตาม ส่งผลให้ระบบการศึกษาในทุกแห่งหันมาตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียน สร้างความเป็นผู้นำด้านการศึกษา (ปรีชา นวลเป็นโย, 2561)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2563) ได้ตระหนักในปัญหาดังกล่าวจึงได้กำหนดกลยุทธ์ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการอุดมศึกษาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความเป็นอิสระทางวิชาการและการบริหารจัดการ ให้มีการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ดูแลพัฒนา ส่งเสริม และวิจัย ควบคู่กับการจัดการศึกษาไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อีกทั้งได้กำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาการจัดการศึกษาให้ทันสมัย มีคุณภาพ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ จนเป็นที่ทราบกันดีว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถานศึกษาที่รวมตัวกันของผู้มีปัญญา จึงส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคณาจารย์ให้ศึกษาต่อและสำเร็จในระดับปริญญาเอกเป็น อย่างน้อย เพราะหวังให้อาจารย์ได้ผ่านประสบการณ์ทำวิจัยอย่างลุ่มลึก และสอนคนรุ่นต่อไปให้เรียนรู้ ค้นคว้า ทำวิจัยเพื่อค้นหา ทางออก หรือแก้ปัญหาให้กับสังคมและโลก

กิจการ พรหมมา และลลิตกร พรหมมา (2559) อธิบายงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยไว้ว่า ภารกิจหลักสำคัญที่สุดของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย คือ สอนและบรรยายให้นักศึกษาระดับอุดมศึกษา รองลงมา คือ การบรรยายพิเศษทางวิชาการที่ได้รับ เชิญจากหน่วยงานต่าง ๆ แต่ศักยภาพของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้านการสอนก็ยังมีอุปสรรคข้ออ้างมากมาย เช่น เพิ่งเรียนจบอายุยัง น้อย จึงยังไม่ตกผลึก ยึดติดกับตำรา สถาบันขาดประสบการณ์ ไม่บูรณาการความรู้กับโลกความจริง หรือชีวิตนี้พอแล้ว ไม่สนใจลาภ ยศ สรรเสริญ ข้อสรุปจากหนังสือดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่า ช่องว่างเหล่านั้นอาจเนื่องจากอาจารย์มหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระสูง กว่าอาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้ยังกล่าวเน้นถึงปัญหาของระบบมหาวิทยาลัย คือสร้างหลักสูตรมาบังคับใช้กับนิสิต นักศึกษา โดยที่ตนไม่ได้ เชี่ยวชาญ ไม่รู้กว้างและรู้อัจฉริยะในสรรพวิชาอย่างในอดีต

มุมมองของนักวิชาการบางกลุ่มอาจเกิดจากความเชื่อในปรัชญาทางการศึกษาที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตร ตลอดถึงการนำหลักสูตรไปใช้ และการวัดและประเมินผลมีความแตกต่างกันไปตามความเชื่อ ปรัชญา รวมทั้งนโยบายของรัฐที่ผลักดัน หรือบังคับให้การจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางที่ต้องการ โดยเฉพาะในปัจจุบัน คุณภาพการจัดการศึกษาจะให้ความสำคัญกับ มาตรฐานระดับโลก เมื่อองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development-OECD) ได้เผยแพร่รายงานผลการศึกษาระดับนานาชาติ ซึ่งรู้จักในชื่อ PISA (Programme for International Student Assessment) หลายประเทศจึงหันมาสนใจจับตามองประเทศฟินแลนด์ ซึ่งถือว่ามีจัดการศึกษาที่ดีที่สุดในปัจจุบัน Colagrossi (2020, Online) ได้เขียนบทความเผยแพร่มาสนใจว่า เหตุผลหนึ่งที่ประเทศฟินแลนด์จัดการศึกษาได้ดีกว่าประเทศอื่น เพราะประเทศอื่นเน้นการแข่งขันและการทดสอบ แต่ครูในฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมที่สร้างความสุข ความกลมกลืน และ สุขภาพจิต สุขภาพกายของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ครูจะสวมบทบาทเป็นโค้ชที่ให้คำชี้แนะมากกว่าสอน สร้างความไว้วางใจ ความผูกพัน และเน้นความไว้วางใจ หากมองในมุมมองของครูไทยหรือผู้ปกครองคนไทย ปัจจัยดังกล่าวดูเหมือนจะไร้น้ำหนัก ขาดความเชื่อถือ ด้วยเหตุที่เน้นการเรียนเป็นแบบดั้งเดิมที่ยึดเนื้อหาและเน้น การแข่งขัน ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดการจัดการศึกษาของฟินแลนด์อย่าง ลื่นเชิง สถานศึกษาในฟินแลนด์กลับให้คุณค่ากับ ความพยายามของผู้เรียน เน้นกระบวนการเรียนที่มีความสุข สร้างความสัมพันธ์ที่ดี มี ความเป็นอิสระ ให้คุณค่าในสิ่งที่ทำบนพื้นฐานจริยธรรม สร้างความตระหนักในตนเอง ออกแบบเส้นทางความสำเร็จ จนเกิดความ เชี่ยวชาญ (วอล์กเกอร์ แพลโดย ทิพยนา หวนสุริยา, 2562)

การให้ความหมายกับชีวิตโดยการปลูกฝังค่านิยมที่ประเทศฟินแลนด์มุ่งจัดการศึกษาให้กับนักเรียน นักศึกษาของเขานับเป็น การเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ ที่แสดงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เกื้อหนุนต่อการมีชีวิตที่ดี สามารถสร้างความหมายใหม่ในชีวิตโดยแสดง ให้เห็นในระบบการศึกษาทั้งในสถานศึกษาและชีวิตจริง การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเป็นการสร้างความหมายใหม่ให้กับชีวิต เป็นการพบกันระหว่างโลกทัศน์และมโนธรรมสำนึกจากชีวิตในทีละมลิ้น นียมดังกล่าวตรงกับความหมายของ “การเรียนรู้เพื่อการ เปลี่ยนแปลง” หรือ Transformative Learning (วราณดี สุทธิธรรม, 2560) Mezirow (2000a) เป็นนักการศึกษาที่สำคัญที่ผลักดัน

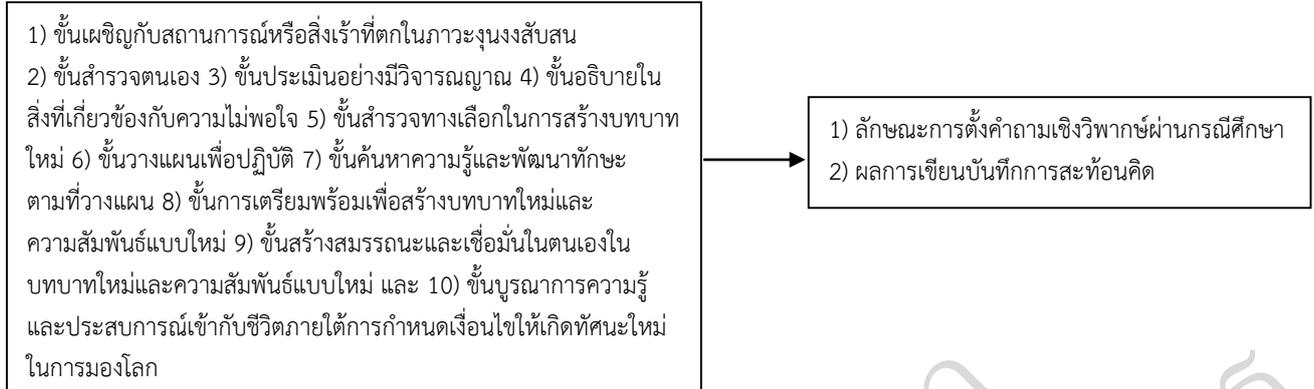
แนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงซึ่งได้อธิบายแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงว่าต้องการให้ผู้เรียนพัฒนา Mindset ของตนและใช้การสะท้อนคิดตามความเห็นของตนเองเป็นสำคัญ โดยพิจารณาจากความเชื่อและประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานเพื่อค้นหาความหมายใหม่ที่ยังประโยชน์ให้เกิดแนวทางปฏิบัติ หรือเส้นทางความคิดใหม่ (Howie and Bagnall, 2013) ทั้งนี้การใช้เหตุผลหรือมุมมองเดิมอาจไม่เพียงพอ เนื่องจากบุคคลเผชิญกับภาวะการถกเถียงไม่เข้าค่ายไม่ออก (Dilemma) สิ่งปรากฏไม่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิม และความเชื่อเดิมในโลกความจริง ทั้งยังต้องผ่านการตีความจากโลกแห่งความเป็นจริงร่วมกับความเข้าใจในอารมณ์ความรู้สึกด้วย สภาวะการณ์เช่นนี้กระบวนการคิด การเรียนรู้ของผู้เรียนจึงต้องปลดปล่อยเสมือนเปิดโลกทัศน์ของผู้คน ในสิ่งที่ทำให้คนเปลี่ยนมุมมองจากโลกเดิม ๆ เป็นโลกกว้างหรือคนละมุมมองออกไป (Christie, Carey, Robertson, and Grainger, 2015) ขั้นตอนตามแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขึ้นเผชิญกับสถานการณ์หรือสิ่งเร้าที่ตกในภาวะงุนงงสับสน 2) ขึ้นสำรวจตนเอง 3) ขึ้นประเมินอย่างมีวิจารณญาณ 4) ขึ้นอธิบายในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความไม่พอใจ 5) ขึ้นสำรวจทางเลือกในการสร้างบทบาทใหม่ 6) ขึ้นวางแผนเพื่อปฏิบัติ 7) ขึ้นค้นหาความรู้และพัฒนาทักษะตามที่วางแผน 8) ขึ้นการเตรียมพร้อมเพื่อสร้างบทบาทใหม่และความสัมพันธ์แบบใหม่ 9) ขึ้นสร้างสมรรถนะและเชื่อมั่นในตนเองในบทบาทใหม่และความสัมพันธ์แบบใหม่ 10) ขึ้นบูรณาการความรู้และประสบการณ์เข้ากับชีวิตภายใต้การกำหนดเงื่อนไขให้เกิดทักษะใหม่ในการมองโลก ได้นำมาออกแบบกระบวนการสอนในวิชาพฤติกรรมองค์การให้กับนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยมีเป้าหมายที่จะเตรียมความพร้อมของนักศึกษาที่เรียนเพื่อไปเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาซึ่งอาชีพเหล่านี้จำเป็นต้องเป็นผู้ดำเนินการที่ต้องเผชิญกับโลกแห่งความเป็นจริง นักศึกษาที่ไปเป็นผู้บริหารมือใหม่กล่าวเสมอว่าการบริหารในโรงเรียนจริง แทบเปิดตำราอ่านไม่ทันและบางอย่างที่เผชิญในโรงเรียนก็ไม่มีในตำรา สอดคล้องกับคำกล่าวในของ โรส ภักดีโต และจัวร์ อภัยจิรรัตน์ (2559) ในงานวิจัยการประยุกต์ใช้การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องการตัดสินใจเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาลว่า ความรู้และการสอนด้วยวิธีแบบเดิม ๆ ทำให้นักศึกษาคับข้องใจในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติในโลกแห่งความเป็นจริง ดังนั้นการเรียนรู้แบบเดิมนั้นจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนไป การนำทั้งศาสตร์และศิลป์ (Science and art) ไปใช้ในการบริหารงานเป็นสิ่งที่ทราบกันทั่วไป แต่สิ่งที่จำเป็นต้องพัฒนาและเปลี่ยนแปลง คือการปรับการสอนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายในใจของนักศึกษา ได้แก่ การทำความเข้าใจตนเอง ความเชื่อ ความรู้สึก ค่านิยม และประสบการณ์เดิมปะทะกับโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักศึกษาเหล่านี้จึงจำเป็นต้องสร้าง Mind set ทักษะการมองโลกที่ให้ความหมายในมิติทั้งทางสังคมวิทยา จิตวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม รัฐศาสตร์ ซึ่งศาสตร์ดังกล่าวเป็นพื้นฐานที่นำมาอธิบายธรรมชาติของวิชาพฤติกรรมองค์การได้เป็นอย่างดี (ชวลิต เกิดทิพย์, 2561)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนรายวิชา 260-510 พฤติกรรมองค์การ สำหรับนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จึงได้ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) โดยใช้ขั้นตอนของแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ที่เน้นให้นักศึกษาเข้าใจตนเอง ตระหนักความสำคัญของค่านิยม ความเชื่อ ความรู้สึก คุณค่าจากภายใน และประสบการณ์เดิม ร่วมกับการทำความเข้าใจโลกแห่งความเป็นจริงมากกว่าการให้ความสำคัญด้านความรู้ และการทดสอบในแบบเดิม เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) โดยสังเกตการตั้งคำถามถามหลังจากศึกษากรณีศึกษา (Case study) ด้วยเหตุที่คำถามมักจะสำคัญกว่าคำตอบ คำถามของนักศึกษาจะช่วยสร้างมุมมองใหม่ ๆ ทำลายกรอบความคิดแบบเดิม ๆ และใช้กิจกรรมการบันทึกสะท้อนคิดเพื่อทำความเข้าใจผู้เรียนในระดับลึกถึงฐานความคิด ความเชื่อ ประสบการณ์เดิม และการเรียนรู้ในห้องเรียนสามารถส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ มองปัญหาอย่างเป็นองค์รวม สามารถสร้างความหมายใหม่ โดยอาศัยบทบาทของอารมณ์ที่มีความใกล้ชิดกับเหตุและผล ซึ่งเป็นกระบวนการเป็นแปลงจากภายในให้กลายเป็นทัศนคติ บุคลิกภาพและพฤติกรรมที่แสดงออกในทางที่พึงประสงค์ (Taylor, 2001) สอดคล้องกับเป้าหมายของผู้เรียนที่จะเลือกเปลี่ยนเส้นทางวิชาชีพจากครูผู้สอนไปเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษามีมุมมองที่กว้างกว่าเดิม มีทัศนคติการมองโลกที่สอดคล้องกับความเป็นจริง สามารถนำองค์การให้บรรลุเป้าหมาย สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเทียบเท่าการศึกษาระดับนานาชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาพฤติกรรมองค์การตามแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. เพื่อศึกษาการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์โดยใช้กรณีศึกษา ในวิชาพฤติกรรมองค์การโดยใช้แนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. เพื่อศึกษาผลการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดในวิชาพฤติกรรมองค์การโดยใช้แนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาที่กำลังเรียนในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ที่เรียนในรายวิชา 260-510 พฤติกรรมองค์การ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 25 คน

การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เอกสารประกอบคำสอน รายวิชา 260-510 จำนวน 10 บท โดยได้ทดลองใช้มาเป็นระยะเวลา 3 ปี ปรับปรุงเป็นครั้งที่ 2 2) แผนการจัดการเรียนรู้ หรือ มคอ. 3 จำนวน 10 แผน โดยใช้กระบวนการเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง 3) แบบบันทึกการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์เป็นแบบไม่มีโครงสร้าง 4) แบบบันทึกผลการเขียนสะท้อนคิดแบบไม่มีโครงสร้าง

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูลเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขึ้นก่อนสอน ผู้วิจัยร่วมกันสนทนากับนักศึกษาและปรับแผนการจัดการเรียนรู้ หรือ มคอ. 3 ให้เหมาะสมภายใต้คำอธิบายรายวิชาและสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
2. ขึ้นเตรียมตัว ผู้วิจัยมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารประกอบคำสอนวิชาพฤติกรรมองค์การล่วงหน้าและสนทนาเป็นกลุ่ม 1) มอบหมายให้แต่ละกลุ่มเขียนสคริปต์เพื่อบันทึกเป็นวิดิทัศน์ รับผิดชอบกลุ่มละ 1 บท บันทึกวิดิทัศน์ ความยาวไม่เกิน 7 นาที ต่อ 1 คลิปวิดิทัศน์ 2) ให้นักศึกษาลงพื้นที่เพื่อสังเกตพฤติกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่แต่ละกลุ่มรับผิดชอบในองค์การ และประมวลให้เป็นกรณีศึกษากลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมการตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อให้สมาชิกทั้งห้องอ่านและคิดเชิงวิพากษ์ สื่อทั้งสองอย่างอยู่ภายใต้การดูแลของผู้วิจัยในฐานะโค้ช (Coach) และ พี่เลี้ยง (Mentor) ทั้งนี้ใช้เวลาในการดำเนินงานทั้งสิ้น 4 สัปดาห์

3. ขึ้นดำเนินการกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ที่นักศึกษาร่วมกันผลิตนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนของแนวคิด การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง จาก 10 ขั้นตอน (วรณดี สุทธิสารกร, 2560) ดังนี้ 1) ขึ้นเผชิญกับสถานการณ์หรือสิ่งเร้าที่ตกในภาวะงุนงงสับสน 2) ขึ้นสำรวจตนเอง 3) ขึ้นประเมินอย่างมีวิจารณญาณ 4) ขึ้นอธิบายในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความไม่พอใจ 5) ขึ้นสำรวจทางเลือกในการสร้างบทบาทใหม่ 6) ขึ้นวางแผนเพื่อปฏิบัติ 7) ขึ้นค้นหาความรู้และพัฒนาทักษะตามที่วางแผน 8) ขึ้นการเตรียมพร้อมเพื่อสร้างบทบาทใหม่และความสัมพันธ์แบบใหม่ 9) ขึ้นสร้างสมรรถนะและเชื่อมั่นในตนเองในบทบาทใหม่และความสัมพันธ์แบบใหม่ และ 10) ขึ้นบูรณาการความรู้และประสบการณ์เข้ากับชีวิตภายใต้การกำหนดเงื่อนไขให้เกิดทัศนคติใหม่ในการมองโลก

ทั้งนี้ในกระบวนการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยออกแบบวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านวิดิทัศน์ สานเสวนา การแสดงบทบาทสมมติ การเรียนรู้ผ่านเกม เป็นต้น อนึ่งระหว่างจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสังเกต บันทึกผลการสังเกตทั้งการตั้งคำถามและ ทำหน้าที่เป็นกระบวนการ (Facilitator) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใคร่ครวญ มีส่วนร่วมในกิจกรรม

4. ขึ้นหลังเรียน ผู้วิจัยมอบหมายให้นักศึกษาเขียนบันทึกสะท้อนคิด จำนวน 4 เรื่อง โดยเลือกเรื่องที่ตนเองมีประสบการณ์เขียนเป็นเรื่องราวให้สอดคล้องกับเนื้อหา และสะท้อนคิดเขียนตามสไตล์ที่ตนเองถนัด บทบาทของผู้วิจัยจึงทำหน้าที่เป็น Coach ให้กับ

นักศึกษาที่ต้องการคำปรึกษาในการเขียน พร้อมทั้งตรวจบันทึกการสะท้อนคิด รวมทั้งบันทึกข้อความสำคัญที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนในเครื่องมือวิจัย

กล่าวโดยสรุปในทุกขั้นตอนผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบรายวิชา 260-510 พฤติกรรมองค์การตระหนักและให้ความสำคัญในบทบาทโค้ช (Coach) บทบาทพี่เลี้ยง (Mentor) และบทบาทกระบวนกร (Facilitator) รวมทั้งเป็นนักวิจัย (Researcher) ไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้น การวางแผนการสอน การลงมือตามแผน การจัดเก็บเอกสารและสื่อทั้งหมดนำไปสู่การจดบันทึกในเครื่องมือวิจัยแบบบันทึกทั้ง 2 อย่างโดยปราศจากอคติ และสร้างความเชื่อถือของข้อมูลโดยตรวจสอบทบทวนอ่านข้อมูลซ้ำ ๆ ไปมา (วรรณดี สุทธิสารกร, 2561) และตรวจสอบสามเส้าโดยการสัมภาษณ์กับนักศึกษาอีกครั้ง ร่วมกับการจดบันทึกหลังสอน เพื่อลดความลำเอียงและนำไปสู่การวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยผู้วิจัยนำกรณีศึกษาและคำถามวิพากษ์ รวมทั้งเอกสารบันทึกสะท้อนคิดของนักศึกษาไปบันทึกในเครื่องมือวิจัย โดยอ่านข้อมูลซ้ำ ๆ และให้รหัสโดยหาคำสำคัญจากข้อมูลและวินิจฉัยจากข้อมูล พิจารณาความสอดคล้อง รวมทั้งความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Morse and Field, 1995) และตีความให้ความหมายกำหนดเป็นประเด็น พร้อมบรรยายในลักษณะวิจัยเชิงคุณภาพ (Creswell and Poth, 2017).

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลนักศึกษาแบ่งเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน มีคุณลักษณะแต่ละกลุ่มดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในแต่ละกลุ่ม

กลุ่ม	คนที่	เพศ	อาชีพ
A	1	ชาย	ครู
	2	ชาย	ครู
	3	หญิง	นักวิชาการ
	4	หญิง	ครู
	5	หญิง	ครู
B	6	ชาย	ครู
	7	ชาย	หัวหน้าฝ่ายงาน
	8	หญิง	รองผู้อำนวยการ
	9	หญิง	ครู
	10	หญิง	นักวิชาการ
C	11	ชาย	ครู
	12	หญิง	ครู
	13	หญิง	พนักงานราชการ
	14	หญิง	ครู
	15	หญิง	เจ้าหน้าที่ธุรการ
D	16	ชาย	ครู
	17	ชาย	ครู
	18	หญิง	ครู
	19	หญิง	ครู
	20	หญิง	ครู

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์เฉพาะได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์โดยใช้กรณีศึกษาของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในวิชาพฤติกรรมองค์การ มีลักษณะที่แตกต่างกัน สามารถจัดกลุ่มคำถามเชิงวิพากษ์หลังจากเรียนรู้ด้วยขั้นตอนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1.1 ลักษณะคำถามที่ความย้อนแย้ง คำถามที่นักศึกษากำหนดจากกรณีศึกษาส่วนใหญ่ จะมองแบบย้อนแย้งระหว่างแนวคิดในตำรากับโลกแห่งความเป็นจริง ตัวอย่างกลุ่มนักศึกษา กลุ่ม C ตั้งคำถามเรื่องมนุษยสัมพันธ์ในองค์กรว่า “จากเรื่องผู้บริหารใช้อำนาจการตัดสินใจโดยยึดตนเองเป็นหลัก ไม่เคารพความคิดเห็นของกลุ่มทั้ง ๆ ที่ผู้บริหารย้ำกับครูเสมอว่า ผมเป็นคนใจกว้าง เปิดรับความคิดเห็นต่างเสมอ ถ้าท่านทำงานในโรงเรียนดังกล่าวคุณจะทำอย่างไรเพื่อให้ท่านเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นคนอื่นจริง” และกลุ่มที่ D ตั้งคำถามเรื่องการเมืองในองค์กรว่า “ผู้บริหารเองก็รู้ว่ามนุษย์ส่วนใหญ่มีความโลภ มีความต้องการไม่สิ้นสุด และต้องการเอาชนะผู้อื่น เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้บริหารควรมีวิธีการแก้ปัญหาหรือควบคุมให้คนในองค์กรให้เล่นการเมืองแบบมีจริยธรรมได้อย่างไร”

1.2 ลักษณะคำถามที่เน้นกระบวนการทำงานในองค์กร ขณะที่มีการพูดคุยเรื่องการสื่อสารอย่างสันติ นักศึกษาท่านหนึ่งตั้งคำถาม “ท่านมีวิธีที่จะรักษาบรรยากาศที่ดีให้คงไว้ หรือเสริมสร้างบรรยากาศที่ไม่ดีให้ดีขึ้นได้อย่างไร” และหลังจากทำกิจกรรมสานเสวนา กลุ่ม B ตั้งคำถามที่ส่งเสริมกระบวนการนำไปใช้ 4 คำถามดังนี้ “(1) การฟังมีผลอย่างไรต่อการสื่อสาร (2) เราจะรู้ได้อย่างไรว่าคนที่อยู่ตรงหน้าเรากำลังตั้งใจฟังเรา (3) มีวิธีอย่างไรที่จะรับฟังใครสักคนให้ได้อย่างเต็มที่ (4) จะนำการรับฟังไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรได้บ้าง”

1.3 ลักษณะคำถามที่เน้นคุณค่า และจิตวิญญาณ นักศึกษาท่านหนึ่ง นำเสนอกรณีศึกษาเรื่องวัฒนธรรมองค์กร เรื่อง การลงเวลาทำงาน กล่าวว่า “ครูมา 8 โมงเช้า แต่ลงในสมุดลงเวลา 7.00 น. คนต่อไปที่มาห่าง 15 นาที ลงในสมุดเวลา 7.02 น. เขาทำกันแบบนี้ทุกคนไม่มีใครบนใครว่ากัน อยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุข ถ้าจะกล่าวว่า คนไม่ติดอยู่กับคนไม่ดีก็จะเรียกว่า พวกเขาเป็นคนดีได้หรือเปล่า? ผมสมมติว่า ถ้าผมมา 8.15 น. แล้วผมลงตามความจริง คนที่ยังมาไม่ถึงเขาจะคิดอย่างไร แล้วการดำรงอยู่ในองค์กรจะมีปรากฏการณ์ใดเกิดขึ้น” นักศึกษากลุ่ม C เสนอคำถามในชั้นเรียนว่า “ผู้บริหารที่เป็นเพศหญิงมีครอบครัว มีความฝันที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ แต่ด้วยบทบาทของความเป็นแม่ เป็นภรรยา เป็นลูกที่ต้องดูแลพ่อแม่ เป็นศาสนิกชนของศาสนาใดศาสนาหนึ่ง และเป็นประชาชนที่อยู่ในสังคม และชุมชนรอบข้าง รวมทั้งเป็นพลโลก บทบาททั้งหมดเราจะรักษาสมดุลของชีวิตได้อย่างไร” คำถามกลุ่ม B จากบทบาทละครที่เกิดขึ้นหลังจากเรียนเรื่องการสื่อสารอย่างสันติ เขียนไว้ว่า “ที่คุณบอกว่าให้ฉันเลิกทำงานวันหยุด ฉันรู้สึกลำบากใจนะ เพราะว่าฉันก็อยากทำให้องค์กรมันคงมากกว่าที่เป็นอยู่ จะได้เป็นที่พึ่งของคนที่ต้องการได้ และฉันก็อยากดูแลครอบครัวของเราให้ดีขึ้น เรามานั่งคุยหาทางแก้ปัญหาด้วยกันจะได้ไหม” จากข้อความนี้อะไรคือคุณค่าของความสัมพันธ์ของคนสองคน คุณค่าจากการสื่อสารอย่างสันติมีประโยชน์อย่างไร

2. ผลการศึกษาการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในวิชาพฤติกรรมองค์กร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เขียนบันทึกการสะท้อนคิดในวิชาพฤติกรรมองค์กร พบว่ามีความมุมมองทางความคิดที่แตกต่างกัน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 *ความคิดถูกครอบงำด้วยประสบการณ์เดิม* ดังตัวอย่างข้อความในบันทึกการสะท้อนคิด ของนักศึกษาคณะที่ 1 กล่าวถึงความขัดแย้งในองค์กร “...แม้สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งในโรงเรียนมีสาเหตุจากตัวบุคคลมากกว่าเนื้อหาความขัดแย้ง แต่การจัดการความขัดแย้งในองค์กรของผู้บริหารส่วนใหญ่จะลอยตัว ปล่อยให้ความขัดแย้งเกิดขึ้น และสงบไปเอง ทุกคนก็มองเห็นว่าใครที่ทะเลาะกันก็ต้องปล่อยวาง ยอม ๆ กันไป...และไม่ควรเข้าไปจัดการหรือบริหารความขัดแย้ง...เดี๋ยวมันก็จบลงไปได้เอง” การคิดดังกล่าวสอดคล้องกับคนที่ 7 กล่าวถึงบุคลิกภาพและพฤติกรรม ความหลากหลายในองค์กรว่า “แม้ครูจะแต่งกายไม่สอดคล้องกับเพศของเขามาทำงานในสถานศึกษา แต่ในทางศาสนา ผมยังเชื่อว่า ไม่เหมาะสม ผิดหลักการทางศาสนา.... โดยส่วนตัวหากเขาเป็นมุสลิมด้วยกัน ผมจะดักเตือน โดยยกอะดิษบทหนึ่ง ที่กล่าวว่า.....และเขาต้องศรัทธาในอะดิษอย่างมั่นคง”

กลุ่มที่ 2 *กลุ่มสร้างความหมายใหม่* ดังคำกล่าวของนักศึกษาคณะที่ 2 เขียนในบันทึกการสะท้อนคิดว่า “...นิสัยของคนหนึ่งคนเหมือนมีหน้าตาหลายบาน รับรู้สิ่งที่แตกต่างกันหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกัน คล้ายกับที่เราทำงานไป เล่นมือถือไป หรือทานข้าวไปร่วมสนทนาเรื่องปัญหาการทำงานไปด้วย ในโลกความเป็นจริงที่เราอยู่อาศัยทุกวันนี้นี้ก็ล้วนเต็มไปด้วย ‘หน้าตา’ เป็นพัน ๆ บาน แต่ละหน้าตาต่างเต็มไปด้วยข้อมูลจำนวนมาก บางครั้งผู้บริหารก็เห็นพฤติกรรมหน้าตาหลายบานของครูแต่ละคน สอนไปเล่นมือถือไป ให้นักเรียนนั่งทำงานในห้องแต่ครูยืนคุยกัน แต่น่าแปลก เราไม่รู้สึกเดือดร้อนอะไร และสามารถใช้ชีวิตร่วมกับหน้าตาเหล่านี้ได้อย่างกลมกลืน” เช่นเดียวกับบันทึกการสะท้อนคิดเรื่องบุคลิกภาพของ นักศึกษา คนที่ 6 กล่าวว่าตอนหนึ่งว่า “ครูผู้หญิงที่บุคลิกดี เป็นครูที่มีกิริยามารวม โดยธรรมชาติของครูผู้ชายและเด็กนักเรียนมักเดินเข้าหาและพูดคุยสนทนา ...ในอีกมุมมองหนึ่งความสุขของครูมีบุคลิกภาพดีก็จะรู้สึกมีความสุขกับการถูกจ้องมอง และมีใคร ๆ ต่างเดินเข้ามาหาพูดคุย ทั้งนี้มุมมองนี้อาจจะเกิดขึ้นเฉพาะคนในวัยเพิ่งเริ่มทำงานและวัยกลางคนเท่านั้น แต่ครูสูงวัยอาจจะมองว่าการแต่งกายและบุคลิกนั้นเป็นเรื่องรองจากมารยาท ‘มารยาทอ่อน น้อมถ่อมตน’ เดินเข้าหาผู้ใหญ่กลับน่าสนใจมากกว่า...เมื่อกลับมามองครูที่แต่งตัวแฟชั่นการตีความของครูด้วยกันและเด็กนักเรียนก็มองว่าครูคนนั้นมีความงาม มีรสนิยม แต่การแต่งกายธรรมดา ๆ ปกติคนอื่นก็จะบอกว่า เป็นความเขย...สองบุคลิกการแต่งกายแม้

จะต่างกันในเรื่องเรียน ถ้าทุกคนแต่งกายแบบแฟชั่นหมดเหมือนกันหมดความสดใสก็อาจจะกลายเป็นความน่าเบื่อ ในโรงเรียนภาพของบุคลิกการแต่งกายจึงคงความเซยและความสวยงามควบคู่กันไปเหมือนดอกไม้ในแจกันที่ต้องมีความหลากหลายคละกันไป...”

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ใช้ความรักหล่อเลี้ยง ดังคำกล่าวในบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษา คนที่ 11 กล่าวว่า “...การดำรงอยู่ในโรงเรียนให้มีความสุข เมื่อผู้บริหารจัดสรรทรัพยากรให้กับครู ครูจะมีความสุขเพียงชั่วคราว แต่การให้กำลังใจ การชื่นชมหาจุดดีของผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วขยายให้เพื่อนร่วมงานทราบทั้งต่อหน้าและลับหลังด้วยความจริงใจต่างหากที่มีความสุขยิ่งกว่า...” สอดคล้องกับ นักศึกษาคนที่ 14 กล่าวว่า “...เวลาครูเดินเข้าโรงเรียนแล้วพบกับสิ่งที่รื่นรมย์ในโรงเรียน ไม่ว่าจะบรรยากาศในโรงเรียน ร่มรื่น ร่วมกับการสร้างทีมงาน มีความรักความผูกพันร่วมกันในองค์กรเป็นสิ่งที่ครูทุกคนใฝ่ฝันและชอบมากที่สุด”

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่เคยถูกกดขี่ ดังบันทึกการสะท้อนคิดในเรื่องการเมืองในองค์กร ของนักศึกษาคนที่ 9 กล่าวว่า “ก่อนมาเรียนตั้งใจเพียงอย่างเดียวว่าจะรู้ ว่าผู้บริหารโรงเรียนควรต้องรู้อะไร...ตอนสอบสัมภาษณ์ก็รู้ว่า เราไม่ควรพูดภาพพจน์ที่ไม่ดีขององค์กรเราจริง ๆ แล้วที่มาเพราะไม่พึงพอใจการทำงาน ของ ผอ.โดย ผอ. กับครูบางคนมักเล่นพรรคเล่นพวก ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม พอเรียนเรื่องการเมืองในองค์กรทำให้เข้าใจ และยอมรับได้ว่า เรื่องนี้มีทุกที่ทุกเวลา แต่โชคดีที่น้อยที่อย่างน้อยเห็นข้อดีของเรื่องการเล่นการเมืองในองค์กรเช่นกัน ...” นักศึกษาคนที่ 13 เขียนบันทึกการสะท้อนคิดเรื่องวัฒนธรรมองค์กรกับข้ออ้างที่เหมือนจะยอมรับแต่ไม่ยอมรับของครูที่บรรจุใหม่ เขากล่าวว่า “...ครูบรรจุใหม่มักแยกกันไม่ออกกว่า ผอ. คุณกำลังหลอกคุณครูให้ทำงานหนักเกินความจำเป็น โดยอ้างคำว่า เพื่อให้เรียนรู้อยู่ สอนงาน...บางทีอาจจะมองบวกนะ ถ้าไม่เรียนวิชานี้ป้านี้หนูคงอดก็กับ ผอ. คนปัจจุบันต่อไปไม่มีวันจบ”

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้วิชาพฤติกรรมองค์การโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้เรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง พบว่า นักศึกษา ตั้งคำถามในการวิเคราะห์กรณีศึกษา 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) คำถามที่มีความย้อนแย้ง (2) คำถามที่เน้นกระบวนการทำงานในองค์กร และ (3) คำถามที่เน้นคุณค่าและจิตวิญญาณ สิ่งที่ผู้วิจัยสนใจในประเด็นของการตั้งคำถามด้วยเหตุว่า การตั้งคำถามเป็นการจัดระเบียบความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เราไม่รู้ เป็นที่สังเกตบางประการของผู้วิจัยจะ พบว่า นักศึกษาที่มีคำถามมักจะติดตาม กระตือรือร้น ใฝ่หาคำตอบที่แตกต่างจากเดิม มองหาสิ่งใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ Berger (Berger, 2014) ที่กล่าวว่า ความเฉื่อยทำให้คนไม่ยอมเปลี่ยนแปลงและมักจะทำสิ่งที่เคยทำกันมา และจะขาดนิสัยการตั้งคำถามยังคงพึงพอใจในสภาพเดิม ๆ Berger ยังกล่าวถึงงานวิจัย (ซึ่งไม่ปรากฏนามผู้แต่ง) พบว่าการเรียนในโรงเรียน ยิ่งเวลาผ่านไปมากเท่าไร ก็จะทำให้ความตั้งใจลดน้อยลง ทำให้เด็กนักเรียนสนใจเรียนน้อยลง เด็ก ๆ ในชั้นประถมศึกษาจะตั้งใจและสนใจเรียนมาก แต่เมื่อเวลาผ่านไป ในชั้นมัธยมศึกษาเด็กกว่าครึ่งหนึ่งที่หมดความสนใจในการเรียน จึงพออธิบายได้โดยแนวคิดจิตวิทยาได้ว่า เมื่อแรงขับภายในลดลงก็จะส่งผลต่อความต้องการสอดคล้องกับ Ackoff (2002) นักจิตวิทยาอธิบายแรงขับ (Drive) เป็นสภาพที่กระตุ้นมาจากความต้องการ (Need) ทางร่างกายหรือเนื้อเยื่อบางอย่าง เมื่อสิ่งเร้าถูกยับยั้งเช่นนี้ส่งผลให้เกิดการจูงใจเริ่มต้นแสดงพฤติกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น ดังนั้น ความสงสัย ใฝ่รู้ (Curiosity) ของผู้เรียนจึงเป็นตัวชี้วัดสมรรถนะการเรียนรู้ภายใน เป็นที่น่าสังเกต การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนครูมักจะชื่นชมเด็กที่มีความจำดี แต่ไม่เคยให้คำชมเด็กที่มีคำถามดี ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ โดยเฉพาะการแสดงถึงการเรียนรู้จักภายในของผู้เรียนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะหยาบมาชื่นชม ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทนำว่า การจัดการศึกษาที่เน้นเนื้อหา ก็จะนำไปสู่การท่องจำ และสอบแข่งขันกัน ซึ่งนั่นไม่สอดคล้องกับปรัชญาและแนวทางการจัดการศึกษาในปัจจุบันเหมือนประเทศฟินแลนด์ O'Sullivan (2003) ได้กล่าวสนับสนุนของนักจิตวิทยาถึงการดำรงชีวิตในโลกแบบเดิม ๆ ว่าเป็นสัญญาณหนึ่งของจิตสำนึกที่ไม่เคลื่อนไหว ดำรงตนอยู่ในสภาวะเดิม ดังนั้นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงโดยการใช้ความคิดไตร่ตรอง ใคร่ครวญจิตสำนึกก็จะเคลื่อนไหว ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายใน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มนุษย์เข้าใจความคิดที่เคลื่อนไหวในตัวภายใต้ความเข้าใจในตนเอง และความเข้าใจของกลุ่ม วรรณดี สุทธิธรรม (2560) ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า กลไกจิตสำนึกทำหน้าที่กำกับพฤติกรรมของบุคคลหากบุคคลมีการคิดไตร่ตรองจากภายในด้วยประสบการณ์ในด้านลึก ทั้งความคิด ความเชื่อของตนและกลุ่มย่อมทำให้บุคคลมุ่งสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่สะท้อนถึงความยุติธรรม มีความรักและความสันติภาพให้เกิดขึ้น

จากผลวิจัยที่ปรากฏให้เห็นว่า นักศึกษาที่เรียนในวิชาพฤติกรรมมองการณ์มีการตั้งคำถามใน 3 ลักษณะ (1) คำถามที่มีความย้อนแย้ง (2) คำถามที่เน้นกระบวนการทำงานในองค์การ และ (3) คำถามที่เน้นคุณค่าและจิตวิญญาณนั้น ในมุมมองของนักการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงให้เห็นไว้ พอสรุปได้ ดังนี้

(1) การตั้งคำถามแบบย้อนแย้ง เป็นคำถามที่มุ่งค้นหาความหมายในประสบการณ์เดิม เพื่อค้นหาความจริง เป็นการบอกเล่าเรื่องราว การจัดระบบข้อมูลโดยเชื่อมโยงเรื่องราวกับความคิดรวบยอด (Concept mapping) จะทำให้เจ้าของคำถามได้มองเห็นโลกอย่างเป็นระบบท่ามกลางความซับซ้อน (วรรณดี สุทธินรากร, 2560) การอธิบายคำตอบคำถามแบบย้อนแย้งในคำพูดต้องอาศัยการตีความ นักปฏิบัติการณ์แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงจะเรียนรู้โดยเห็นถึงผล การสะท้อนกระทบต่อมโนธรรมสำนึกของบุคคลผ่านการเข้าใจเรื่องราวที่เป็นระบบ (Mezirow, 2000a)

(2) คำถามที่เน้นกระบวนการทำงานในองค์การ เป็นการสะท้อนถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา แสดงถึงสาเหตุของการกระทำหรือปฏิบัติที่จะเผยให้เห็นองค์ประกอบอื่น ๆ ออกมา กระบวนการที่สะท้อนคิดดังกล่าวจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง เอื้อให้เกิดความหมายใหม่ของผู้ตอบคำถามที่ต้องใคร่ครวญภายในจนเกิดความซาบซึ้ง ความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นจะเอื้อไปสู่การกำหนดแนวทางปฏิบัติ และลงมือหรือประพฤติตนในวิถีใหม่ได้ (Mezirow, 2000a) ลักษณะคำถามที่หาแนวทางปฏิบัติตามแนวคิดของ Mezirow การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงจะแตกต่างจากการตั้งคำถามทั่วไป เช่น “ทำไมต้องทำ” “ทำอย่างไร” เป็นวิธีที่ทำให้เราต้องชี้แจงปัญหาในความรู้สึกเหมือนทำผิด หรือถูกกดขี่ ต้องคิดให้ตรงกับที่คาดหวังทางออก เราจะหยุดยั้งแค่นั้นไม่ได้ เราต้องทำ เพราะเราต้องการคำตอบ เราต้องการวิธีแก้ปัญหาคือสิ่งที่ดีกว่า กระบวนการนี้จะเกิดที่สมองที่ต้องคิดแบบคาดคั้นให้เกิดทางออก แต่กระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงกลับตั้งคำถามเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่หาทางออกภายใต้ความคิด ความรู้สึก และค่านิยมอย่างมีความหมายมากกว่า

(3) คำถามที่เน้นคุณค่าและจิตวิญญาณเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์คือผู้มีจิตใจที่สูง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตรัสว่า ผลผลิตของการจัดการศึกษาก็คือ ผู้มีการศึกษาเป็นอย่างดี ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Well-education พฤติกรรมของคำว่า ผู้ที่มีการศึกษาดี คือ ต้องประพฤติปฏิบัติที่ถูกกำหนดโดยจิตสำนึก (Sense) ที่ดี นั้นหมายความว่ามีความตระหนักหรือเข้าใจในคุณค่าของบางสิ่งโดยไม่ต้องมีใครบอก นอกจากนี้พระองค์ยังได้ตรัสย่ำว่า ผู้ที่มีการศึกษาเป็นอย่างดีจึงต้องมีจิตสำนึก การปลูกฝังจิตสำนึกในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนมีหลากหลายวิธี (วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, 2550) นอกจากแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังมีแนวคิดจิตปัญญา มีรากฐานจาก 3 กลุ่มแนวคิด ประกอบด้วย กลุ่มแนวคิดเชิงศาสนาและความเชื่อ กลุ่มแนวคิดเชิงมนุษยนิยม และกลุ่มแนวคิดเชิงองค์รวมและบูรณาการ หลักสำคัญอันเป็นจุดเน้น 8 ประการ ได้แก่ ประสบการณ์ตรงของการเรียนรู้ การรับฟังอย่างลึกซึ้ง การเคารพศักยภาพแห่งการเรียนรู้ของทุกคนอย่างไร้อคติ การน้อมสว้ใจอย่างใคร่ครวญ การเฝ้ามองเห็นตามความเป็นจริง ความสดของปัจจุบันขณะ การให้คุณค่าแก่รากฐานทางภูมิปัญญาอันหลากหลายของท้องถิ่นและวัฒนธรรม และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน แนวคิดจิตปัญญาศึกษา เป็นแนวคิดที่มีกระบวนการสร้างขึ้นมาใหม่ (Reconstruction) อย่างบูรณาการ จากกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านในของศาสนาและความเชื่อต่าง ๆ ที่เคยใช้มาในอดีต โดยนำมาปรับประยุกต์ใช้ในลักษณะการ “ให้คุณค่าใหม่” ต่อกระบวนการ โดยมุ่งเน้นให้เหมาะกับการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาตนของผู้เรียนตามแนวคิด (Concepts) ต่าง ๆ ของจิตตปัญญาศึกษา (โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการจิตตปัญญาศึกษา, 2552) สอดคล้องกับแนวคิดของ Paulo Freire (อ้างถึงใน วรรณดี สุทธินรากร, 2560) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อ Mezirow ในการบุกเบิกแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง Paulo Freire กล่าวถึง การต่อสู้ของผู้ที่กดขี่ควรลุกขึ้นมาพิทักษ์ความถูกต้อง และความยุติธรรม โดยเผยให้เห็นถึงมโนสำนึกที่จะทำให้เขากลับใจ รวมทั้งการทำงานของจิตสำนึกกว่าเป็นความรู้สึกที่เติมเปี่ยมไปด้วยความรับผิดชอบชั่วดี การตั้งคำถามของนักศึกษาเช่นนี้จึงเท่ากับพร้อมที่จะเป็นผู้เปลี่ยนแปลงจากภายในไปสู่ภายนอก แสดงความรับผิดชอบต่ออันเป็นคุณสมบัติหนึ่งของผู้บริหารที่ดี

2) ผลการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดในวิชาพฤติกรรมมองการณ์ ของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มี 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มความคิดถูกครอบงำด้วยประสบการณ์เดิม (2) กลุ่มสร้างความหมายใหม่ (3) กลุ่มที่ใช้ความรักหล่อเลี้ยง และ (4) กลุ่มที่เคยถูกกดขี่ การเขียนสะท้อนคิดในรูปแบบการเขียนบันทึกเรื่องเล่าในชีวิตตนหรือโลกของคนอื่นที่รับรู้มา อาจารย์เรียกว่า “โลกแห่งความจริง” ร่วมวิเคราะห์กับทฤษฎีแนวคิด หรือความรู้ ในเชิงคิดเชิงวิพากษ์ เป็นการหาความหมายที่ถูกฝังลึกลง ในประสบการณ์โดยพิจารณาบนฐานของเหตุผล อันนำไปสู่การอธิบายคุณค่า ค่านิยม จริยธรรม ซึ่งเอื้อให้เกิดความหมายใหม่ในประสบการณ์เดิม หรือแนวทางปฏิบัติที่เกิดเป็นเคล็ดลับ เทคนิค เก๋รัดเล็กเก๋รัดน้อยอันเป็นวิถีใหม่ (Mezirow, 2000b) ทำให้การเขียนบันทึกสะท้อนคิดของนักศึกษาปรากฏผลใน

4 รูปแบบ (1) กลุ่มความคิดถูกครอบงำด้วยประสบการณ์เดิม (2) กลุ่มสร้างความหมายใหม่ (3) กลุ่มที่ใช้ความรักหล่อเลี้ยง และ (4) กลุ่มที่เคยถูกกดขี่ เบื้องต้นของความแตกต่างของความคิดทั้ง 4 กลุ่ม อาจจะพิจารณาจากศาสตร์ของธรรมชาติวิชาพฤติกรรมองค์การ มีที่มาแตกต่างกัน พฤติกรรมองค์การเป็นการรวมศาสตร์ในสาขาจิตวิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยาสังคม มานุษยวิทยา และรัฐศาสตร์ ด้วยเนื้อหาที่นักศึกษาแต่ละคนหยิบเรื่องเล่า ในโลกความจริงมาเล่าสะท้อนกับความรู้อย่างย่นย่อให้นักศึกษาคิดได้แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ Kitchenham (2008, Online) กล่าวถึงการใคร่ครวญโดยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกแห่งความจริง และความรู้ภายในจนเป็นกระบวนการสร้างความหมายใหม่ ดังที่ได้กล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อขึ้นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนในอนาคต โดยอาศัยองค์ประกอบหลักที่ประกอบด้วย ประสบการณ์ การใคร่ครวญ การใคร่ครวญด้วยวิจารณญาณ วาทกรรมสะท้อนคิด และการกระทำ ทั้งหมดส่งเสริมให้ผู้เรียนมองเห็นไม่เป็นไปในมุมมองเดิม เสมือนเจอทางออกที่ไม่ใช่ทางออกเดิม อาจส่งผลต่อความพึงพอใจต่อสถานการณ์ที่อยู่ต่อหน้า และหาทางแก้ใหม่ ผลการสะท้อนคิดที่แตกต่างจึงเกิดจากปัจจัยภายในที่จะเลือกเรื่องที่ตนคิดว่าสำคัญออกมาสื่อสาร

นอกจากนี้ Taylor (2001) อธิบายว่าประสบการณ์เดิมและการสร้างความหมายใหม่ ไม่สามารถอธิบายด้วยความเป็นเหตุ และผลได้เพียงพอ เพราะบุคคลมักจะอธิบายความจริงในประสบการณ์เดิม โดยมีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องกับเหตุผลด้วย ควรทำความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กัน ในทางจิตวิทยาอธิบายที่มาของอารมณ์ ดังนี้ คาร์ล จุง นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงด้านนี้ (อ้างถึงใน ขวลิต เกิดทิพย์, 2561) เริ่มต้นที่ การรับรู้ (Perception) ของมนุษย์เกิดได้ 2 วิธี ได้แก่ วิธีการรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Sensing) ซึ่งต้องอาศัยประสาททั้ง 5 กับวิธีการรับรู้ด้วยการหยั่งรู้ (Intuition) ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ในอดีต ในอีกมิติหนึ่งการรับรู้เป็นการวินิจฉัยตัดสิน (Judgment dimension) ซึ่งเป็นการลงความเห็นหรือตีความข้อมูลที่รับรู้จากมิติแรก มิตินี้ประกอบด้วย ตัวแปร 2 ตัว ได้แก่วิธีการคิด (Thinking) ซึ่งต้องใช้หลักเหตุผลและการวิเคราะห์ กับวิธีการใช้ความรู้สึก (Feeling) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเห็น ความรู้สึกส่วนตัวเป็นหลัก เช่น ดีหรือเลว ชอบหรือเกลียด เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดอารมณ์ส่วนบุคคลตามมา ส่งผลให้การคิดของนักศึกษาแตกต่างกันตามผลวิจัยที่ปรากฏ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การเริ่มต้นให้นักศึกษาอ่านเอกสารคำสอนก่อนบางครั้งกลายเป็นอุปสรรค เพราะพฤติกรรมเดิมของนักศึกษาคุ่นชินและยึดติดเอกสาร ดังนั้น ในการนำแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงควรเริ่มต้นกำหนดกรอบ หรือประเด็นกว้างมากกว่าลงในรายละเอียดเนื้อหา

1.2 อาจารย์ควรเริ่มต้นอธิบายทำความเข้าใจ หรือข้อตกลงกับนักศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ Comfort Zone อาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะกลายเป็นข้อตกลงในการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง หรืออาจจะออกแบบโดยวิธีอื่น ๆ เพื่อละลายพฤติกรรมการเรียนรู้แบบดั้งเดิมของนักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาแบบวิธีการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับเป้าหมาย Active Learning

2.2 ควรศึกษาตัวแปรปัจจัยภูมิหลังของผู้เรียนที่มีต่อผลการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2563). *แผนปฏิบัติการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

กิจการ พรหมมา และลลิตกร พรหมมา. (2559). *อาจารย์มหาวิทยาลัย ชีวิต กลยุทธ์การทำงานทางวิชาการ และการขอตำแหน่งทางวิชาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการจิตปัญญาศึกษา. (2552) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ขวลิต เกิดทิพย์. (2561). *เอกสารคำสอนพฤติกรรมองค์การ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

โรส ภักดีโต และจุไร อภัยจิรรัตน์ (2559). การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องการตัดสินใจเชิง

จริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลสภาการขาดไทย*, 9(1), 1-10.

วรรณดี สุทธิธรากร. (2560). *การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.

_____. (2561). *การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.

- วอล์กเกอร์, ทิมอธี ดี. (2562). *สอนฟิน เรียนสนุก สไตล์ฟินแลนด์*. แปลจาก Teach like Finland. แปลโดย ทิพย์นภา หวนสุริยา. กรุงเทพฯ: บุ๊คสเคป.
- ปรีชา นวลเป็นโย. (2561). ประชากรสูงวัยและแนวโน้มในอนาคต. *วารสารข้าราชการ*, 60(4), 3-5.
- Ackoff, R.L. (2002). Planning in the Systems Age. *The Indian Journal of Statistics*, 35(2), 149-164.
- Berger, W. (2014). *A More Beautiful Question: The Power of Inquiry to Spark Breakthrough Ideas*. NY: Bloomsbury.
- Christie, M., Carey, M., Robertson, A., & Grainger, P. (2015). Putting transformative learning theory into practice. *Australian Journal of Adult Learning*, 55(1), 10-30.
- Colagrossi, M. (2020). *10 reasons why Finland's education system is the best in the world*. Retrieved from <https://www.weforum.org/agenda/2018/09/10-reasons-why-finlands-education-system-is-the-best-in-the-world>. September 18th, 2021.
- Creswell, J. W., & Poth, C.N. (2017). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. (4thed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Howie, P. & Bagnall, R. (2013). A beautiful metaphor: Transformative learning theory. *International Journal of Lifelong Education*, 32(6), 816-836.
- Mezirow, J. (2000a). *Learning to think like an adult: Core concepts of transformative theory*. In J. Mezirow & Associates (Eds.), *Learning as transformative: Critical perspectives on a theory in progress* (pp.3-33). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- _____. (2000b). *Learning as transformation: Critical perspective on theory in progress*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Morse, J. D., & Field, P. A. (1995). *Qualitative research method for health professionals*. (2nded.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Kitchenham, A. (2008). The evolution of John Mezirow's transformative learning theory. *Journal of Transformative Education*. 6(2):104-23. Retrieved from: <http://jtd.sagepub.com/content/6/2/104>. June 7th, 2021.
- O'Sullivan, E. (2003). Being a perspective of consumption. *International journal of consumer studies*, 27(4), 326-330.
- Taylor, E. W. (2001). Transformative learning theory: a neurobiological perspective of the role of emotions and unconscious ways of knowing. *Journal of Lifelong Education*, 20(3), 218-236.

**ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3**
THE LEARNING ACTIVITY PACKAGES ON THE PRINCIPLES OF SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN THE
LEARNING AREA OF SOCIAL STUDIES, RELIGION, AND CULTURE USING THE CONCEPT MAPPING
TO DEVELOP LEARNING ACHIEVEMENT OF PRATHOMSUKSA 4 STUDENTS UNDER SAKON NAKHON PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

นิภา สิงห์เสนา¹ ศุภกร ศรีเพชร^{2*} เบญจ กิตติคุณ² เอนก นรสาร³ และ วโรทัย สิริเศรณี⁴
Nipa Singseena¹, Supakorn Sornphet^{2*}, Ben Kittikun², Anek Norasarn³ and Warothai Siriseranee⁴
¹โรงเรียนบ้านดงห้วยเปลือย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 สกลนคร 47120
²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม นครพนม 48000
³วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม 48150
⁴คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม 48000

¹Ban Dong Huay Nue School Under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office District 3,
Sakon Nakhon 47120, Thailand

²Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000, Thailand

³Sri Songkhram Industrial Technology College, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48150, Thailand

⁴Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000, Thailand

*Corresponding author: E-mail: supakorn2524@npu.ac.th

รับบทความ 11 พฤษภาคม 2565 แก้ไขบทความ 22 สิงหาคม 2565 ตอบรับบทความ 27 กันยายน 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดงห้วยเปลือย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 19 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย การหาค่าคะแนนเฉลี่ย การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าร้อยละ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการศึกษา พบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ มีประสิทธิภาพ 81.00/82.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดงห้วยเปลือย หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, ผังมโนทัศน์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to find the effectiveness of the learning activities packages of 'The Philosophy of Sufficiency Economy' in the social studies, religion, and culture department by using the conceptual diagram of Grade 4 students based on the standard criterion 80/80 2) to compare the learning

achievement of the Grade 4 students between before and after learning by being the learning activities packages using the conceptual diagram. The sample group used for this study was Grade 4 students at Ban Dong Huai Piuey School, under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3, totaling 19 students obtained by cluster random sampling. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and percentage. The research instruments consisted of 1) the learning activities packages of 'The Philosophy of Sufficiency Economy' 2) a learning achievement test

The results of the study were as follows: 1) the learning activity packages of 'The Philosophy of Sufficiency Economy' in the social studies, religion, and culture course department by using the conceptual diagram had efficiency of 81.00/82.14, which was higher than the set criterion. 2) the Grade 4 students of Ban Dong Huai Piuey School had a higher learning achievement score after studying with the learning activities packages of 'The Philosophy of Sufficiency Economy' in the social studies, religion, and culture department by using the conceptual diagram than before studying with statistical significance of .01.

Keywords: Learning Activities Packages, Conceptual Diagram, Learning Achievement, Philosophy of Sufficiency Economy

บทนำ

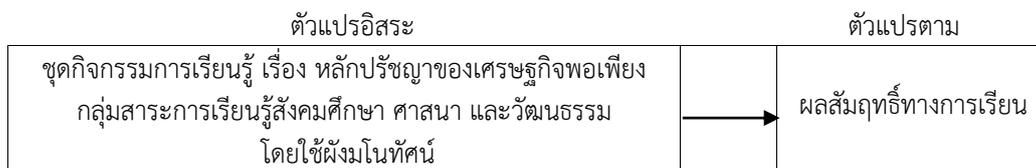
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นหนึ่งในแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนและเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องเรียนใน 5 สาระหลัก ดังนี้ สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์และสาระภูมิศาสตร์ ซึ่งโดยธรรมชาติวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นวิชาที่อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม รู้จักการปรับตัวให้สัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม มุ่งให้ผู้เรียนรู้จากสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของ โรงเรียนบ้านดงห้วยเปลือย เท่าที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายเท่าที่ควรกล่าวคือ มีผลการทดสอบระดับชาติ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในปีการศึกษา 2559 มีค่าคะแนน เฉลี่ยต่ำ ($X = 44.09$) ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด ($X = 60.00$) (กรมวิชาการ, 2560, หน้า 132-133; โรงเรียนบ้านดงห้วยเปลือย, 2560, หน้า 20)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาวิธีสอนด้วยการนำนวัตกรรมที่น่าสนใจมาใช้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สัมฤทธิ์ผลตามต้องการ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ช่วยแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข เกิดความมั่นใจตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอด โดยกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แสดงความคิดเห็นระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น ครูผู้สอนมีบทบาทกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดด้วยการตั้งคำถาม ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจนำวิธีการนี้มาทดลองสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดงห้วยเปลือย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 19 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ จำนวน 3 ชุด ใช้สอนชุดละ 1-2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 5 ชั่วโมง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.22-0.71 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 0.32-0.71 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.88

วิธีรวบรวมข้อมูล

แบบแผนที่ใช้ คือ ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง One Group Pretest-Posttest Design ดำเนินการ ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์
3. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ โดยใช้สูตร E_1/E_2
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ 80/80 ดังแสดงตาราง 1

ตาราง 1 ค่าประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	19	30	24.30	0.32	81.00
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)	19	30	24.64	0.72	82.14

E_1/E_2 เท่ากับ 81.00/82.14

จากตาราง 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.30 คิดเป็นร้อยละ 81.00 แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมดังกล่าวมีประสิทธิภาพ 81.00/82.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังแสดงตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	t
ก่อนเรียน	19	30	24.30	0.32	81.00	3.42**
หลังเรียน	19	30	24.64	0.72	82.14	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 24.30 และ 24.64 ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ผลการวิเคราะห์ค่า t เท่ากับ 3.42 แสดงให้เห็นว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมดังกล่าว สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอด โดยกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แสดงความคิดเห็นระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น ครูผู้สอนมีบทบาทกระตุ้นให้ผู้เรียนให้เกิดแนวคิด ด้วยการตั้งคำถาม ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยทราบผลการปฏิบัติงานของตน จึงทำให้เกิดความสนใจในการเรียน ซึ่งอภิปรายได้ ดังนี้

1. จากการหาค่าประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าประสิทธิภาพ $E_1=81.00$ และ $E_2=82.14$ ซึ่งแสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักสูตร กิจกรรม สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นำมาจัดเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ค้นคว้านวัตกรรมการเรียนรู้ คือ ผังมโนทัศน์ เป็นรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย ตลอดจนมีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา ป้อมแดง (2556, บทคัดย่อ) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 มีประสิทธิภาพสามารถใช้ในการจัดการ เรียนรู้ได้ มีค่า IOC โดยเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 0.85 สูงกว่า 0.50 ซึ่งแสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีจัดทำขึ้นมี คุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้คะแนนเท่ากับ 24.30 และ 24.64 ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ผลการวิเคราะห์ค่า t เท่ากับ 3.42 แสดงให้เห็นว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมดังกล่าว สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมดังกล่าวมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ทูเรื่อ (2544, หน้า 67) ศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้แผนผังมโนทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทราภรณ์ พิทักษ์ธรรม (2543, บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยใช้กิจกรรมสร้างแผนภูมิโนทัศน์กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ดังกล่าวแล้ว นั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าประสิทธิภาพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือทำให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนที่ดีได้

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมดังกล่าว สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาการเรียนรู้ออกมาของนักเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ผังมโนทัศน์ หรือตัวแปรด้านอื่น ๆ บูรณาการ เช่น ความมีวินัยในตนเอง ทักษะปฏิบัติ เป็นต้น

2.2 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วยเพื่อความหลากหลายในการได้ข้อมูลในการพัฒนานักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ภัทราภรณ์ พิทักษ์ธรรม. (2543). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้กิจกรรมการสร้างแผนภูมิโนทัศน์กับการสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รจนา ป้อมแดง. (2556). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556*. เข้าถึงได้จาก <https://pubhtml5.com/yczz/hssv/basic>. 15 กันยายน 2563.
- โรงเรียนบ้านดงห้วยเปลือย. (2560). *เอกสารประกอบหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (ฉบับปรับปรุง 2560). สกลนคร: มปป.
- ศิริพร ทูเรื่อ. (2544). *ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ผังมโนทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

DEVELOPMENT OF THE LEARNING ACHIEVEMENT TEST ON DATA RELIABILITY ASSESSMENT USING PROMPT FOR MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS

เบญจรัตน์ บุญล้น^{1,*} อัจฉรีย์ พิมพิมูล² และ สุวัฒน์ บรรลือ³

Bencharat Boonlon^{1,*} Ajcharee Pimpimool² and Suwat Banlue³

¹สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
อุบลราชธานี 34000

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อุบลราชธานี 34000

³คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อุบลราชธานี 34000

¹Program in Computer and Information Technology for Education, Faculty of Computer Science,
Ubonratchathani Rajabhat University, Ubonratchathani 34000, Thailand

²Faculty of Education, Ubonratchathani Rajabhat University, Ubonratchathani 34000, Thailand

³Faculty of Computer Science, Ubonratchathani Rajabhat University, Ubonratchathani 34000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: bencharat.bG64@ubru.ac.th

รับบทความ 2 สิงหาคม 2565 แก้ไขบทความ 2 ตุลาคม 2565 ตอรับบทความ 11 ตุลาคม 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน และนักเรียนจำนวน 18 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 2) ผลการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินจำนวน 43 ข้อ มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ อยู่ในช่วง 0.60 ถึง 1.00 ผลการประเมินค่าความยากง่าย อยู่ในช่วง 0.39-0.78 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22-0.78 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

คำสำคัญ: คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้, พัฒนาแบบทดสอบ, แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ABSTRACT

The research aimed to 1) examine the quality of lesson plans on data reliability assessment using PROMPT for Mathayomsuksa 3 students, and 2) develop the learning achievement test. The research sample consisted of five experts and 18 students. Statistics for data analysis included mean, standard deviation, item-objective congruence index, item difficulty, discriminative power, and Cronbach's alpha reliability coefficient.

The results revealed that 1) the overall quality of lesson plans was at the highest level with a mean score of 4.73 and a standard deviation of 0.45, and 2) the evaluation of the developed learning achievement test items resulted in the final version of the test comprising 43 items, with the item-objective congruence index ranging from 0.60 to 1.00, item difficulties ranging from 0.39 to 0.78, the discriminative power ranging from 0.22 to 0.78, and the reliability of 0.95.

Keywords: Quality of Lesson Plans, Testing Development, Learning Achievement Test

บทนำ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องเริ่มต้นการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเป็นเป้าหมายให้ผู้เรียน หลังจากนั้นจะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้อง เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และท้ายที่สุดจะต้องมีการวัดประเมินผลว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน (มณีญา สุราช, 2560, หน้า 3) การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนทำการสอนทุกครั้ง เพื่อให้ครูผู้สอนได้เตรียมสาระการเรียนรู้ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมถึงวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (นวลจิตต์ เขวกีรติพงศ์, 2560, หน้า 113) สอดคล้องกับ รมิตา เพ็ชรทับ (2562, หน้า 13) ที่ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมที่ครูผู้สอนวางแผนและจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดผล ประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 28) ระบุว่า ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สະท่อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกๆ ระดับ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องมีการวัดประเมินผล ว่าผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ซึ่งการประเมินนั้นมีหลายรูปแบบ จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2555, หน้า 24) ได้กล่าวว่า การประเมินด้วยข้อสอบนั้นยังเป็นวิธีการประเมินที่มีความจำเป็นในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะในเรื่องความรู้และพัฒนาการความรู้ เพราะเป็นวิธีที่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ได้ดี และเป็นวิธีที่ผู้สอนใช้เป็นส่วนใหญ่ โดยประเภทของข้อสอบแบ่งออกเป็น แบบทดสอบประเภทเขียนตอบ (Supply Type) และแบบทดสอบประเภทเลือกตอบ (Selection Type) การสร้างเครื่องมือประเภทแบบทดสอบนั้น ต้องมีการกำหนดลักษณะเฉพาะของข้อสอบ เป็นรายละเอียดของข้อสอบในแต่ละเนื้อหาว่าวัดตรงตามตัวชี้วัดหรือไม่ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงสามารถเลือกประเภทของข้อสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้

จากการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาระที่ 4 เทคโนโลยี เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของผู้วิจัย พบว่า ในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันมาก เมื่อพิจารณาการใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นแบบทดสอบประเภทเลือกตอบ (Selection Type) พบว่า สัดส่วนของแบบทดสอบแต่ละตัวชี้วัดแตกต่างกัน ไม่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบที่มีความยากเกินไปจะมีจำนวนนักเรียนที่ตอบถูกน้อย แบบทดสอบที่มีความง่ายเกินไปจะมีจำนวนนักเรียนที่ตอบถูกมาก ทำให้การจำแนกระดับความสามารถของผู้เรียนไม่เท่าที่ควร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระดับความยากง่ายของแบบทดสอบมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และแบบทดสอบที่ใช้ควรมีอำนาจจำแนกที่เหมาะสม ปราณี หล้าเบญญะ (2559, หน้า 1) กล่าวว่า คุณลักษณะที่ดีของเครื่องมือวัดและประเมินผล การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบที่ใช้ในการวัดผลจะต้องทำการตรวจสอบคุณภาพด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นของแบบทดสอบคือ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อเป็นการยืนยันว่าเครื่องมือดังกล่าวมีคุณภาพ

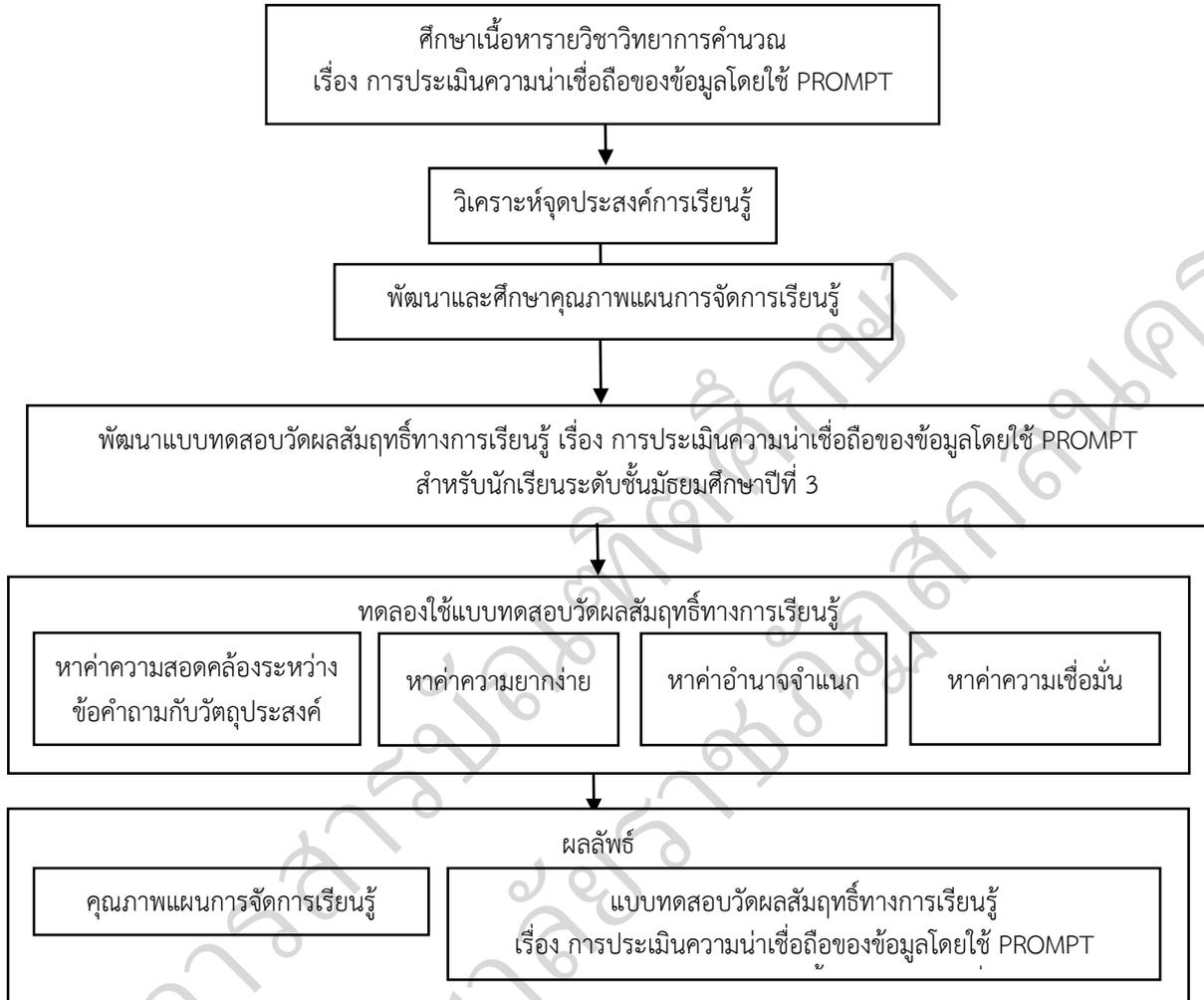
จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สำคัญต่อการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นหรือไม่ มีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัดมากน้อยเพียงใด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น จะต้องมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ มีความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้วัดความรู้ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ เพราะแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์นั้นมีความสำคัญในการวัดและประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบผลการพัฒนาตนเองจากแบบวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ กระตุ้นให้มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ในอนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) สาระที่ 4 เทคโนโลยี
- ศึกษาข้อหาย่อยเนื้อหาการเรียน เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรายวิชา วิทยาการคำนวณ 3
- วิเคราะห์สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องและครอบคลุมตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในรายวิชา วิทยาการคำนวณ 3 เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 1 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1. ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล วิเคราะห์สื่อและผลกระทบจากการให้ข่าวสารที่ผิด เพื่อการใช้งานอย่างรู้เท่าทัน	<ul style="list-style-type: none"> • การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล เช่น ตรวจสอบและยืนยันข้อมูล โดยเทียบเคียงจากข้อมูลหลายแหล่ง แยกแยะข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น หรือใช้ PROMPT • การสืบค้น หาแหล่งต้นตอของข้อมูล • เหตุผลวิบัติ (logical fallacy) • ผลกระทบจากข่าวสารที่ผิดพลาด • การรู้เท่าทันสื่อ เช่น การวิเคราะห์ถึงจุดประสงค์ของข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล ตีความแยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ และเลือกแนวปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมเมื่อพบข้อมูลต่าง ๆ

ระยะที่ 2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

1. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ 7 แผน และสร้างแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสาระการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านแหล่งการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผล จำนวนข้อคำถาม 19 ข้อ

2. กำหนดสัดส่วนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ให้เหมาะสมและครอบคลุมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

ตาราง 2 สัดส่วนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

แผนที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนแบบทดสอบ (ข้อ)
1	พิจารณาการนำเสนอ (Presentation)	- ผู้เรียนสามารถพิจารณาการวางเค้าโครงการนำเสนอ รายละเอียด และประเด็นสำคัญของข้อมูลได้	7
2	พิจารณาความสัมพันธ์ (Relevance)	- ผู้เรียนสามารถพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ และสอดคล้องของข้อมูลได้	7
3	พิจารณาวัตถุประสงค์ (Objectivity)	- ผู้เรียนสามารถพิจารณาวัตถุประสงค์ของข้อมูลได้	7
4	พิจารณาวิธีการ (Method)	- ผู้เรียนสามารถพิจารณาวิธีการเก็บข้อมูล อย่างเป็นระบบได้	7
5	พิจารณาแหล่งที่มา (Provenance)	- ผู้เรียนสามารถพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของข้อมูลได้	7
6	พิจารณาเวลา (Timeliness)	- ผู้เรียนสามารถพิจารณาการระบุช่วงเวลาและ ความเป็นปัจจุบันของข้อมูลได้	7
7	ประเมินความน่าเชื่อถือของตัวอย่างข้อมูล	- ผู้เรียนสามารถพิจารณาความน่าเชื่อถือของตัวอย่างข้อมูลโดยใช้ PROMPT ได้	18
รวม			60

3. สร้างแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยมีแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

ระยะที่ 3 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

1. จัดทำหนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ 5 คน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง คือ มีวุฒิมหาบัณฑิตศึกษาด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา ระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีประสบการณ์ด้านการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. นำส่งเอกสารให้ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 1) หนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน 3) แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ จำนวน 60 ข้อ 5) แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ นำมาวิเคราะห์คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิเคราะห์แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เพื่อหาค่าความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 60 ข้อ มาทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนซีทวนวิทยาสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ที่ผ่านการเรียน เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT มาแล้วปีการศึกษา 2564 จำนวน 18 คน

6. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน

7. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง คือ มีวุฒิการศึกษาด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา ระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือ มีประสบการณ์ด้านการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. นักเรียน

นักเรียนที่ใช้ในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนซีทวนวิทยาสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ที่ผ่านการเรียน เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT มาแล้วในปีการศึกษา 2564 จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน

2. แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสาระการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านแหล่งการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผล จำนวนข้อคำถาม 19 ข้อ

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

4. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กับจุดประสงค์ (IOC)

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน

2. นำแผนการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กับจุดประสงค์ (IOC) แล้วเทียบกับเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 มาใช้เป็นคำถามในแบบทดสอบ

3. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียน เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT มาแล้ว 1 ห้องเรียน จำนวน 18 คน

4. นำคำตอบของนักเรียนมาหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.2-0.8 และมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่คัดเลือกแล้ว มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาค่าเฉลี่ย ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยผลการประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 102)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

X² แทน คะแนนยกกำลังสอง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนคะแนน

3. การประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ หาค่าความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง + 1 หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ข้อนี้วัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง 0 หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ข้อนี้วัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง -1 หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ข้อนี้วัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้

หลังจากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเสร็จแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วเทียบกับเกณฑ์ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ซึ่งถือว่าแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้มีความสอดคล้องของกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้สูตรดังนี้ (ปราณี หล้าเบญจ, 2559, หน้า 3)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4. การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยเทียบกับเกณฑ์ค่าระดับความยากง่ายที่กำหนดไว้ คือ ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 ซึ่งถือว่าเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีระดับความยากง่ายเหมาะสม ใช้สูตร ดังนี้ (ปราณี หล้าเบ็ญสะ, 2559, หน้า 7)

$$P = \frac{R_H + R_L}{N_H + N_L}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่าย
R_H แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนสูง
R_L แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนต่ำ
N_H แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มคะแนนสูง
N_L แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มคะแนนต่ำ

5. การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยเทียบกับเกณฑ์ของค่าระดับอำนาจจำแนกคือ ไม่ต่ำกว่า 0.20 ซึ่งถือว่าเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีระดับอำนาจจำแนกเหมาะสม โดยใช้สูตร ดังนี้ (ปราณี หล้าเบ็ญสะ, 2559, หน้า 8)

$$r = \frac{R_H - R_L}{N_H \text{ or } N_L}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนก
R_H แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนสูง
R_L แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนต่ำ
N_H แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มคะแนนสูง
N_L แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มคะแนนต่ำ

6. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยเทียบเกณฑ์ของค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ คือไม่ต่ำกว่า 0.60 โดยใช้สูตร ดังนี้ (ปราณี หล้าเบ็ญสะ, 2559, หน้า 5)

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
K แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
p แทน สัดส่วนผู้ตอบถูกในข้อหนึ่ง ๆ
q แทน สัดส่วนผู้ตอบผิดในข้อหนึ่ง ๆ
S² แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสาระการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านแหล่งการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผล จำนวนข้อคำถาม 19 ข้อ

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

ด้านที่	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับคุณภาพ
		1	2	3	4	5			
1	1	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	2	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	3	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	4	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม							4.75	0.26	มากที่สุด
2	5	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	6	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	7	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	8	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	9	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	10	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม							4.77	0.04	มากที่สุด
3	11	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	12	5	5	5	4	4	4.60	0.55	มากที่สุด
	13	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	14	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม							4.70	0.45	มากที่สุด
4	15	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	16	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	17	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	18	4	5	5	4	4	4.40	0.55	มาก
	19	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม							4.68	0.06	มากที่สุด
สรุปภาพรวม							4.73	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.04) รองลงมา คือ ด้านที่ 1 สารการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.26) ด้านที่ 4 การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45) และด้านที่ 3 แหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.06) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมิน จำนวน 43 ข้อ มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ อยู่ในช่วง 0.60 ถึง 1.00 ผลการประเมินค่าความยากง่าย อยู่ในช่วง 0.39-0.78 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22-0.78 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา มีการศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศึกษาขอบข่าย เนื้อหาการเรียน เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT วิเคราะห์สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องและครอบคลุมตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงศ์ (2560, หน้า 111) ทำวิจัย เรื่อง การเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า ควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในประเด็น สำคัญ คือ การเขียนรายละเอียดขององค์ประกอบด้านจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระสำคัญให้สอดคล้องและครอบคลุมกัน เพราะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นงานสำคัญของครูผู้สอนที่แสดงถึงการทำงานอย่างมีระบบในการวางแผนการจัดการเรียน การสอนอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมฤดี ไชยรัตน์ (2561, หน้า 50) ทำวิจัย เรื่อง การออกแบบแผนการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ปัญหาปลายเปิดทางคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย พบว่า การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ และนำขั้นตอนการพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้สำหรับจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ส่งผลให้แผนการจัดการ เรียนรู้มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

2. ผลการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 ข้อ และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และนำผลที่ได้จากการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ มาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ พบว่า ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 60 ข้อ และมีค่าความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ อยู่ในช่วง 0.60 ถึง 1.00 ซึ่งถือว่าเป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่มีความเที่ยงตรง ตามจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ผลการประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมิน ความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 คน ที่เคยเรียนในวิชานี้มาแล้ว มีค่าความยากง่าย อยู่ในช่วง 0.39-0.78 มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.22-0.78 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 เนื่องจาก มีกระบวนการวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และออกแบบสัดส่วนแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผลการวิจัยจึงพบว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ มีค่าความยากง่าย อยู่ในช่วง 0.39-0.78 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ความยากง่ายพอเหมาะ มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.22-0.78 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสม สามารถวัดประเมินผลและจำแนกระดับความรู้ของผู้เรียนได้ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ถือว่า เป็นแบบทดสอบที่มีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง สอดคล้องกับ กษพรรณ ฤกษ์ชา (2560, หน้า 71) จากการวิจัย เรื่อง การสร้าง แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ ทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-0.10 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.39-0.71 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 ถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกพอใช้ไปจนถึงดีมาก สอดคล้องกับ พระวาณิช เรศลอง (2564, หน้า 122) จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ รายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า แบบทดสอบรายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคุณภาพ คือ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีความสามารถในการจำแนก มีความน่าเชื่อถือ และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มาจากการที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ แล้วกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ ซึ่งแบบทดสอบนี้สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ ในการวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นำมาใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสีทวนวิทยาสามัคคี จังหวัดอุบลราชธานี

ที่เคยเรียนในวิชานี้มาแล้ว จึงเป็นผู้เรียนที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้และแบบวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในบริบทดังกล่าว ดังนั้น หากต้องการนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มผู้เรียนที่มีบริบทต่างกัน ควรศึกษารายละเอียดและปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละบริบท

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านจำนวนนักเรียนกลุ่มประชากรที่ใช้ทดลองที่มีจำนวนจำกัด ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการทดลองในกลุ่มประชากรกลุ่มใหญ่ หรือมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นผลการประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กขพรรณ เกสัชชา. (2560). การสร้างแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- นวลจิตต์ เขวกิรติพงศ์. (2560). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 10(1), 111-127.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราณี หล้าเบ็ญสุข. (2559). การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล. เข้าถึงได้จาก <https://wb.yru.ac.th/handle/yr/1126>. 10 พฤษภาคม 2565.
- เปรมฤดี ไชยรัตน์. (2561). การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาปลายเปิดทางคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระวาณิช เรศล่อง. (2564). การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ รายวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มณีญา สุราช. (2560). การวัดและประเมินผลการศึกษา. เข้าถึงได้จาก <http://porta5.udru.ac.th/ebook/pdf/upload/18MRL86Gy5yt5rr6K8Lg>. 10 พฤษภาคม 2565.
- รมิตา เพ็ชรทับ. (2562). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกและการลบ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านนงาง จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครศรีธรรมราช: วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

SCHOOL ADMINISTRATORS' SKILLS IN THE TWENTY-FIRST CENTURY AFFECTING THE JOB PERFORMANCE
BASED ON TEACHING PROFESSIONAL STANDARDS UNDER CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICES AREA OFFICE 2

รัชชัย ศรีจันทร์^{1*} กัญญกร เอี่ยมพญา² และ นิวัตต์ น้อยมณี²

Tawatchai Srichan^{1*}, Kanporn Aiempaya² and Niwat Noymanee²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

²สาขาวิชาพื้นฐานและการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

²Program in Foundation and Educational administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: Krue.a5t@gmail.com

รับบทความ 2 กรกฎาคม 2565 แก้ไขบทความ 1 ตุลาคม 2565 ตอรับบทความ 11 ตุลาคม 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาาระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) ศึกษาาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู 4) ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 297 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล รองลงมาคือ ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านการสื่อสารและสารสนเทศ 2) ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล ด้านการคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'_{Y} = .352Z_3 + 191Z_4 + .167Z_1$

คำสำคัญ: ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21, การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to examine the level of school administrators' skills in the twenty-first century, 2) to investigate the level of job performance based on teaching professional standards, 3) to determine the relationship between school administrators' skills in the twenty-first century and the job performance based on teaching professional standards, and 4) to explore the level of school administrators' skills

in the twenty-first century that affected the job performance based on teaching professional standards. The participants in this research were 297 civil teachers under Chonburi Primary Educational Services Area Office 2 in the 2020 academic year. The sample size was obtained by using Krejcie and Morgan's table, and multi-stage sampling. The data collection instrument was a set of questionnaires. The statistics for data analysis were percentage, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The results were as follows: 1) the level of school administrators' skills in the twenty-first century was overall at the highest level, from high to low: technology use, innovation, and digital literacy, followed by creativity skills. The skills with the least average were communication and information skills; 2) the level of the job performance based on teaching professional standards, overall and in each aspect, was at the highest level, from high to low: teacher performance, followed by learning management. The least average skill was about parent-community-school relationship; 3) The relationship between school administrators' skills in the twenty-first century and the job performance based on teaching professional standards was at a high level of positive correlation ($r = .648$) with the 0.5 level of significance; and 4) the level of school administrators' skills in the twenty-first century in terms of technology use, innovation, and digital literacy, creativity, and teamwork affecting the job performance based on teaching professional standards at the 0.5 level of significance. The predictive equation could be written as standard scores as $Z'_{Y} = .352Z_3 + 191Z_4 + .167Z_1$

Keywords: School Administrators' Skills in the Twenty-First Century, Job Performance Based on Teaching Professional Standards

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในมาตรา 4 ได้บัญญัติไว้ว่า การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563ค, หน้า 2-11) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 สำหรับสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ เพื่อให้อยู่รอดในโลก เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561ก, หน้า 1)

ผู้บริหารโรงเรียนนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำให้นักเรียนทุกคนได้แสดงถึงความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ แต่จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าประสบปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560ข, หน้า 39-40) ได้ศึกษา ระบบและรูปแบบการพัฒนาคู่มือที่เหมาะสมกับสังคมไทยและความเป็นสากล พบว่า ครูบางส่วนขาดประสบการณ์การดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียน ครูรู้สึกกดดัน เหมือนถูกสั่งให้ปฏิบัติ ทำให้ครูไม่สามารถออกแบบการทำงานได้ตามศักยภาพเพิ่มภาระงานครู ทำให้อยู่ในห้องเรียนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยลง รวมไปถึงสอนได้ไม่เต็มที่เพราะมีภาระงานอื่นที่นอกเหนืองานสอนเข้ามาให้ปฏิบัติ นอกจากนี้ พินิจ แสงวงษ์ (2555, หน้า 113-114) ได้ศึกษา พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์อย่างสูง

ในยุคศตวรรษที่ 21 ทักษะยุคใหม่จึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและการบริหารตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ ชัยยนต์ เพาพาน (2559, หน้า 303) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล การตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ และคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับ วิจารย์ พาณิช (2558, หน้า 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ว่าต้องบริหารการสร้างคนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาตนเองรอบด้านเพื่อสร้าง 3L คือ Student learning, Teacher learning, Systems learning ต้องบริหารให้ได้ระบบการศึกษาที่รับผิดชอบต่อผลงานในทุกระดับทุกด้าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีนโยบายดำเนินการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเปลี่ยนแปลงในระบบและกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบ ซึ่งมีกรอบการดำเนินงาน ตัวชี้วัด เพื่อให้โรงเรียนนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้จัดทำโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนกระบวนการ “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่กลุ่มงานประจำปีงบประมาณ 2563 เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขเร่งด่วน โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษา และโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ประจำปีงบประมาณ 2563 เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนการสอนของครู สร้างความตระหนักในการเป็นผู้นำที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัด พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ ให้มีทักษะและความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2563, หน้า 57-58) จากการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2561-2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (2561ก, หน้า 54) พบว่า บุคลากรบางส่วนต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพและนำทักษะด้าน ICT มาใช้ในการปฏิบัติงาน จากข้อค้นพบดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จึงกำหนดเป้าประสงค์ในการพัฒนาครูให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู เพื่อมุ่งสู่การเป็นมืออาชีพต่อไป

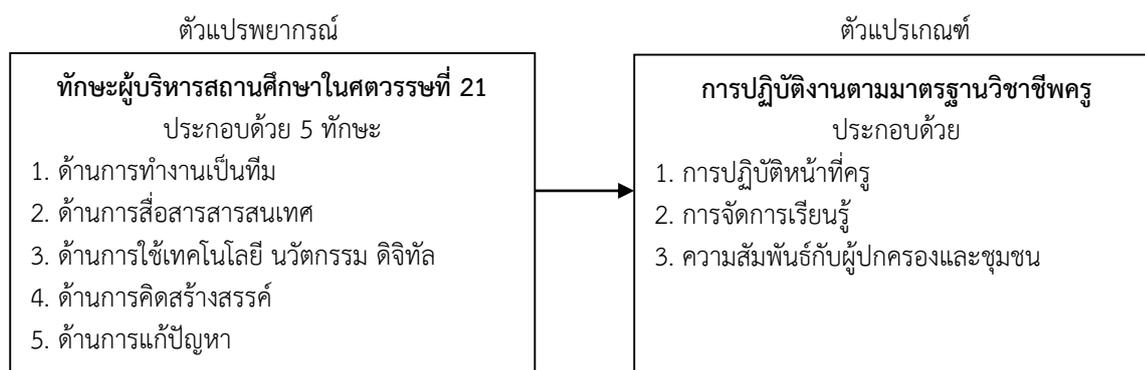
จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครูในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพการทำงานที่ดีขึ้น พร้อมทั้งจะพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับความรู้เพื่อนำไปพัฒนาประเทศในอนาคตและได้รับการยอมรับจากชุมชนสังคม ทั้งยังเป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
4. เพื่อศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานการวิจัย เรื่อง ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,293 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 297 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในทำงานและตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับของ ลิเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 90-95) มีรายละเอียด ดังนี้

5 หมายถึง ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับของ ลิเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 90-95) มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาความถูกต้องของภาษาโดยใช้เทคนิค IOC โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาแบบสอบถาม ผลการพิจารณาได้ค่าอยู่ระหว่าง .67-1.00 ทุกข้อ
2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัก ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .968

วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 297 ฉบับ
4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และวิเคราะห์สถิติ ได้แบบสอบถามคืน ทั้งหมด 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใช้วิธี Stepwise

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.51	.51	มากที่สุด
2. ด้านการสื่อสารและสารสนเทศ	4.48	.52	มาก
3. ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล	4.54	.48	มากที่สุด
4. ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.54	.55	มากที่สุด
5. ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.54	.59	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.52	.49	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.54$) ด้านการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.54$) ด้านการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.54$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.51$) และด้านการสื่อสารและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.48$) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการทำงานเป็นทีม

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการทำงานเป็นทีม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการทำงานอย่างเป็นกันเอง	4.61	.60	มากที่สุด
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	4.47	.61	มาก
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.53	.59	มากที่สุด
4. ผู้บริหารวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความรับผิดชอบร่วมกันของบุคลากร	4.51	.65	มากที่สุด
5. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อนำไปปรับใช้	4.45	.70	มาก
6. ผู้บริหารมีความยืดหยุ่น ประนีประนอม ในการทำงานร่วมกัน	4.47	.65	มาก
7. ผู้บริหารพัฒนาศักยภาพครูให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกัน	4.51	.62	มากที่สุด
8. ผู้บริหารมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเหมาะสม	4.51	.65	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.51	.51	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการทำงานอย่างเป็นกันเอง ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อนำไปปรับใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการสื่อสารและสารสนเทศ

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสารและสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีวิธีการสื่อสารในหน่วยงานราชการได้อย่าง เหมาะสมกับบุคคล	4.47	.61	มาก
2. ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ แยกแยะประเด็นข้อราชการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.43	.67	มาก
3. ผู้บริหารสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้	4.35	.71	มาก
4. ผู้บริหารสามารถโน้มน้าวให้บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลดีต่อส่วนรวม	4.44	.68	มาก
5. ผู้บริหารสามารถนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียนในที่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.53	.63	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสามารถให้คำแนะนำข้อราชการแก่บุคลากรเพื่อปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างมีคุณภาพ	4.50	.64	มาก
7. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผลงานของสถานศึกษาไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง	4.61	.59	มากที่สุด
8. ผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารได้อย่างหลากหลาย	4.53	.63	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.48	.52	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการสื่อสารและสารสนเทศ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการสื่อสารและสารสนเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผลงานของสถานศึกษาไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียนในที่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ ($\bar{X} = 4.35$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.45	.62	มาก
2. ผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เข้ากับสถานการณ์	4.53	.58	มากที่สุด
3. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.61	.55	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อสื่อสารภายในโรงเรียนได้มีประสิทธิภาพ	4.55	.57	มากที่สุด
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการใช้ข้อมูล ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.56	.58	มากที่สุด
6. ผู้บริหารจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.52	.64	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.54	.48	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการใช้ข้อมูล ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.56$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.45$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการคิดสร้างสรรค์

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีความคิดแปลกใหม่ คิดนอกกรอบเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	4.52	.67	มากที่สุด
2. ผู้บริหารมีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการที่หลากหลาย	4.52	.66	มากที่สุด
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน	4.48	.67	มาก
4. ผู้บริหารมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.54	.66	มากที่สุด
5. ผู้บริหารมีการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง	4.56	.61	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม	4.57	.62	มากที่สุด
7. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	4.58	.65	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.54	.55	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน ($\bar{X} = 4.48$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการแก้ปัญหา

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการแก้ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีความสามารถในการมองปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างละเอียดรอบคอบ	4.53	.69	มากที่สุด
2. ผู้บริหารให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับครู	4.57	.66	มากที่สุด
3. ผู้บริหารสามารถใช้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนอย่างเป็นขั้นตอน	4.49	.67	มาก
4. ผู้บริหารมีการวางแผนในการแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ	4.57	.67	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสามารถจำแนกประเด็นอย่างมีเหตุผลเพื่อตัดสินใจปัญหา	4.53	.67	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสามารถคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายเพื่อให้การแก้ปัญหานั้นประสบผลสำเร็จ	4.57	.66	มากที่สุด
7. ผู้บริหารพิจารณาตัดสินใจวิธีการในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกให้ดีที่สุด	4.52	.66	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.54	.59	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการแก้ปัญหา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับครู ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายเพื่อให้การแก้ปัญหานั้นประสบผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสามารถใช้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนอย่างเป็นขั้นตอน ($\bar{X} = 4.49$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู	4.66	.39	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.66	.43	มากที่สุด
3. ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	4.62	.44	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.65	.40	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและในรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู ($\bar{X} = 4.66$) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.66$) และด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.62$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X	Y
X ₁	1.000						
X ₂	.846*	1.000					
X ₃	.741*	.823*	1.000				
X ₄	.822*	.823*	.803*	1.000			
X ₅	.829*	.859*	.787*	.920*	1.000		
Y	.584*	.603*	.629*	.610*	.583*	.648*	1.000

* ≤ .05

จากตาราง 8 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .648$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู เป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันโดยเรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล ($r_{x_3y} = .629$) ด้านการคิดสร้างสรรค์ ($r_{x_4y} = .610$) ด้านการสื่อสารและสารสนเทศ ($r_{x_2y} = .603$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($r_{x_1y} = .584$) และด้านการแก้ปัญหา ($r_{x_5y} = .583$) ซึ่งทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์	ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู				
	b	S.E. _b	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	2.104	.174		12.087*	.000
ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล (x ₃)	.293	.063	.352	4.639*	.000
ด้านการคิดสร้างสรรค์ (x ₄)	.137	.064	.191	2.128*	.034
ด้านการทำงานเป็นทีม (x ₁)	.131	.062	.167	2.096*	.037
ค่าคงที่ (α) = 2.104					
R = .660, R ² = .435, S.E. _{est} = .429, F = 75.220					

* ≤ .05

จากตาราง 9 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ด้าน มีทักษะ 3 ด้าน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับ ค่าอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล (x₃) ด้านการคิดสร้างสรรค์ (x₄) และด้านการทำงานเป็นทีม (x₁) สามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R) เท่ากับ .660 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ .435 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E._{est}) เท่ากับ .429 ทั้ง 3 ตัวแปรสามารถทำนายการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 43.50 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารและสารสนเทศ (x₂) และด้านการแก้ปัญหา (x₅)

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 3 ด้าน มีค่าตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ .293, .137, และ .131 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .352, .191, และ .167 ตามลำดับ และมีค่าคงที่สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (α) เท่ากับ 2.104 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$Y = 2.104 + .293X_3 + .137X_4 + .131X_1$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z'_Y = .352Z_3 + .191Z_4 + .167Z_1$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาาระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ คาวี เจริญรัตน์ (2557, หน้า 121) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิตา เพลินจิต (2558, หน้า 99) ได้ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561, หน้า 42) ได้ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ต้องได้รับการตรวจสอบและพัฒนา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา มีการอบรมเชิงปฏิบัติการจากวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ และวิทยากรพี่เลี้ยง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้อำนวยการสถานศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม (สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ, 2562, หน้า 10) ทั้งยังมีการวัดและประเมินผลตามหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะ ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำทางวิชาการ และบริหารการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับประยุกต์ แก้ไขปัญหา ริเริ่ม พัฒนา คิดค้น ปรับเปลี่ยน และสร้างการเปลี่ยนแปลงในการบริหารที่ส่งผลต่อ การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู และคุณภาพสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564, หน้า 1) อีกทั้งในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และสามารถนำไปบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานงบประมาณเพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี จากเหตุผลดังกล่าวย่อมส่งผลให้ผู้บริหารเกิดทักษะและความชำนาญในการบริหารจัดการศึกษามากขึ้น

2. จากการศึกษาาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ อภิสิตี เลขาทระกูล (2560, หน้า 18) ได้ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สายฝน ชำนาญเรียน (2560, หน้า 61) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ฉัตรวีรยา ธนชชาอัครศิริ (2560, หน้า 97) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครูมีความสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ครูต้องได้รับการพัฒนาความรู้และสมรรถนะผ่านการปฏิบัติจริง โรงเรียนต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ครูสามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (2563ข, หน้า 37) ได้กำหนดเป้าประสงค์ให้ครูเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ เป็นมืออาชีพและมีมาตรฐานวิชาชีพขั้นสูง โดยปรับรูปแบบจากครูผู้สอน เป็น โค้ช หรือผู้อำนวยการการเรียนรู้ มีการวางแผนพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีการอบรมพัฒนาครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จากการศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิตา เพลินจิต (2558, หน้า 102) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ กรรณิกา เรตมอนด์ (2559, หน้า 166) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในแต่ละโมเดลมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีคุณลักษณะโดดเด่น มีทักษะสูง มีความรู้รอบด้าน มีความคาดหวังสูง มุ่งผลความสำเร็จ มุ่งมั่นพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ก้าวไกล ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยนต์ เพาพาน (2559, หน้า 8) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความพร้อมทั้งด้านคุณลักษณะที่โดดเด่น มีทักษะทางปัญญาระดับสูงและการบริหารจัดการแนวใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นอกจากนี้ต้องมีเจตคติที่ดีและเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ และความคาดหวังสูง มุ่งสร้างความสำเร็จและมีจิตเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาครูให้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู

4. จากการศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

4.1 ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สมหมาย อ่าดองกลอย (2556, หน้า 6) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี สอดคล้องกับ แพรดาว สอนองผัน (2557, หน้า 46) ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 11 ทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษย์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการบริหาร ทักษะด้านการวางแผน ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านการประเมิน ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการบริหารจัดการ ทักษะด้านการสร้างทีมงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล เป็นทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เนื่องจากการบริหารงานในยุคปัจจุบันต้องอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่เข้ามาบริหารจัดการในองค์กร สอดคล้องกับ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561, หน้า 56) กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นการใช้เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้สร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

4.2 ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดสร้างสรรค์ สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561, หน้า 89) ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการและทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์และการคิด

สร้างสรรค์และเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำในทุกด้าน มุ่งความเชี่ยวชาญด้านทักษะและความรู้ทางปัญญาเพื่อการพัฒนาและเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ด้านการสื่อสาร เปิดรับแง่มุมใหม่ ๆ ที่หลากหลายเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต สอดคล้องกับ ศศิดา เพลินจิต (2558, หน้า 106) ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ไกรศร เจริญทอง (2561, หน้า 104) ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการคิดสร้างสรรค์ เป็นทักษะสำคัญประการหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรจะมีเนื่องจากผู้บริหารที่ดีควรเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ไม่ซ้ำแบบใคร โดยอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่ และพัฒนาขึ้นไปเป็นความคิดใหม่ ๆ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2555ก, หน้า 25) กล่าวถึง การคิดสร้างสรรค์ เป็นการคิดนอกกรอบ ทำสิ่งใหม่ ๆ ออกไปนอกขอบเขตหรือวิธีการเดิม ๆ โดยมีจินตนาการแหวกแนวไป ความคิดสร้างสรรค์และความกระตือรือร้นทางปัญญาการพัฒนา การนำไปใช้และการสื่อสารข้อคิดเห็นไปสู่ผู้อื่น เปิดรับและโต้ตอบแง่มุมที่ใหม่และหลากหลาย นอกจากนี้ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2559, หน้า 126) กล่าวว่า การคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญและเป็นตัวแปรหนึ่งที่จะช่วยในการขับเคลื่อนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้ประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

4.3 ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการทำงานเป็นทีม สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ พจนารถ เจริญจิต (2554, หน้า 91) ศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 พบว่า การทำงานของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ ด้านการยอมรับซึ่งกันและกัน ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเป้าหมาย ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ แพรดาว สอนองพิน (2555, หน้า 72) ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ทักษะด้านการสร้างทีมงาน มีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด สอดคล้องกับ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561, หน้า 89) ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานหรือการพัฒนางานในด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม เนื่องจากการทำงานเป็นทีมเป็นการระดมความคิด ความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลมาประสานสอดคล้องกันทำให้เกิดความรอบคอบในการคิด ช่วยในงานที่ต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้านดำเนินไปได้ด้วยดี สอดคล้องกับ จรุณี เก้าเอียน (2557, หน้า 69-71) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทีมงานประสบความสำเร็จ ได้แก่ บรรยากาศการทำงานมีความเป็นกันเอง อบอุ่น มีความกระตือรือร้น และสร้างสรรค์ทุกคนช่วยกันทำงานอย่างจริงจัง และจริงใจ ไม่มีร่องรอยแสดงให้เห็นความเบื่อบ่าเหนื่อยใจกัน สื่อสัต์ต่อกัน สื่อสารกันอย่างเปิดเผย ไม่มีลัทธิข่มขู่ในมีการมอบหมายกันอย่างชัดเจน สมาชิกทีมงานเข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยอมรับภารกิจหลักของทีมงาน สมาชิกแต่ละคนเข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทของตน และเรียนรู้เข้าใจในบทบาทของผู้อื่นในทีม ทุกบทบาทมีความสำคัญ รวมทั้งบทบาทในการช่วยรักษาความเป็นทีมงานให้มั่นคง เช่น ประนีประนอม การอำนวยความสะดวก การให้กำลังใจ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานของทีมงานให้เข้มแข็ง สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 75-76) กล่าวว่า ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่มีความสำคัญยิ่ง เช่น ทักษะการสร้างทีมงาน เพราะผู้นำสถานศึกษาเพียงลำพังไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้ จึงต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม ดังนั้น ทักษะการสร้างทีมจึงเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่ง

ส่วนในด้านทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 คือ ด้านการแก้ปัญหา และด้านการสื่อสารและสารสนเทศ ซึ่งอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการแก้ปัญหา ไม่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2558, หน้า 32) กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการใช้เหตุผลในการคิดได้หลากหลายขึ้นอยู่กับ

สถานการณ์นั้น ๆ โดยวิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา คติวิเคราะห์และสังเคราะห์ เปรียบเทียบความเห็นหลักเชื่อมโยงระหว่างสารสนเทศกับข้อโต้แย้ง คิดหาวิธีแก้ปัญหาได้หลายทางทั้งที่ยอมรับความคิดเห็นที่ตรงกันและเห็นต่างเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน และคณะ (2559, หน้า 30) กล่าวถึงการแก้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการจำแนกแยกแยะความคิดและความรู้สึก ใช้เหตุผลในการประเมินและตัดสินใจ มีความสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ตลอดจนสามารถยอมรับข้อที่ผิดพลาดหรือผลของการกระทำของตนเองอย่างมีสติ ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการแก้ปัญหา เกี่ยวกับการคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายและความสามารถแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบ มีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายังใช้ทักษะการแก้ปัญหา ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษายังใช้ทักษะการแก้ปัญหา ค่อนข้างน้อย ซึ่งทักษะการแก้ปัญหาเป็นทักษะที่จำเป็นทักษะหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

2) ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสารและสารสนเทศ ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 สอดคล้องกับ วิจิตร พานิช (2558, หน้า 4) กล่าวถึง การสื่อสารว่าเป็นความเข้าใจ การจัดการ และการสร้างการสื่อสารทางการพูด การเขียนที่มีประสิทธิภาพ และผ่านทางมัลติมีเดียในรูปแบบและบริบทที่หลากหลาย ข้อมูลและทักษะการอ่านสื่อ การวิเคราะห์ การเข้าถึง การจัดการ การบูรณาการ การประเมินและการจัดทำข้อมูลในรูปแบบและสื่อที่หลากหลาย สอดคล้องกับ กรรณิกา เรตมอนด์ (2559, หน้า 9) กล่าวถึง การสื่อสารว่าเป็นการที่ผู้มีความรู้ ความสามารถในการตีความวิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ และมีวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่ผสมผสานกันระหว่างศิลปะการพูดกับการแสดงข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้เทคนิควิธีการผ่านสื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์โดยนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ไกรสร เจียมทอง (2561, หน้า 9) กล่าวถึง การสื่อสารว่า เป็นการสื่อสารที่ชัดเจนน่าเชื่อถือ เข้าใจง่าย ทั้งการพูด การเขียน สามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจน ถูกต้อง รัดกุม สามารถเจรจาต่อรองนำเสนอความคิดได้ทั้งระหว่างบุคคล ระดับกลุ่ม และในสาธารณะ สื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียนอื่น ๆ รวมทั้งสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาให้แก่ชุมชนและองค์กรภายนอกด้วยวิธีการและช่องทางที่หลากหลายโดยอาศัยเทคโนโลยีในการสื่อสาร ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษายังใช้ทักษะด้านการสื่อสารและสารสนเทศ ค่อนข้างน้อย ซึ่งทักษะด้านการสื่อสารและสารสนเทศ เป็นทักษะที่จำเป็นทักษะหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความเข้าใจในการสื่อสารด้านต่าง ๆ เช่น การพูด การเขียน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปใช้ในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 จากผลการศึกษา พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการสื่อสารและสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถด้านการสื่อสารและสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิธีการสื่อสารในหน่วยงานราชการได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล สามารถวิเคราะห์ แยกแยะประเด็นข้อราชการได้อย่างถูกต้อง

2.2 จากผลการศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาและส่งเสริมให้ครูสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน สนับสนุนครูมีความร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน

2.3 จากการศึกษา พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน อย่างต่อเนื่อง ด้วยการเข้ารับการศึกษา พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ศึกษาทฤษฎีและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้บริหารอยู่เสมอเพื่อเปิดโลกทัศน์เรียนรู้รูปแบบ และเทคนิคใหม่ๆ ในการบริหารสถานศึกษา ควรให้มีการประเมินทักษะการบริหารงานของตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาครูในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูอย่างมีคุณภาพต่อไป

2.4 จากการศึกษาพบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการอบรมพัฒนาผู้บริหาร จัดให้มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล และทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถส่งเสริมให้ครูสามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู และพัฒนาครูให้มีความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของครู ในสถานศึกษาสังกัดต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสมและถูกต้องยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงสามารถนำไปกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา เรตมอนด์. (2559). *ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ ศษ.ด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย.
- ไกรสร เจียมทอง. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- คาวี เจริญจิตต์. (2557). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จรุงณี แก้วเอี่ยม. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (กลยุทธ์และแนวทาง) การปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ฉัตรวีรยา ธนชาอัครสิริ. (2560). *สมรรถนะของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21*. กภาพสินธุ์: การประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21, 28 กรกฎาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- พจนารถ เจียมจิตร. (2554). *พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- พินิจ แสนวัง. (2555). *สมรรถนะของผู้บริหารกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แพรวดาว สอนองผั่น. (2557). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2559). *การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). *แนวโน้มการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21*. สงขลา: สำนักงานเลขาธิการคณะศึกษาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2555). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพวิสุทธ์.

- ศศิตา เพลินจิต. (2558). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สมหมาย อ่าตอนกลอย. (2556). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม*, 7(1), 1-7.
- สายฝน ชำนาญเรือน. (2560). *การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครู ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2561ก). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ปี 2561-2565*.
ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
- _____. (2563ข). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *คู่มือการประเมินตามหลักเกณฑ์การประเมินตำแหน่ง และวิทยฐานะ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553ก). *รายงานการวิจัยเรื่องภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- _____. (2560ข). *ระบบและรูปแบบการพัฒนาครูที่เหมาะสมกับสังคมไทยและความเป็นสากล*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ. (2562). *คู่มือหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อภิสิทธิ์ เลขาทระกูล. (2560). *พฤติกรรมกรปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measure men*, 30(3), 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). *The Mathos of the Constructing and Attitude Scale*. In Reading in Fishbeic, M(Ed.), Attitude Theory and Measurement. New York: wiley & Son.

**แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้
นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**
GUIDELINES FOR IMPROVING THE QUALITY OF CONSTRUCTION SERVICES AND EXPANDING DISTRIBUTION
SYSTEMS UNDER THE THAILAND 4.0 POLICY OF THE PROVINCIAL ELECTRICITY AUTHORITY,
HUA HIN DISTRICT, PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

เรืองชัย เรืองอาจ* และ สุชาติ อุดลย์บุตร

Rueangchai Rueangarj* and Suchart Adulbutra

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์และสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด เพชรบุรี 76120

Program in Public Administration, Faculty of Public Administration and Social Studies,

Stamford International University, Phetchaburi 76120, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: bxlfamily101025@gmail.com

รับบทความ 16 สิงหาคม 2565 แก้ไขบทความ 11 ตุลาคม 2565 ตอรับบทความ 19 ตุลาคม 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมวิธีครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอสว่างแดนดิน 2) ศึกษานโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอสว่างแดนดิน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้ไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอสว่างแดนดิน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสว่างแดนดิน จำนวน 122 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามในภาพรวมทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.917 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติค่าไคสแควร์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า 1) คุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอสว่างแดนดิน อยู่ในระดับมาก 2) นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านนวัตกรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับคุณภาพการให้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย พบว่า ยกกระดับมาตรฐานคุณภาพการให้บริการแบบศูนย์ราชการสะดวก (GECC) เจ้าหน้าที่ต้อนรับด้วยความสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อม อธิบายขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ เข้าใจง่าย มีความรู้และทักษะที่ดี ให้คำแนะนำแก่ลูกค้าตั้งแต่เริ่มรับการบริการจนแล้วเสร็จ ให้บริการตรงเวลา รวดเร็ว มีช่องทางในการให้บริการผู้รับบริการหลากหลายช่องทาง มีการใช้ระบบ PEA-VOC System เป็นระบบการรับฟังเสียงลูกค้า

คำสำคัญ: คุณภาพการให้บริการ, นโยบายไทยแลนด์ 4.0, งานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ABSTRACT

This mixed-method research aimed to 1) investigate the service quality of construction and expansion of the Provincial Electricity Authority (PEA) distribution system in Hua Hin District, 2) examine the effects of the implementation of Thailand 4.0 policy on the service quality of construction and expansion of the PEA distribution system in Hua Hin District, and 3) establish guidelines for improving the service quality of construction and expansion of the PEA distribution system in Hua Hin District under Thailand 4.0 policy. The sample included 122 service users at the PEA in Hua Hin District and nine key informants. The confidence value of the alpha coefficient of the overall questionnaire was 0.917. Data were analyzed by using descriptive statistical methods, which were frequency percentage, mean, standard deviation, Chi-square test, and multiple regression analysis.

The research results revealed that: 1) The service quality of construction and expansion of the PEA distribution system in Hua Hin District, was rated at a high level; 2) The Thailand 4.0 policy focusing on innovation, technology, and creativity showed a causal relationship on the service quality at a significance level of .01; and 3) The guidelines for improving service quality involved the implementation of a Government Convenience Center (GECC) as a service quality standard, staff training in courteous and humble customer interactions, giving a clear and understandable explanation of process steps, ensuring staff possesses adequate knowledge and skills, providing continuous service advice to customers throughout the service process, delivering timely and efficient service, offering multiple channels for service recipients, and utilizing the PEA-VOC System as a customer feedback system.

Keywords: Service Quality, Thailand 4.0 Policy, Construction and Expansion of the Distribution System, Provincial Electricity Authority

บทนำ

จากการที่รัฐบาลได้ริเริ่มการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และกำหนดนโยบาย Thailand 4.0 ที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” จึงทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับรัฐบาล โดยกระทรวงพลังงานได้กำหนดนโยบาย Energy 4.0 คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานกำหนดนโยบาย ERC 4.0 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงได้กำหนดนโยบาย PEA 4.0 (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 4.0) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐดังกล่าว โดยมุ่งเน้น “พัฒนาคนด้วยนวัตกรรม พัฒนางานด้วยเทคโนโลยี” โดยมีการพัฒนาการดำเนินการหลัก 7 ด้าน รองรับนโยบาย PEA 4.0 (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 4.0) ซึ่งประกอบด้วย 1) ทูมนมนุษย์ (Human Capital) แบ่งออกเป็น 4 ยุค โดยยุค 1.0 มุ่งเน้นงานด้านบุคคลโดยทั่วไป ยุค 2.0 เริ่มพัฒนาสู่การเป็นคู่คิดเชิงยุทธศาสตร์หรือ Strategic Partner ยุค 3.0 มีการนำสมรรถนะ (Competency) มาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และในยุค 4.0 มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้เป็นทูนมนุษย์ที่มีความพร้อมในยุคดิจิทัล 2) การบริการ (Service) ในอดีตให้การบริการเป็นแบบระบบราชการสมัยเก่า (Bureaucracy) ต่อมามีการให้บริการที่คำนึงถึงความต้องการของลูกค้า (Customer Centric) มากขึ้น และสิ่งที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มุ่งหวังสำหรับนโยบาย PEA 4.0 (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 4.0) คือ การเป็นเลิศในงานบริการ ด้วยการให้บริการที่เกินความคาดหวังของลูกค้า (Service Excellence : Beyond Customer Expectation) 3) ระบบโครงข่าย (Grid) ในอดีตการพัฒนาระบบไฟฟ้าเป็นแบบระบบ Radial คือ ระบบที่มีสายจ่ายพลังงานไฟฟ้าจากแหล่งจ่ายไปสู่โหลดเพียงวงจรเดียวซึ่งทำให้ขาดความมั่นคงของพลังงาน ต่อมาจึงคิดพัฒนาเพิ่มความมั่นคงของระบบเป็นโครงข่ายที่มั่นคง (Strong Grid) และการพัฒนาช่วงต่อไป คือ การพัฒนาปรับปรุงระบบไฟฟ้าให้ทันสมัย (Grid Modernization) เพื่อเตรียมรองรับโครงข่ายอัจฉริยะ (Smart Grid) ซึ่งจำเป็นต้องใช้พลังงานไฟฟ้าพร้อม ๆ กันจำนวนมาก อาทิเช่น เครื่องจักรรถยนต์ไฟฟ้าที่กำลังเข้ามาสู่ตลาดในอนาคต 4) การจัดการสินทรัพย์ (Asset Management) มุ่งเน้นการจัดการสินทรัพย์ทั้งองค์กร ที่ครอบคลุมทั้งวัฏจักรของสินทรัพย์ที่เริ่มตั้งแต่การจัดการได้มา การบำรุงรักษา จวบจนเมื่อสิ้นอายุการใช้งานจึงนำออกจากระบบ 5) นวัตกรรม (Innovation) เริ่มจากการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (Problem Solving) แล้วจึงมีกระบวนการวิจัย และพัฒนาสร้างนวัตกรรมของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขึ้นมา สิ่งที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคคาดหวังสำหรับนโยบาย PEA 4.0 (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 4.0) คือ การพัฒนาองค์ความรู้และการสร้างนวัตกรรม จนนำไปสู่การขยายผลสร้างเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเชิงพาณิชย์ (PEA Brand) เพื่อนำมาใช้ภายในองค์กรอย่างแพร่หลายทั่วทั้งองค์กร ทดแทนหรือลดการจัดหาจากภายนอก ลดค่าใช้จ่ายในการจัดหา ยกกระดับมาตรฐานของอุปกรณ์ให้มีอายุการใช้งานนาน ลดการบำรุงรักษา และเพิ่มอำนาจการต่อรองในการจัดหาจากผู้ผลิต 6) เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร (ICT) ในอดีตยุค Web 2.0 เน้นการสร้างฐานข้อมูล (Database) ต่อมาจึงเข้าสู่ยุค ICT 3.0 ที่มุ่งเน้นการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) และสำหรับ ICT 4.0 เป็นยุคที่นำระบบ ICT มารองรับการพัฒนากระบวนการโครงข่ายอัจฉริยะ (Smart Grid) และการจัดการภายในองค์กรที่รองรับอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of things: IoT) ระบบ Cloud และการจัดการ Big Data โดยนำระบบ ICT มาใช้รองรับงานในอนาคตทั้งหมดอย่างมีประสิทธิภาพ 7) การลงทุนในธุรกิจ (Business Investment) จุดเริ่มต้นของการให้บริการทางวิศวกรรม เริ่มจาก O & M (Operations and Maintenance) ซึ่งไม่ต้องพึ่งองค์ความรู้ที่ซับซ้อนมากนัก จากนั้นเมื่อบุคลากรมีความพร้อมและมีศักยภาพสูงขึ้น จึงมีความสามารถดำเนินการออกแบบด้านวิศวกรรมและก่อสร้างเองได้ในรูปแบบของ EPC (Engineering, Procurement, and Construction) และสุดท้ายจึงมี

การลงทุนเพื่อเป็นเจ้าของโครงการหรือหุ้นส่วนโครงการ โดยบริษัท PEA ENCOM International Ltd. จะเป็นผู้ดำเนินการในการลงทุนดังกล่าว (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2561, หน้า 2-3)

คุณภาพการบริการถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจสู่ความสำเร็จ เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ขององค์กรในการผลิตสินค้าและบริการให้โดดเด่นและแตกต่าง อีกทั้งยังสร้างความได้เปรียบคู่แข่งและสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าได้ในทุกวิกฤตการณ์ (ขวัญฤทัย เดชทองคำ, 2563, หน้า 317) สอดคล้องกับคอตเลอร์ (Kotler, 1994, pp. 12-22) ที่กล่าวไว้ว่า คุณภาพการให้บริการตามแนวคิดทางการตลาดนั้นในการแข่งขันด้านธุรกิจบริการ ผู้ให้บริการต้องสร้างบริการให้เท่ากับหรือมากกว่าคุณภาพการบริการที่ผู้รับบริการคาดหวังถ้าพบว่าการบริการที่ได้รับจริงในสถานการณ์นั้นมากกว่า คุณภาพบริการที่คาดหวังผู้รับบริการจะเกิดความพึงพอใจประทับใจและกลับมาใช้บริการอีก

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน เป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้านพลังงาน และสถานีอัดประจุไฟฟ้า มีภารกิจในการจัดหาให้บริการพลังงานไฟฟ้าและดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองความต้องการของทุกกลุ่มลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจทั้งด้านคุณภาพและบริการ โดยการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยด้วยทุนมนุษย์เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2562, หน้า 1) จากสถิติการใช้บริการของประชาชนที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน ในช่วงเดือนสิงหาคม ถึงตุลาคม 2564 พบว่า มีผู้มาใช้บริการจำนวนทั้งสิ้น 6,015 ราย ในขณะที่มีจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานหน้าที่และคอยให้บริการ จำนวน 135 คน และเนื่องด้วยอำเภอหัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยว มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีการประกอบธุรกิจมากมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวธุรกิจอุตสาหกรรมอื่น ๆ ซึ่งทุกกิจกรรมต่างก็มีความจำเป็นต้องใช้พลังงานไฟฟ้า และนับวันแนวโน้มจะมีการใช้เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ในแต่ละวันมีผู้มาใช้บริการที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหินเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับงานด้านบริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน โดยสาเหตุของปัญหา เช่น กระบวนการในการให้บริการ การจัดลำดับการให้บริการ ความทันสมัยในเรื่องของเครื่องมือการให้บริการชำระค่าไฟฟ้าความล่าช้าในการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สถานที่ในการให้บริการ การสื่อสารในการให้บริการ ความถูกต้องและความกระตือรือร้นในการให้บริการ ความรวดเร็ว การเอาใจใส่กับผู้มารับบริการตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งผู้รับบริการไม่ได้รับความพึงพอใจ (วิบูลย์ เผือกนุช, 2559, หน้า 60)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญ และมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้ต้นนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและบุคลากรของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในการพัฒนาการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้มีคุณภาพที่ดีสามารถตอบสนองความคาดหวังของผู้ที่มารับบริการได้อย่างตรงตามความต้องการ

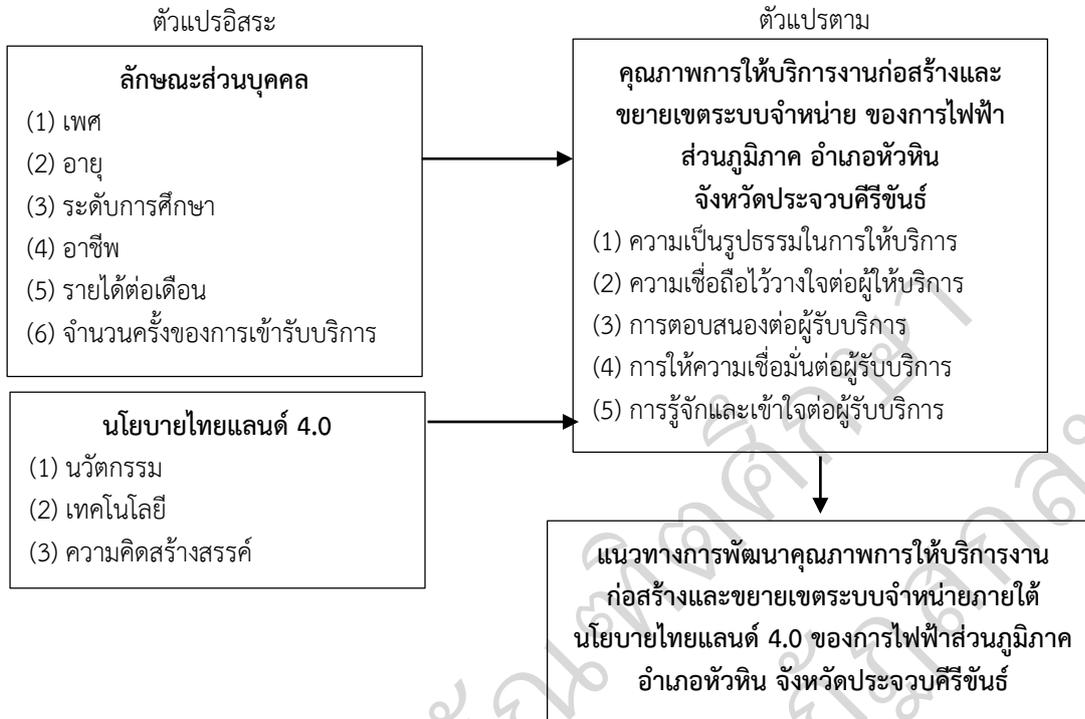
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษานโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้ต้นนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้ต้นนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า รวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ประยุกต์ทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรมของ วินดรัม และโคช (Windrum & Koch, 2008, pp. 992-993) ทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีของ เลย์ตัน (Layton, 1994, pp. 33-35) และทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของ รอสแมน (Rossman, 1996, pp. 193-204) มาเป็นตัวแปรอิสระ คือ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย (1) นวัตกรรม (2) เทคโนโลยี (3) ความคิดสร้างสรรค์ และประยุกต์ทฤษฎีคุณภาพการให้บริการของซีเทมบล์, พาราซูรามาน และเบอร์รี่ (Zeithaml, Parasuraman and Berry, 1994, p. 207) มาเป็นตัวแปรตาม คือ คุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย (1) ความเป็นรูปธรรมในการให้บริการ (2) ความเชื่อถือไว้วางใจต่อผู้ให้บริการ (3) การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (4) การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และ (5) การรู้จักและเข้าใจต่อผู้รับบริการ มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mix Methods Research) ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ช่วงเดือน ตุลาคม 2564 ถึง มีนาคม 2565 ประกอบไปด้วย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งผู้ใช้ไฟรายใหญ่ จำนวน 26 ราย กลุ่มที่สองส่วนราชการ จำนวน 15 ราย และกลุ่มที่สามขยายเขตผู้ใช้ไฟทั่วไป จำนวน 223 ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 264 ราย (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ข้อมูล ณ วันที่ 21 มีนาคม 2565) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Samuel B. Green (1991, pp. 499-510) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 122 คน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportion) ของประชาชนที่มาใช้บริการที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ช่วงเดือน ตุลาคม 2564 ถึง มีนาคม 2565 ประกอบไปด้วย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งผู้ใช้ไฟรายใหญ่ จำนวน 12 ราย กลุ่มที่สองส่วนราชการ จำนวน 6 ราย และกลุ่มที่สามขยายเขตผู้ใช้ไฟทั่วไป จำนวน 104 ราย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน จำนวน 3 คน (2) กลุ่มผู้ใช้ไฟรายใหญ่ จำนวน 3 คนและ (3) กลุ่มผู้ใช้ไฟรายย่อย จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 9 คน ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถามคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) อาชีพ (5) รายได้ต่อเดือน และ (6) จำนวนครั้งของการเข้ารับบริการ จำนวน 6 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ข้อมูลนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย (1) นวัตกรรม (2) เทคโนโลยี (3) ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 15 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย (1) ความเป็นรูปธรรมในการให้บริการ (2) ความเชื่อถือไว้วางใจต่อผู้ให้บริการ (3) การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (4) การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และ (5) การรู้จักและเข้าใจต่อผู้รับบริการ มีจำนวน 25 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามในภาพรวมทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.917

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นการใช้คำถามปลายเปิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถออกความเห็นหรือให้ข้อมูลได้อย่างเปิดกว้าง โดยผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามคำถามที่ถูกระบุไว้ล่วงหน้า แต่จะเรียงคำถามใหม่ได้ หรือเปลี่ยนแปลงคำพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของผู้ให้ข้อมูล อันจะส่งผลต่อความยืดหยุ่นในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์จะประกอบด้วยเนื้อหา คือ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย (1) ความเป็นรูปธรรมในการให้บริการ (2) ความเชื่อถือไว้วางใจต่อผู้ให้บริการ (3) การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (4) การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และ (5) การรู้จักและเข้าใจต่อผู้รับบริการ

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลโดยใช้การเก็บข้อมูล ดังนี้ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 122 คน กับประชาชนที่มาใช้บริการที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบไปด้วย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งผู้ใช้ไฟรายใหญ่ กลุ่มที่สองส่วนราชการ และกลุ่มที่สามขยายเขตผู้ใช้ไฟทั่วไป และผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จากเอกสารหนังสือ ตำราทางวิชาการต่าง ๆ สถิติ หรือทะเบียนของหน่วยงาน แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยทำการศึกษาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คุณภาพการให้บริการ ผลจากงานวิจัย และสิ่งตีพิมพ์ทั้งใน และต่างประเทศ และ 3) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและสามารถตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ สำหรับการจัดการข้อมูล ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาถอดคำสัมภาษณ์ เรียบเรียงข้อมูลเพื่อจะได้นำไปวิเคราะห์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับการวิเคราะห์ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการแสดงถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) อาชีพ (5) รายได้ต่อเดือน (6) จำนวนครั้งของการเข้ารับบริการ โดยการวิเคราะห์จะใช้สถิติเชิงพรรณนา ด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของคอมพิวเตอร์คำนวณหาค่าความถี่และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย (1) นวัตกรรม (2) เทคโนโลยี (3) ความคิดสร้างสรรค์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย (1) ความเป็นรูปธรรมในการให้บริการ (2) ความเชื่อถือไว้วางใจต่อผู้ให้บริการ (3) การตอบสนองต่อ

ผู้รับบริการ (4) การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และ (5) การรู้จักและเข้าใจต่อผู้รับบริการ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ตอนที่ 4 เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระ เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาแจกแจงและเรียบเรียงให้เห็นถึงประเด็นคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคล กับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้สถิติไคสแควร์ ในการทดสอบ (Chi-Square Test) สถิติไร้พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) การทดสอบสมมติฐานที่ 2 นโยบายไทยแลนด์ 4.0 มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multi Linear Regression Analysis) สถิติพารามิเตอร์ (Parametric Statistics) และทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อนจากการวิเคราะห์ Multi Linear Regression Analysis เป็น Durbin-Watson ซึ่งมีค่าเท่ากับ $1.5 \leq \text{Durbin-Watson} \leq 2.5$

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลก่อนทำการวิเคราะห์เพื่อให้ผลการวิจัยมีความแม่นยำและมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ จากผู้ให้ข้อมูล จากนั้นใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการตีความจากข้อมูลเบื้องต้นให้เป็นข้อมูลที่สื่อความหมายของผู้ให้ข้อมูล ด้วยการแยกประเภทและการลดทอนข้อมูลเพื่อจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อนำมาตีความและสร้างข้อสรุปโดยนำผลการสรุปต่าง ๆ มาเชื่อมโยงจนเกิดเป็นโครงสร้างของข้อสรุป ที่สามารถตอบปัญหาได้ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การศึกษาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเป็นรูปธรรมในการให้บริการ 2) ด้านความเชื่อถือไว้วางใจต่อผู้ให้บริการ 3) ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ 4) ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และ 5) ด้านการรู้จักและเข้าใจต่อผู้รับบริการ

ตาราง 1 คุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพการให้บริการ	ลำดับที่
1. ด้านความเป็นรูปธรรมในการให้บริการ	3.56	0.45	มาก	4
2. ด้านความเชื่อถือไว้วางใจต่อผู้ให้บริการ	3.53	0.52	มาก	5
3. ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ	3.63	0.54	มาก	2
4. ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ	3.61	0.55	มาก	3
5. ด้านการรู้จักและเข้าใจต่อผู้รับบริการ	3.64	0.48	มาก	1
รวม	3.60	0.41	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ผลการศึกษาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมและรายด้าน มีคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.41) เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการรู้จักและเข้าใจต่อผู้รับบริการ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.48) ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.54) ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.55) ด้านความเป็นรูปธรรมในการให้บริการ ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.45) และด้านความเชื่อถือไว้วางใจต่อผู้ให้บริการ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.52)

2. การศึกษานโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านนวัตกรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 2 คุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

นโยบายไทยแลนด์ 4.0	คุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์				
	B	S.E.	สปส. Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	0.861	0.235	-	3.662	0.000***
1. นวัตกรรม	0.202	0.058	0.274	3.486	0.001***
2. เทคโนโลยี	0.248	0.058	0.325	4.278	0.000***
3. ความคิดสร้างสรรค์	0.319	0.076	0.312	4.218	0.000***

หมายเหตุ * $p \leq 0.05$ $R = 0.748$
** $p \leq 0.01$ $R^2 = 0.559$
*** $p \leq 0.001$ R^2 ปรับ = 0.548
 $F = 49.870$
ระดับนัยสำคัญ = 0.000
Durbin-Watson = 1.585

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นโยบายไทยแลนด์ 4.0 มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson) ในครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 1.585 คือ ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย (1) นวัตกรรม (2) เทคโนโลยี (3) ความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์เชิงอิสระในตัวเอง โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (R) อยู่ในระดับสูง 0.748 และพิจารณาจากการปรับมาตรฐานของตัวแปร (Standardized Variables) ร้อยละ 54.80-55.90 ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และค่า สปส. Beta เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านเทคโนโลยี ($\beta_{เทคโนโลยี} = 0.325$, Sig. = 0.000) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\beta_{ความคิดสร้างสรรค์} = 0.312$, Sig. = 0.000) และด้านนวัตกรรม ($\beta_{นวัตกรรม} = 0.274$, Sig. = 0.001) โดยมีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านนวัตกรรม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ คุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัย ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านนวัตกรรม

จากตารางสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.861 + 0.202X_1 + 0.248X_2 + 0.319X_3$$

$\hat{Y}$ หมายถึง คุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีความเหมาะสมกับค่า R^2 (Coefficient of Determination) ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเท่ากับ = 0.559

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการสัมภาษณ์ พบว่า คุณภาพการให้บริการให้ดำเนินการตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการใช้พลังงานและบริการปี 2562 และปฏิบัติตามข้อตกลงของกระทรวงมหาดไทย ที่ให้การไฟฟ้าอำเภอหัวหินเป็นศูนย์ราชการสะดวก (GECC) เช่น การติดตั้งมิเตอร์ในเขตเมือง การติดตั้งต้องทำให้แล้วเสร็จภายใน 1 วันทำการ ส่วนนอกเขตเมืองต้องให้แล้วเสร็จภายใน 3 วันทำการ ในส่วนของเลื่อนการขยายเขตไม่เกิน 140 เมตรจะต้องให้แล้วเสร็จภายใน 7 วันทำการ ขยายเขตเกิน 140 เมตรจะต้องให้แล้วเสร็จภายใน 45 วันทำการ นอกจากนี้ ควรมีการจัดเตรียมสถานที่ที่มีความพร้อมในการรับบริการ มีที่จอดรถเพียงพอ ภายในสำนักงานให้มีความสะดวกสบาย สะอาด โดยเฉพาะบริเวณที่พักคอย มีแผ่นป้ายบอก

วิธีการรับบริการหรือบอกทาง มีน้ำดื่มไว้บริการ รวมถึงห้องน้ำสะอาดสำหรับผู้มาใช้บริการ บุคลากรให้มีการบริการด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส สุภาพอ่อนน้อม มีทักษะความรู้ในการให้คำปรึกษาคำแนะนำต่าง ๆ มีการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมและอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ รวมถึงสามารถติดต่อขอรับบริการได้หลายสถานที่ เช่น ที่ Shop PEA หรือ Application ต่าง ๆ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจต่อผู้ให้บริการมีการให้บริการแบบ SLA Service ซึ่งเป็นการให้บริการแบบมีเวลาเป็นตัวกำหนด มีการวัดผลการบริการแบบ มีตัวชี้วัด (KPI) มีการให้บริการที่ตรงเวลา กระบวนการการทำงานเป็นไปตามระบบขั้นตอนรวดเร็ว เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำขั้นตอนต่าง ๆ และบอกรายละเอียดในการให้บริการ ระยะเวลาการทำงานก็เป็นไปตามกำหนดของการไฟฟ้า มีความซื่อสัตย์สุจริตในการให้บริการ ให้บริการที่ตรงสัญญาและถูกต้องตามความคาดหวังของผู้รับบริการ ซึ่งผู้ใช้ไฟสามารถตรวจสอบการดำเนินการทำงานของการไฟฟ้า อำเภอดงหลวง ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนแล้วเสร็จ มีช่องทางแจ้งปัญหาเกี่ยวกับไฟฟ้าขัดข้องผ่านทางเว็บไซต์ หรือ Application ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หรือ โทร 1129 ซึ่งให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ในส่วนของด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ควรมีช่องทางในการให้บริการผู้รับบริการได้หลากหลายช่องทาง เช่น การชำระค่าไฟ ผ่าน Application PEA Smart Plus, Mobile Banking หรือ PEA Shop รวมถึงสอบถามรายละเอียดต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์ Facebook Line ของการไฟฟ้า อำเภอดงหลวง นอกจากนี้ บุคลากรของการไฟฟ้า ควรมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ ดูแลลูกค้าให้ทั่วถึง มีทักษะความรู้ในการทำงานสามารถให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาที่ดี มีขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบรวดเร็ว สามารถอธิบายให้ผู้รับบริการเข้าใจถึงหลักเกณฑ์กระบวนการของการใช้ไฟ สำหรับ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการควรเน้น การใช้ระบบ PEA-VOC System เป็นระบบการรับฟังเสียงลูกค้า ซึ่งเป็นช่องทางที่ให้ผู้รับบริการร้องขอ แนะนำ ตลอดจน แจ้งเบาะแส ข้อเสนอแนะ หรือร้องเรียน เกี่ยวกับการรับบริการ และสามารถเข้ามาตรวจสอบได้ ผ่านทาง 1129 PEA Call Center โดยบุคลากรควรต้อนรับด้วยความสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อม อธิบายขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ เข้าใจง่าย มีความรู้และทักษะที่ดี ให้คำแนะนำแก่ลูกค้าตั้งแต่เริ่มรับบริการจนแล้วเสร็จ แก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสถานที่อำนวยความสะดวกสะอาด ปลอดภัย ทำให้ผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่นในการให้บริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจต่อผู้รับบริการ มีการประชาสัมพันธ์ตลอดจน การให้ข้อมูลที่โปร่งใสแก่ผู้รับบริการในหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ Application ระบบเสียงตามสาย วิทยุ หากผู้รับบริการมีความต้องการ หรือร้องขอควรมีเจ้าหน้าที่ติดต่อกลับเพื่อ พุดคุย แนะนำ แก้ไขปัญหา ขั้นตอนวิธีการต่าง ๆ โดยถือประโยชน์ของลูกค้าเป็นหลัก ให้บริการอย่างตรงไปตรงมา ให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง สามารถเข้าถึงลูกค้าด้วยความเข้าใจและตอบโจทยลูกค้าให้ชัดเจน และควรมีการจัดเตรียมการดูแลลูกค้าทั้งก่อนให้บริการและหลังให้บริการ รวมถึงควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขจนกว่าผู้รับบริการจะพึงพอใจ

4. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ ไม่เกิน 30 ปี จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีอาชีพ ข้าราชการ/พนักงานราชการ มีรายได้ต่อเดือน 15,001-25,000 บาท และมีจำนวนครั้งของการเข้ารับบริการ 4 ครั้ง

5. ลักษณะส่วนบุคคล ในภาพรวม อาชีพ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติตามอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านเทคโนโลยี ด้านนวัตกรรม ด้านความคิดสร้างสรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวม มีคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มุ่งเน้นการพัฒนาคนด้วยนวัตกรรม พัฒนางานด้วยเทคโนโลยี ที่สามารถให้บริการผู้ที่มีรับบริการได้ตรงกับความต้องการหรือมากกว่าที่ผู้รับบริการคาดหวังไว้ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความเชื่อถือไว้วางใจ การตอบสนอง การให้ความเชื่อมั่น และการรู้จักและเข้าใจ ซึ่งสามารถดูได้จากความพึงพอใจของผู้รับบริการทั้งในขณะที่รับบริการและหลังจากรับบริการเรียบร้อยแล้ว สอดคล้องกับทฤษฎีของ พาราซูรามาน ซีแทมล์ และเบอร์รี่ (Parasuraman, Zeithaml and Berry (1994, p. 207) กำหนดคุณภาพการให้บริการ Service Quality หรือ SERVQUAL จากลักษณะของคุณภาพการให้บริการ 10 ประการ ข้างต้น สามารถนำมาสรุปเป็นปัจจัยกำหนดคุณภาพการให้บริการได้

5 ประการ ประกอบด้วย 1) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้ให้บริการจะต้องแสดงความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ควรให้บริการได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ดังนั้นคือ ควรให้บริการตามที่สัญญาไว้ แสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือ ควรให้บริการตรงตามความต้องการ ควรให้บริการตามเวลาที่ให้สัญญาไว้ และควรแจ้งให้ลูกค้าทราบก่อนถึงเวลาให้บริการ หรือเข้าพบลูกค้า 2) การตอบสนอง (Responsiveness) การตอบสนองต้องมีความตั้งใจและเต็มใจให้บริการ เพื่อแสดงถึงการเอาใจใส่ในงานบริการอย่างเต็มที่ ดังนั้นคือ ให้บริการอย่างรวดเร็ว มีความยินดีให้บริการเสมอ และมีความพร้อมที่จะให้บริการเมื่อลูกค้าต้องการ 3) การให้ความมั่นใจ (Assurance) ผู้ให้บริการต้องทำให้ลูกค้าเชื่อมั่นโดยปราศจากความเสียหาย ตลอดจนแสดงความสามารถที่ทำให้เกิดความเชื่อใจได้ในตัวผู้ให้บริการ ดังนั้นคือ สามารถสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าได้ ทำให้รู้สึกไว้วางใจได้ เมื่อลูกค้ามาติดต่อ มีความสุภาพอ่อนน้อม และมีความรู้ในงานที่ให้บริการอยู่ 4) การดูแลเอาใจใส่ (Empathy) การจัดเตรียมดูแลทั้งก่อนขาย ระหว่างขายและหลังการขาย ดังนั้นคือ ให้ความสนใจเป็นการส่วนตัว ให้บริการอย่างเอาใจใส่ ถึงผลประโยชน์สูงสุดของลูกค้าเป็นสำคัญ และเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้า 5) ลักษณะทางกายภาพ (Tangibles) ความมีรูปลักษณะขององค์กร มีดังนี้คือ อุปกรณ์ทันสมัย เทคโนโลยี ความสวยงามของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้บริการ มีบุคลิกภาพแบบมืออาชีพ และมีความสะอาดที่ให้บริการที่องค์กรและผู้ให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ อยู่พร้อม (2564, หน้า 26-27) วิจัย เรื่อง คุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการของผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทอยู่อาศัยในพื้นที่บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี คุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองลูกค้า ด้านการให้ความมั่นใจแก่ลูกค้า และด้านการเอาใจใส่ดูแลลูกค้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมพงศ์ กุ๊กแก้ว และวัชรพงษ์ เงินเรืองโรจน์ (2563, หน้า 58-60) วิจัย เรื่อง คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นปัจจัยคุณภาพการให้บริการ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ด้านความเชื่อใจไว้วางใจได้ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ และด้านการรู้จักและเข้าใจ รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา หอมสกุล (2556, หน้า 191) วิจัย เรื่อง การบริหารระบบคุณภาพและคุณภาพการให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาคสาขาเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการมีอัธยาศัยไมตรี ด้านความปลอดภัย ด้านความสามารถในการให้บริการ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านความเชื่อใจได้ ด้านการเข้าใจ/การรู้จักลูกค้า และด้านการติดต่อสื่อสาร อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญฉวีวัฒน์ กิจสวัสดิ์ (2561, หน้า 343-345) วิจัย เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน กรณีศึกษาเทศบาลเมืองไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของเทศบาลเมืองไร่ขิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองไร่ขิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการเอาใจใส่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการตอบสนองด้านบริการที่น่าเชื่อถือ ด้านบริการที่เป็นรูปธรรม และด้านการให้ความมั่นใจ

2. นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านนวัตกรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ เป็นปัจจัยในการให้บริการของงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทำให้การให้บริการที่ได้รับมีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ที่มารับบริการทั้งขณะที่รับบริการและหลังจากรับบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสริยา สุภาพล ชูติมา กลั่นไพฑูริย์ ลัดดาวัลย์ สาราญ และปัทมา ติรฎู (2564, หน้า 40-43) วิจัย เรื่อง ปัจจัยนวัตกรรมและปัจจัยการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า ด้านนวัตกรรมกระบวนการ ด้านนวัตกรรมบริการและด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สามารถทำนายความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยบริหารลูกค้าสัมพันธ์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านเทคโนโลยี สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญฉวีวัฒน์ กิจสวัสดิ์ (2561, หน้า 343-345) วิจัย เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน กรณีศึกษาเทศบาลเมืองไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ปัจจัยทางการบริหารมีอิทธิพลต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันดา เหมะ (2555, หน้า 121-122) วิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมบริการ กับคุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า นวัตกรรมบริการของการไฟฟ้า

ส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างวิธีการทำงาน ด้านการสร้างสรรค์งานบริการ ด้านการเพิ่มคุณลักษณะใหม่ให้กับงานบริการเดิม และด้านการนำเทคโนโลยีใหม่มาปรับใช้ในการให้บริการ มีความสัมพันธ์กันทางบวก ระดับสูงกับคุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการสัมภาษณ์ในภาพรวม พบว่า คุณภาพการให้บริการให้ดำเนินการตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการใช้พลังงานและบริการปี 2562 และปฏิบัติตามข้อตกลงของกระทรวงมหาดไทย ที่ให้การไฟฟ้า อำเภอหัวหิน เป็นศูนย์ราชการสะดวก (GECC) เช่น การติดตั้งมิเตอร์ในเขตเมือง การติดตั้งต้องทำให้แล้วเสร็จภายใน 1 วันทำการ ส่วนนอกเขตเมืองต้องให้แล้วเสร็จภายใน 3 วันทำการ ในส่วนของเส้นการขยายเขตไม่เกิน 140 เมตรจะต้องให้แล้วเสร็จภายใน 7 วันทำการ ขยายเขตเกิน 140 เมตรจะต้องให้แล้วเสร็จภายใน 45 วันทำการ นอกจากนี้ ควรมีการจัดเตรียมสถานที่ที่มีความพร้อมในการรับบริการ มีที่จอดรถเพียงพอ ภายในสำนักงานให้มีความสะดวกสบาย สะอาด โดยเฉพาะบริเวณที่พักคอย มีแผ่นป้ายบอกวิธีการรับบริการหรือบอกทาง มีน้ำดื่มไว้บริการ รวมถึงห้องน้ำสะอาดสำหรับผู้มาใช้บริการ บุคลากรให้มีการบริการด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส สุภาพอ่อนน้อม มีทักษะความรู้ในการให้คำปรึกษาคำแนะนำต่าง ๆ มีการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมและอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ รวมถึงสามารถติดต่อขอรับบริการได้หลายสถานที่ เช่น ที่ Shop PEA หรือ Application ต่าง ๆ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจต่อผู้ให้บริการมีการให้บริการแบบ SLA Service ซึ่งเป็นการให้บริการแบบมีเวลาเป็นตัวกำหนด มีการวัดผลการบริการแบบ มีตัวชี้วัด (KPI) มีการให้บริการที่ตรงเวลา กระบวนการการทำงานเป็นไปตามระบบขั้นตอนรวดเร็ว เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำขั้นตอนต่าง ๆ และบอกรายละเอียดในการให้บริการ ระยะเวลาทำงานก็เป็นไปตามกำหนดของการไฟฟ้า มีความซื่อสัตย์สุจริตในการให้บริการ ให้บริการที่ตรงสัญญาและถูกต้องตามความคาดหวังของผู้รับบริการ ซึ่งผู้ใช้ไฟสามารถตรวจสอบการดำเนินการทำงานของการไฟฟ้า อำเภอหัวหิน ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนแล้วเสร็จ มีช่องทางแจ้งปัญหาเกี่ยวกับไฟฟ้าขัดข้อง ผ่านทางเว็บไซต์ หรือ Application ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หรือ โทร 1129 ซึ่งให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ในส่วนของด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ควรมีช่องทางในการให้บริการผู้รับบริการได้หลากหลายช่องทาง เช่น สามารถชำระค่าไฟ ผ่าน Application PEA Smart Plus, Mobile Banking หรือ PEA Shop รวมถึงสอบถามรายละเอียดต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์ Facebook Line ของการไฟฟ้า อำเภอหัวหิน นอกจากนี้ บุคลากรของการไฟฟ้า ควรมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ ดูแลลูกค้าให้ทั่วถึง มีทักษะความรู้ในการทำงานสามารถให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาที่ดี มีขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบรวดเร็ว สามารถอธิบายให้ผู้รับบริการเข้าใจถึงหลักเกณฑ์กระบวนการของการใช้ไฟ สำหรับด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการควรเน้น การใช้ระบบ PEA-VOC System เป็นระบบการรับฟังเสียงลูกค้า ซึ่งเป็นช่องทางที่ให้ผู้รับบริการร้องขอ แนะนำ ตลอดจนแจ้งเบาะแส ข้อเสนอแนะหรือร้องเรียน เกี่ยวกับการรับบริการ และสามารถเข้ามาตรวจสอบได้ ผ่านทาง 1129 PEA Call Center โดยบุคลากรควรต้อนรับด้วยความสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อม อธิบายขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ เข้าใจง่าย มีความรู้และทักษะที่ดี ให้คำแนะนำแก่ลูกค้าตั้งแต่เริ่มรับการบริการจนแล้วเสร็จ แก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสถานที่อำนวยความสะดวกสะอาด ปลอดภัย ทำให้ผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่นในการให้บริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจต่อผู้รับบริการ มีการประชาสัมพันธ์ตลอดจนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการในหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ Application ระบบเสียงตามสาย วิทยุ หากผู้รับบริการว่ามีความต้องการ หรือร้องขอควรมีเจ้าหน้าที่ติดต่อกลับเพื่อ พูดคุย แนะนำ แก้ไขปัญหา ขั้นตอนวิธีการต่าง ๆ โดยถือประโยชน์ของลูกค้าเป็นหลัก ให้บริการอย่างตรงไปตรงมา ให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง สามารถเข้าถึงลูกค้าด้วยความเข้าใจและตอบโต้ลูกค้าให้ชัดเจน และควรมีการจัดเตรียมการดูแลลูกค้าทั้งก่อนให้บริการและหลังให้บริการ รวมถึงควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข จนกว่าผู้รับบริการจะพึงพอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกัญญา จันทรุกษา (2558, หน้า 581-582) วิจัย เรื่อง คุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอศรีราชา ควรเตรียมความพร้อมในการให้บริการให้เพียงพอและทั่วถึงเพื่อให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ และจากการศึกษาพบว่าด้านสถานที่ใช้ไฟฟ้า ลูกค้าที่ใช้ไฟฟ้านอกเขตเทศบาลนคร/เมือง/ตำบลจะมีโอกาส มีโอกาสไม่พึงพอใจต่อการใช้บริการมากกว่าผู้ใช้ในเขตเทศบาลนคร ดังนั้น จึงควรดูแลรักษาระบบจำหน่าย ให้มีความมั่นคง และการตอบสนองลูกค้านอกเขตเทศบาลนคร เมือง ตำบล เมื่อเกิดปัญหาให้รวดเร็ว นอกจากนั้นลูกค้าให้ความสำคัญในด้านคุณภาพไฟฟ้ามากที่สุด คือการมีระบบไฟฟ้าที่มั่นคง มีไฟฟ้าใช้ต่อเนื่อง ไม่เกิดปัญหาไฟดับหรือไฟกระพริบ แรงดันไฟฟ้าได้มาตรฐาน ไม่เกิดปัญหาไฟตกหรือไฟเกิน เพราะฉะนั้นการดูแลรักษาระบบจำหน่ายไฟฟ้าให้มั่นคง มีระบบจำหน่ายไฟฟ้ารองรับความต้องการใช้พลังงานให้เพียงพอ จึงเป็นสิ่งสำคัญ และการทำกิจกรรมที่มีส่วนร่วมใน

การช่วยเหลือสังคม สามารถส่งผลให้ลูกค้ามีความพึงพอใจ ดังนั้น จึงควรมีการสนับสนุนให้ทำกิจกรรมที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมต่อไป นอกจากนี้ด้านพนักงานควรมีการเพิ่มจำนวนพนักงานให้เพียงพอต่อความต้องการใช้บริการของลูกค้าที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้ลูกค้ามีความพึงพอใจ

4. ลักษณะส่วนบุคคล ในภาพรวม อาชีพ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์สิทธิ์ โพธิ์งาม (2559, หน้า 11-113) วิจัย เรื่อง คุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบปัจจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหิน ที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ที่มารับบริการทั้งขณะที่รับบริการและหลังจากรับบริการ โดยมีการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการแก่ผู้มารับบริการได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับทฤษฎีของ วินดรัม และโคช (Windrum & Koch, 2008, pp. 992-993) กล่าวว่า นวัตกรรมภาครัฐมีหลายรูปแบบ ดังนี้ 1) นวัตกรรมบริการ (Services Innovation) อันเป็นการปรับปรุงคุณภาพบริการหรือสร้างบริการใหม่ (New or Improved Service) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในคุณลักษณะของตัวผลิตภัณฑ์และบริการ เช่น การให้บริการสุขภาพเคลื่อนที่ Health Care at Home เป็นต้น 2) นวัตกรรมการส่งมอบบริการ (Service Delivery Innovation) อันเป็นการให้บริการในรูปแบบใหม่หรือที่แตกต่างไปจากเดิม (New or Different Way of Providing a Service) เช่น การจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ การยื่นและชำระประกันสังคมแบบออนไลน์หรือผ่านทาง Mobile App เป็นต้น 3) นวัตกรรมการบริหาร/องค์การ (Administrative or Organizational Innovation) อันเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การใหม่ ตลอดจนการสร้างระบบงานหรือกระบวนการใหม่ (New Process) เช่น การตรวจสอบอาคารตามความเสี่ยง เป็นต้น 4) นวัตกรรมทางความคิด (conceptual innovation) อันเป็นการสร้างมุมมองใหม่หรือการแสวงหาหนทางใหม่ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา รวมทั้งการโต้แย้งสมมติฐานเดิม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงตัวแสดงที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันความคิดใหม่ เช่น Smart Farmer เป็นต้น 5) นวัตกรรมเชิงนโยบาย (Policy Innovation) อันเป็นการออกแบบนโยบายหรือประยุกต์ใช้เครื่องมือ นโยบายแบบใหม่ซึ่งส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพการณ์หรือพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การทำให้กัญชาเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Decriminalization/Legalization) การอนุญาตให้มีการซื้อขาย (Tradable Permits) เกี่ยวกับอนุพันธ์ล่วงหน้าสภาพอากาศ (Weather Derivatives) เป็นต้น 6) นวัตกรรมเชิงระบบ (Systemic Innovation) อันเป็นการวางระบบใหม่หรือเปลี่ยนแปลงระบบที่มีอยู่ในปัจจุบัน อันก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างหรือในระดับขั้นพื้นฐาน (System Wide Change/Fundamental Transformation) หรือส่งผลกระทบต่อกรอบโครงสร้างหรือเปลี่ยนแปลงแบบแผนความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ฝ่ายต่าง ๆ เช่น การแยกส่วนระหว่างผู้ซื้อบริการ (Purchaser) และผู้ให้บริการ (Provider) ทางด้านสาธารณสุข เป็นต้น และยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ เลย์ตัน (Layton, 1994, pp. 33-35) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ของวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคม และโครงการนี้ได้อธิบายลักษณะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ดังนี้ 1) เตรียมให้ผู้เรียนเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองในโลกที่มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว 2) เตรียมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์เพื่อจัดการกับปัญหาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) ให้นักเรียนเรียนรู้ความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชาญฉลาด 4) จัดประสบการณ์และทักษะความชำนาญ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ รอสแมน (Rossman, 1996, pp. 193-204) ได้ทำการตรวจสอบกระบวนการคิดสร้างสรรค์โดยผ่านการสอบถามนักประดิษฐ์ จำนวน 710 คน และได้ขยายขั้นตอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์จาก 4 ขั้นตอน ของวอลลาสเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การสังเกตสิ่งที่ต้องการค้นหาหรือสิ่งที่ยุ่งยาก (Observation of need or difficulty) (2) การวิเคราะห์สิ่งที่ต้องการค้นหา (Analysis of the need) (3) สสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ (A survey of all available Information) (4) กำหนดวิธีการแก้ปัญหาตามวัตถุประสงค์ทั้งหมด (A formulation of all objective solutions) (5) วิเคราะห์วิพากษ์วิธีการแก้ปัญหาทั้งที่มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ (A critical analysis of these solution for their advantage and disadvantage) (6) เกิดความคิดใหม่ เกิดสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่ (The birth of the new Idea the invention) และ (7) การทดลองเพื่อทดสอบวิธีการแก้ปัญหา เลือกและ

ดัดแปลงรูปร่างให้มีความสมบูรณ์ (Experimentation to test out the most promising solution and the selection and perfection of the final embodiment) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันดา เหมะ (2555, หน้า 121-122) วิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมบริการ กับคุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า นวัตกรรมบริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการสร้างสรรค์งานบริการ และด้านการนำเทคโนโลยีใหม่มาปรับใช้ในการให้บริการ ส่วนคุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ด้านการเสนอแนวคิดใหม่ หรือความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสรยา สุภาพล ชูติมา กลั่นไพฑูริย์ ลัดดาวัลย์ สำราญ และปภัตรา ตีรภู (2564, หน้า 40-43) วิจัย เรื่อง ปัจจัยนวัตกรรมและปัจจัยการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยบริหารลูกค้าสัมพันธ์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยนวัตกรรมของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านนวัตกรรมกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนด้านนวัตกรรมบริการและด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การไฟฟ้าฯ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการและนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อให้บุคลากรของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถให้บริการที่มีคุณภาพที่จะต้องส่งมอบให้แก่ลูกค้าที่มาใช้บริการ รวมทั้งเรียนรู้นวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ในการให้บริการลูกค้าได้อย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การไฟฟ้าฯ ควรจัดสรรบุคลากรให้มีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการด้านงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ผู้ที่มาใช้บริการได้รับความพึงพอใจอย่างสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

2.1 ความเป็นรูปธรรมในการให้บริการ การไฟฟ้าฯ ควรมีการตกแต่งสถานที่และสิ่งแวดล้อมในการให้บริการอย่างเหมาะสมสะดวกสบาย และบุคลากรการไฟฟ้าฯ ควรมีบุคลิกภาพที่ดีในการให้บริการและใส่เครื่องแบบที่เห็นเด่นชัด

2.2 ความเชื่อถือไว้วางใจต่อผู้ให้บริการ บุคลากรการไฟฟ้าฯ ควรให้บริการตรงตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ และควรให้บริการทุกครั้งมีความถูกต้อง เหมาะสม

2.3 การตอบสนองต่อผู้รับบริการ การไฟฟ้าฯ ควรพัฒนาการให้บริการอย่างทั่วถึง และควรพัฒนาการให้บริการที่สามารถเข้ารับบริการได้ง่าย

2.4 การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ บุคลากรการไฟฟ้าฯ ควรมีความสามารถในการอธิบายข้อมูลให้ลูกค้าเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่น ไว้วางใจในการใช้บริการ และควรมีทักษะความรู้ในงานที่ให้บริการของตนเองเป็นอย่างดี

2.5 การรู้จักและเข้าใจต่อผู้รับบริการ บุคลากรการไฟฟ้าฯ ควรให้บริการโดยถือผลประโยชน์สูงสุดของลูกค้าเป็นสำคัญ และควรให้บริการอย่างเอาใจใส่แก่ผู้รับบริการเป็นอย่างดี

2.6 ควรส่งเสริมให้การไฟฟ้าฯ มีมาตรฐานคุณภาพการให้บริการแบบศูนย์ราชการสะดวก (GECC)

2.7 ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่การไฟฟ้าฯ ต้อนรับลูกค้าด้วยความสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อม อธิบายขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ เข้าใจง่าย มีความรู้และทักษะที่ดี ให้คำแนะนำแก่ลูกค้าตั้งแต่เริ่มรับบริการจนแล้วเสร็จ ให้บริการตรงเวลา รวดเร็ว

2.8 ควรส่งเสริมให้การไฟฟ้าฯ มีช่องทางในการให้บริการผู้รับบริการหลากหลายช่องทาง มีการใช้ระบบ PEA-VOC System เป็นระบบการรับฟังเสียงลูกค้า

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดใกล้เคียง เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 ควรมีสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น สภาพปัญหาของคุณภาพการให้บริการงานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงจุด

เอกสารอ้างอิง

- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2561). *แผนการดำเนินงานผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (PEA 4)*. กรุงเทพฯ: การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.
- _____. (2562). *ประวัติความเป็นมา*. เข้าถึงได้จาก <https://www.pea.co.th>. 8 พฤศจิกายน 2564.
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอดงหลวง. (2565). *สรุปสถานะ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565*. ประจวบคีรีขันธ์: งานก่อสร้างและขยายเขตระบบจำหน่าย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
- ขวัญฤทัย เดชทองคำ. (2563). ความสำคัญของคุณภาพการบริการสู่ความสำเร็จของธุรกิจท่องเที่ยวภายใต้วิกฤติ COVID-19. *วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ*, 21(3), 317-326.
- ชาญวิวัฒน์ กิจสวัสดิ์. (2561). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน กรณีศึกษาเทศบาลเมืองไรซ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 10(1), 335-353.
- ปฐมพงศ์ กุ๊กแก้ว และวัชรพงษ์ เงินเรืองโรจน์. (2563). คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 17(2), 55-63.
- รุ่งนภา หอมสกุล. (2556). การบริหารระบบคุณภาพและคุณภาพการให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาคสาขาเพชรบุรี. *Veridian E-Journal*, 6(1), 182-198.
- วิบูลย์ เผือกถอย. (2559). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ตำบลบึง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 6(10), 57-70.
- วิวัฒน์ อยู่พร้อม. (2564). คุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการของผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทอยู่อาศัยในพื้นที่บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 8(1), 18-30.
- ศักดิ์สิทธิ์ โพธิ์งาม. (2559). *คุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศุภกัญญา จันทรุกขา. (2558). *คุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขตอำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี*. ในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 (หน้า 570-583). สงขลา: มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- โสธยา สุภาพล ชุดิมา กลั่นไพฑูรย์ สัตตาวลัย สำราญ และปภัตรา ติรฎ. (2564). ปัจจัยนวัตกรรมและปัจจัยการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ*, 4(4), 33-48.
- อนันดา เหมะ. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมบริการ กับคุณภาพการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- Green, S. B. (1991). How Many Subjects Dose It Take to Do a Regression Analysis. *Multivariate Behavioral Research*, 26(3), 499-510.
- Kotler, P. (1994). *Marketing management: analysis, planning, implementation and control*. (8thed). Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc.
- Layton, D. (1994). *Research in education*. (4thed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A. & Leonard L. B. (1994). Alternative Scales for Measuring Service Quality: A Comparative Assessment Based on Psychometric and Diagnostic Criteria. *Journal of Retailing*, 70 (Autumn 1994), 201-230.
- Rossmann, M. G. (1996). Viral cell recognition and entry. *Curr. Sci*, 71, 193-204.
- Windrum, P. & Koch, M. P. (2008). *Innovation in Public Sector Services: Entrepreneurship, Creativity and Management*. Northampton, Ma: Edward Elgar.

กระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

COMMUNICATION PROCESS FOR VIETNAMESE INHERITANCE OF THAI-VIETNAMESE FAMILIES
IN THAT PHANOM DISTRICT, NAKHON PHANOM PROVINCE

ณัฐพล ชารักษ์^{1*} และ วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา²

Nattaphon Chareerak^{1*} and Wirat Wongpinunwatana²

¹กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนธาตุพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม 48110

²สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น 40002

¹Department of Thai Language, Thatphanom School, The Secondary Educational Service Area Office
Nakhon Phanom, Nakhon Phanom 48110, Thailand

²Program in Thai, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University, Khon Kaen 40002, Thailand

*Corresponding author: E-mail: jane999niez@gmail.com

รับบทความ 1 สิงหาคม 2565 แก้ไขบทความ 4 ตุลาคม 2565 ตอรับบทความ 2 พฤศจิกายน 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนาม และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน 2) กลุ่มวัยกลางคน จำนวน 5 คน 3) กลุ่มเด็กและเยาวชน จำนวน 5 คน และ 4) กลุ่มบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษา และวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม จำนวน 5 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัยแล้วสรุปผลวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า 1) กระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร และปฏิกิริยาป้อนกลับนั้น มีเพียงกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารและพยายามจะสืบทอดภาษาเวียดนามเพียงกลุ่มอายุเดียว และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ทักษะทางภาษาและความสามารถทางภาษา และปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย ครอบครัว โรงเรียน สมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ

คำสำคัญ: กระบวนการสื่อสาร, การสืบทอดภาษา, ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

ABSTRACT

The objectives of this qualitative research were to 1) investigate the communication process for Vietnamese inheritance, and 2) examine factors affecting Vietnamese inheritance among Thai-Vietnamese families in That Phanom District, Nakhon Phanom Province. Data were collected through in-depth interviews with a sample group of 20 participants, consisting of 1) five elderly people, 2) five middle-aged people, 3) five children and youth, and 4) five experts in Vietnamese language and culture, selected through purposive sampling. The research tool was an interview form. The data were analyzed inductively and summarized using descriptive analysis.

The results showed that: 1) The communication process for Vietnamese inheritance of Thai-Vietnamese families consisted of sources, messages, channels, receivers, and feedback. There was only a group of elderly individuals who acted as messengers and attempted to inherit the Vietnamese language; 2) the factors affecting the Vietnamese language inheritance of Thai-Vietnamese families included personal factors comprising language attitudes and proficiency, and social factors including families, schools, Thai-Vietnamese Association, and other government agencies.

Keywords: Communication Process, Language Inheritance, Vietnamese-Thais

บทนำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เพราะมีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มที่พูดภาษาตระกูลไทและกลุ่มภาษาตระกูลมอญ-เขมร ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ส่วนหนึ่งมีประวัติการอพยพมาจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงในช่วงเวลาต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปัจจุบันภูมิภาคนี้มีภาษาลาวอีสานเป็นภาษาประจำภูมิภาค เพราะเป็นภาษาของคนส่วนใหญ่ บางครั้งอาจเรียกภาษานี้ว่า ภาษาลาว ภาษาอีสาน หรือภาษาไทยถิ่นอีสาน และนอกจากนี้ยังมีภาษาตระกูลไทอื่น ๆ เช่น ภาษาผู้ไทย ภาษาญ้อ ภาษาแสก ภาษากะเลิง เป็นต้น ซึ่งภาษาเหล่านี้ก็คือ ภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประวัติการอพยพมาจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีผู้พูดภาษาเวียดนามที่อพยพมาจากประเทศเวียดนามอีกจำนวนหนึ่งด้วย (ณัฐพล ชาริรักษ์, 2563, หน้า 46)

จากการศึกษาประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวเวียดนามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่า การอพยพครั้งใหญ่ของชาวเวียดนามคือการอพยพในช่วงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างฝรั่งเศสกับเวียดนาม ทำให้ชาวเวียดนามจำนวนมากอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศลาว กัมพูชา และไทย และเมื่อฝรั่งเศสกลับเข้ามายึดครองประเทศลาวและกัมพูชาอีกครั้ง ชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่ในทั้ง 2 ประเทศก็พากันอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยโดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามเขตเมืองริมฝั่งแม่น้ำโขง (จตุพร ดอนโสม, 2551, หน้า 1-2, นิภากร กำจรเมฆกุล, 2556, หน้า 3, กรรณิการ์ วรหาร, 2556, หน้า 1-2 และณรงค์ศักดิ์ คุบุญญอารักษ์, 2560, หน้า 78) โดยเฉพาะจังหวัดนครพนมถือเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่กลุ่มขบวนการชาตินิยมเลือกเป็นฐานใหม่และเป็นฐานนอกประเทศที่ใช้ต่อต้านฝรั่งเศส เพราะเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ที่สุด ถ้าหากเดินทางจากภาคเหนือหรือภาคกลางตอนเหนือของประเทศเวียดนาม โดยเฉพาะจังหวัดเหง่างานท์ ซึ่งเป็นบ้านเกิดของอดีตประธานาธิบดีโฮจิมินห์ (กรรณิการ์ วรหาร, 2556, หน้า 2) เมื่ออพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดนครพนมก็อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนทั้งในเขตอำเภอเมืองนครพนม ท่าอุเทน บ้านแพง และธาตุพนม (นิภากร กำจรเมฆกุล, 2556, หน้า 72)

เมื่อชาวเวียดนามอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยก็ถูกจำกัดสิทธิในหลายด้าน ซึ่งนิภากร กำจรเมฆกุล (2556, หน้า 71-72) อธิบายไว้ว่า ชาวเวียดนามอพยพถูกจำกัดสิทธิเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่อาศัย การทำมาหากิน การศึกษา และถูกกำหนดสถานะให้เป็น “ผู้อพยพ” แทนที่จะเป็น “คนต่างด้าว” หรือ “ผู้ที่ได้รับสัญชาติไทย” และเมื่อถูกจำกัดสิทธิเหล่านี้ก็ทำให้ชาวเวียดนามอพยพในยุคนั้นเกิดสำนึกว่าตนคือ “คนอื่น” ในสังคมไทย เกิดการกลั่นแกล้งและกีดกันภาษาเวียดนามให้กับลูกหลานในชุมชนและพูดภาษาเวียดนามภายในชุมชนเท่านั้น ขณะเดียวกันก็ต้องเรียนรู้ภาษาไทยจากชาวบ้านหรือสังคมนอกข้าง เพราะช่วงแรกที่อพยพเข้ามายังไม่สามารถพูดภาษาไทยได้จึงต้องระมัดระวังตัวเองจากเจ้าหน้าที่รัฐ พฤติกรรมนี้สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการสื่อสารของชาวเวียดนามอพยพที่อยู่ในลักษณะ “ลักลอบ” หรือ “หลบซ่อน” และเมื่อสมัยนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ได้สานต่อนโยบายจากพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ คือการผ่อนปรนต่อชาวเวียดนามอพยพ นำไปสู่การให้ “สัญชาติไทย” กับลูกหลานของชาวเวียดนามอพยพ และให้สถานะ “คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย” กับชาวเวียดนามอพยพรุ่นก่อน และเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 มีการอนุมัติให้สัญชาติไทยกับชาวเวียดนามอพยพเป็นครั้งแรก จึงถือเป็นจุดเปลี่ยนของชาวเวียดนามอพยพที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยสู่การเป็น “ไทยใหม่” หรือ “ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม” ทำให้สถานภาพของชาวเวียดนามอพยพมีความมั่นคงมากขึ้น มีสิทธิต่าง ๆ เท่าเทียมกับคนไทย และกลายเป็นคนไทยเต็มตัว (ณัฐพล ณ สงขลา, 2563, หน้า 16-18)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพอสรุปได้ว่า มีแนวโน้มที่จะสูญหายไปในอนาคตอันใกล้ สืบเนื่องมาจากไม่มีการสืบทอดภาษาเวียดนามภายในครอบครัว เช่น ผลการวิจัยของหญิงน ถิ ถ้าว (2552, หน้า 56, 63-67) พบว่า การใช้ภาษาเวียดนามส่วนใหญ่จะเป็นรุ่นกลุ่มผู้สูงอายุ ขณะที่กลุ่มวัยกลางคนยังใช้บ้างบางสถานการณ์ ส่วนกลุ่มเด็กและเยาวชนจะใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นผลมาจากการเข้าเรียนในโรงเรียนตั้งแต่เด็ก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญฟ้า ลัษณณี (2556, หน้า 144-145) พบว่า ภาษาเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีแนวโน้มจะสูญหายไป เพราะกลุ่มเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ที่เกิดและเติบโตในประเทศไทยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับภาษาเวียดนามมากนัก บางครอบครัวไม่ได้บังคับและไม่ได้ใช้ภาษาเวียดนามสื่อสารกับลูกหลาน กลุ่มเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่บางคนแม้จะฟังและเข้าใจภาษาเวียดนามได้บ้าง แต่ก็ไม่สามารถพูดได้ ซึ่งเกิดจากสาเหตุสำคัญ คือ เมื่อกลุ่มคนรุ่นใหม่เข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียนซึ่งใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก เมื่ออยู่ในครอบครัวก็ไม่ใช้ภาษาเวียดนาม และเมื่อเติบโตขึ้นก็ได้การแต่งงานกับคนต่างกลุ่มที่ไม่ได้ใช้ภาษาเวียดนาม เพราะหากสามีหรือภรรยาพูดภาษาเวียดนามไม่ได้ ลูกหลานที่เกิดในครอบครัวนั้นก็จะมีโอกาสใช้ภาษาเวียดนาม แต่ถึงอย่างไร ผลการวิจัยของ นิภากร กำจรเมฆกุล (2556, หน้า 89) กลับเห็นว่าแม้ภาษาเวียดนามมีแนวโน้มจะสูญหายไป แต่ก็ยังมีแนวโน้มที่จะพยายามธำรงภาษาเวียดนามไว้เช่นกัน เพราะยังมีการใช้ภาษาเวียดนามอยู่ในชีวิตประจำวัน แม้จะใช้ปนกันกับภาษาไทยหรือภาษาลาวอีสานก็ตาม ตลอดจนชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นพ่อแม่ยังเห็นความสำคัญของการสืบทอดภาษาเวียดนาม

“การสืบทอดภาษา” เป็นพฤติกรรมกรรมการถ่ายทอดภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่น หรือเป็นพฤติกรรมกรรมการถ่ายทอดภาษาระหว่างรุ่นเดียวกัน โดยการเรียนรู้และปฏิบัติสืบนี้อยู่กันมาเป็นเวลานานพอสมควรเพื่อให้ภาษานั้นสามารถดำรงอยู่ได้และแสดงให้เห็นว่ายังมีการใช้ภาษานั้นอยู่ในชีวิตประจำวัน (Chareerak & Wongpinunwatana, 2018, p. 278) ซึ่งแนวคิดด้านการสื่อสารเป็นแนวคิดทฤษฎีที่นักวิชาการนำมาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาดังที่งานวิจัยของสุนทรภรณ์ ตาลกุล (2557, หน้า 6-7) และสุนทรภรณ์ ตาลกุล สุภาภรณ์ ศรีดี และไพบูรณ์ คะเชนทรพร์ (2559, หน้า 173) ได้อธิบายไว้ว่า กระบวนการสื่อสารเป็นลำดับขั้นตอนของการสื่อสารด้วยภาษาประจำกลุ่ม โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ผู้ส่งสารทำหน้าที่เป็นผู้สืบทอดหรือผู้พูดภาษาประจำกลุ่ม 2) สาร คือ ภาษาประจำกลุ่มนั้น ๆ 3) ช่องทางสื่อสารอาจเป็นการพูดคุย วิทยูทูป หรือหอกระจายข่าว และ 4) ผู้รับสารคือผู้รับการถ่ายทอดภาษา และจากการทบทวนงานวิจัยทั้งของ ธนทรัพย์ มีทรัพย์ (2549, หน้า 203-204) มาฆะ ชิตตะสังคะ และคณะ (2555, หน้า 11-21), สุนทรภรณ์ ตาลกุล (2557, หน้า 27-40), สุนทรภรณ์ ตาลกุล สุภาภรณ์ ศรีดี และไพบูรณ์ คะเชนทรพร์ (2559, หน้า 175-178), เหนือขวัญ บัวเฟื่อน (2560, หน้า 289) และ Chareerak & Wongpinunwatana (2018, pp. 279-280) พบว่า ครอบครัวยุคใหม่เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการสืบทอดภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในอดีตชาวเวียดนามที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ก็ถูกจำกัดสิทธิในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับชาวเวียดนามกลุ่มอื่น ๆ ที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย การถูกจำกัดสิทธิเช่นนี้จึงทำให้ชาวเวียดนามในอำเภอธาตุพนมไม่แสดงตัวตนว่าเป็นชาวเวียดนามให้บุคคลอื่นได้รับรู้ และพยายามที่จะเรียนรู้ภาษาลาวอีสานและภาษาไทยเพื่อสื่อสารกับคนต่างกลุ่ม ขณะเดียวกันก็จะใช้ภาษาเวียดนามภายในครอบครัวหรือกับชาวเวียดนามด้วยกันเท่านั้น และเมื่อได้สัญชาติไทยกลายเป็น “คนไทยใหม่” หรือ “ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม” จึงเกิดการรวมตัวกันขึ้นจัดตั้งสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอำเภอธาตุพนมขึ้น เพื่อติดต่อสื่อสารระหว่างชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม และจัดการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่มเพื่อส่งเสริมและรักษา อัตลักษณ์ของเชื้อชาติเวียดนามเอาไว้ให้ลูกหลานได้รู้จัก (ทวี รุ่งโรจน์อุดมผล, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2564)

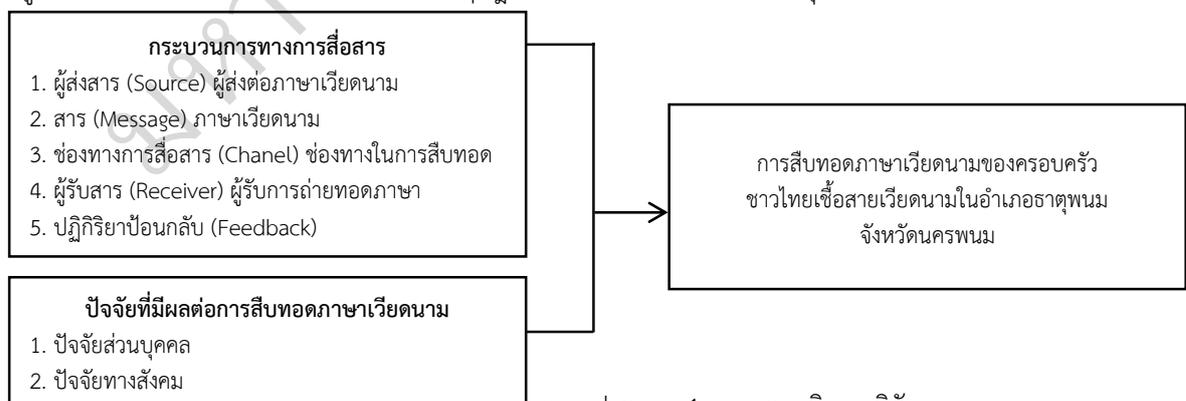
ด้วยเหตุผลที่ผู้วิจัยนำเสนอมาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามในครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำคัญให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการจัดทำนโยบายเพื่อสืบสานและรักษาภาษาเวียดนามให้สามารถดำรงอยู่คู่กับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนมต่อไปได้ ขณะเดียวกันก็จะเกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาและเป็นแนวทางในการศึกษากับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับเวียดนามศึกษาในอีกแง่มุมหนึ่งด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารใช้ในการสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยทบทวนแนวคิดทฤษฎีกับการสื่อสารและกระบวนการสื่อสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัย

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเก็บข้อมูลจากครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 5 ครอบครัว ที่ประกอบด้วยชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ ได้แก่ 1) กลุ่มผู้สูงอายุ 2) กลุ่มวัยกลางคน และ 3) กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มคือ กลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้สูงอายุ คือ ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน จาก 5 ครอบครัว ผู้วิจัยนิยามกลุ่มอายุนี้ว่า “ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม รุ่นที่ 1”

2.2 กลุ่มวัยกลางคน คือ ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่มีอายุระหว่าง 30-55 ปี มี จำนวน 5 คน จาก 5 ครอบครัว ผู้วิจัยนิยามกลุ่มอายุนี้ว่า “ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม รุ่นที่ 2”

2.3 กลุ่มเด็กและเยาวชน คือ ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มี จำนวน 5 คน จาก 5 ครอบครัว ผู้วิจัยนิยามกลุ่มอายุนี้ว่า “ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม รุ่นที่ 3”

2.4 กลุ่มบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม จำนวน 5 คน ได้แก่ นายกสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอำเภอธาตุพนม จำนวน 1 คน รองนายกสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอำเภอธาตุพนม จำนวน 2 คน ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอธาตุพนม จำนวน 1 คน และครูผู้สอนภาษาเวียดนามจากโรงเรียนธาตุพนม จำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) และใช้แบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured interview) ร่วมด้วย

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการสัมภาษณ์ตามข้อคำถามจากแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างร่วมกับการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในประเพณีตรุษญวน พิธีไหว้เจ้าที่ศาลเจ้าตึกแก้งเต็ร และงานฌาปนกิจศพทั้งในบ้านเจ้าภาพและสุสานห้วยแคนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพมาประกอบการสรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์มาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล จากนั้นจึงตีความและตรวจสอบหาจุดที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันเพื่อสร้างข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

6. การนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์เป็น 2 ประเด็น มีรายละเอียด ดังนี้

1. กระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

การสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญเพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ดังนี้

1.1 ผู้ส่งสาร (Source) คือ ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเวียดนามเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ส่งสาร ได้แก่ ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 โดยรุ่นที่ 1 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูเป็นภาษาเวียดนามจากพ่อและหรือแม่ของตนซึ่งเป็นชาวเวียดนามอพยพ จึงเกิดการเรียนรู้และซึมซับภาษาเวียดนามเมื่อยังเป็นเด็ก เมื่อเติบโตและมีลูกก็ยังคงพูดภาษาเวียดนามควบคู่กับภาษาลาวอีสานและภาษาไทยกับลูก (รุ่นที่ 2) ซึ่งทำให้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 2 ยังคงสามารถใช้ภาษาเวียดนามเพื่อสื่อสารได้ในระดับหนึ่ง และเมื่อเลี้ยงหลาน (รุ่นที่ 3) ก็พยายามใช้ภาษาเวียดนามบ้างเล็กน้อยในระดับพื้นฐานเท่านั้น เช่น การทักทายกันในชีวิตประจำวัน เป็นต้น แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะใช้ภาษาลาวอีสานและภาษาไทยมากกว่า และเมื่อหลานโตขึ้นและเข้าเรียนในโรงเรียนยิ่งแทบจะไม่ใช้ภาษาเวียดนามกับหลาน ขณะที่รุ่นที่ 2 แม้จะมีโอกาสได้รับการอบรมเลี้ยงดูเป็นภาษาเวียดนามจากพ่อแม่ (รุ่นที่ 1) แต่เมื่ออบรมเลี้ยงดูลูก (รุ่นที่ 3) ก็จะใช้ภาษาลาวอีสานและภาษาไทยแทนการใช้ภาษาเวียดนาม

เมื่อพิจารณาผู้ส่งสารทำให้เห็นว่า มีเพียงชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 1 เท่านั้นทำหน้าที่ส่งสารเป็นภาษาเวียดนามให้กับรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 โดยใช้ภาษาเวียดนามในรูปแบบการสลับภาษา (Code-switching) คือใช้ภาษาเวียดนามสลับกับภาษาลาวอีสานและภาษาไทยในระดับประโยค และรูปแบบการปนภาษา (Code-mixing) คือ นำเอาคำในภาษาเวียดนามมาปนใช้กับภาษาลาวอีสานและภาษาไทย ขณะที่รุ่นที่ 2 แทบจะไม่ทำหน้าที่ส่งสารเป็นภาษาเวียดนามในระดับประโยคเลย แต่จะใช้ในระดับคำเพื่อปนกับภาษาลาวอีสานและภาษาไทยเท่านั้น ดังนั้นการส่งสารเป็นภาษาเวียดนามจึงอาจอยู่ในระดับประโยคหรือในระดับคำทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของการใช้ภาษาในแต่ละครั้ง

1.2 สาร (Message) คือ ภาษาเวียดนามที่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามใช้สื่อสารกัน ซึ่งในปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 1 ยังคงใช้ภาษาเวียดนาม ขณะที่รุ่นที่ 2 ยังใช้ภาษาเวียดนามในระดับคำปนกับภาษาลาวอีสานและภาษาไทย เพราะชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 มีความสามารถทางภาษาเวียดนามลดลง โดยเฉพาะรุ่นที่ 3 แทบจะไม่สามารถใช้ภาษาเวียดนามเพื่อสื่อสารในระดับประโยคได้ นอกจากนี้ทั้งรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 มีความรู้สึกและความคิดเห็นว่าภาษาเวียดนามไม่ได้มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันอีกต่อไป

1.3 ช่องทางการสื่อสาร (Chanel) คือ ช่องทางในการส่งผ่านภาษาเวียดนาม พบว่า ช่องทางในการส่งผ่านภาษาในครอบครัว ได้แก่ กิจกรรมประจำวันภายในครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามทำให้มีโอกาสในการใช้ภาษาเวียดนาม เช่น การรับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น และประเพณีตรุษญวนเป็นอีกช่องทางที่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 มีโอกาสหัดอ่านและหัดพูดภาษาเวียดนาม เช่น ชื่อของบรรพบุรุษซึ่งเขียนเป็นด้วยตัวอักษรเวียดนามหรือจื๋อโกว๊กหรือ (chữ Quốc ngữ) หรือการอวยพรและขอพรเป็นภาษาเวียดนาม เป็นต้น และยังมีช่องทางการส่งผ่านภาษาเวียดนามนอกครอบครัว ได้แก่ พิธีงานฌาปนกิจศพ และพิธีไหว้เจ้าที่ ศาลเจ้า “ตึกแถวเตริน” ซึ่งการประกอบพิธีกรรมทั้ง 2 นี้ จะมีผู้สูงอายุที่สามารถใช้ภาษาเวียดนามได้ประกอบพิธีเป็นภาษาเวียดนาม ทำให้รุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ที่เข้าร่วมพิธีมีโอกาสได้เรียนรู้ภาษาเวียดนามได้

1.4 ผู้รับสาร (Receiver) คือ ผู้ที่สามารถถอดรหัสสารของผู้ส่งสาร หรือผู้ที่สามารถรับสารอย่างเข้าใจ และมีการโต้ตอบกลับ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้รับสาร ได้แก่ ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 โดยรุ่นที่ 2 ได้รับการเลี้ยงดูเป็นภาษาลาวอีสานและภาษาไทยเป็นหลัก หรืออาจได้รับการเลี้ยงดูเป็นภาษาเวียดนามบ้างในบางครอบครัว หรืออาจได้รับการเลี้ยงดูทั้ง 3 ภาษา ทั้งนี้เนื่องจากรุ่นที่ 1 ได้แต่งงานกับคนที่ไม่ใช่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามด้วยกันทำให้ภาษาเวียดนามจึงไม่มีความสำคัญกับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 2 ส่วนรุ่นที่ 2 เองก็แต่งงานกับคนที่ไม่ใช่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามเช่นกัน ดังนั้นชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 3 จึงรู้สึกว่าภาษาเวียดนามหมดความสำคัญลง ขณะเดียวกันเมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนทั้งภาษาลาวอีสานและภาษาไทยก็ยิ่งเข้ามา มีบทบาทมากขึ้น

1.5 ปฏิกริยาป้อนกลับ (Feedback) คือ การโต้ตอบกลับของผู้รับสารหลังจากได้รับสารจากผู้ส่งสาร ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ปฏิกริยาป้อนกลับของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 2 หลังจากได้รับสารจากรุ่นที่ 1 และชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 3 หลังจากได้รับสารจากรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 1 แม้ว่ารุ่นที่ 1 จะพยายามที่จะใช้ภาษาเวียดนามเพื่อพูดคุยกับลูก (รุ่นที่ 2) และพูดคุยกับหลาน (รุ่นที่ 3) แต่ทั้ง 2 รุ่นก็จะใช้ภาษาลาวอีสานหรือภาษาไทยเป็นหลักเพื่อโต้ตอบกับรุ่นที่ 1 แม้ว่าจะเข้าใจความหมายที่รุ่นที่ 1 พูดคุยก็ตาม กรณีที่ไม่เข้าใจจะใช้ภาษาลาวอีสานหรือภาษาไทยถามกลับไปว่า “คำนี้แปลว่าอะไร” “เมื่อไหร่พูดว่าอะไร” หรือ “พูดภาษาลาวอีสานหรือภาษาไทยได้ไหม ไม่เข้าใจ” เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป กระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 5 ครอบครัวมีเพียงรุ่นที่ 1 เท่านั้นยังคงใช้ภาษาเวียดนามกับรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ซึ่งจะใช้ภาษาเวียดนามทั้งสลับและปนกับภาษาลาวอีสานและกับภาษาไทย ขณะที่รุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 จะใช้ภาษาลาวอีสานและภาษาไทยแทนการใช้ภาษาเวียดนาม จึงอาจสรุปได้ว่าแทบจะไม่หลงเหลือการสืบทอดภาษาเวียดนามในกระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามในครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

การสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจะยังคงดำเนินต่อไปได้ขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคม ดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคลของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่ช่วยให้เกิดกระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษา ได้แก่ ทศนคติทางภาษา และความสามารถทางภาษา ดังนี้

1) **ทัศนคติทางภาษา** เป็นความรู้สึกและความคิดเห็นของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่มีต่อภาษาเวียดนามซึ่งชาวไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 รุ่นรู้สึกและเห็นว่าภาษาเวียดนามเริ่มหมดความสำคัญในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ขณะที่รุ่นที่ 1 เองก็รู้สึกเช่นเดียวกัน แต่ก็ต้องพูดคุยกับลูกและหลานเป็นภาษาเวียดนามบ้าง เพราะถือว่าเป็นภาษาประจำกลุ่มของตน ไม่อยากให้ภาษาเวียดนามนั้นสูญหายไป ดังนั้น หากชาวไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 รุ่นมีความรู้สึกและความคิดเห็นที่ดีต่อภาษาเวียดนามก็อาจจะใช้ภาษาเวียดนามในครอบครัวมากขึ้น

2) **ความสามารถทางภาษา** เป็นความสามารถในการใช้ภาษาเวียดนาม ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีความสามารถทางภาษาเวียดนามลดลงตามกลุ่มอายุ กล่าวคือ ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 1 สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาเวียดนามได้เป็นอย่างดี ขณะที่รุ่นที่ 2 สามารถฟังและพูดได้บ้างในระดับสนทนาหรือคำศัพท์พื้นฐานเท่านั้น ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนแทบจะไม่มีหลงเหลือ ส่วนใหญ่แล้วจะสามารถอ่านและเขียนได้เฉพาะชื่อ-ชื่อสกุลของบรรพชนในครอบครัวเท่านั้น ส่วนรุ่นที่ 3 แทบจะใช้ภาษาเวียดนามไม่ได้เลย ดังนั้นเมื่อรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 มีความสามารถทางภาษาเวียดนามน้อยจึงจำเป็นต้องใช้ภาษาอื่นที่ตนเองแทนภาษาเวียดนาม นั่นก็คือ ภาษาลาวอีสานและภาษาไทย

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าทัศนคติทางภาษาและความสามารถทางภาษาเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญที่มีผลต่อการสืบทอดภาษาเวียดนาม เพราะหากชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาของตนแล้วก็จะพยายามเรียนรู้ภาษาเวียดนามให้มากขึ้น และพยายามใช้ภาษาเวียดนามให้มากขึ้นด้วย ซึ่งอาจทำให้ความสามารถทางภาษาเวียดนามดีขึ้นเช่นกัน และหากความสามารถทางภาษาเวียดนามดีขึ้นแล้ว ก็อาจทำให้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามใช้ภาษาเวียดนามในครอบครัวมากขึ้นด้วย

2.2 **ปัจจัยทางสังคม** คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มย่อยหรือสถาบันทางสังคมที่ช่วยให้เกิดกระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษา โดยอาศัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ซึ่งเป็นกระบวนการอบรมสั่งสอนลูกหลานชาวไทยเชื้อสายเวียดนามให้รู้จักกฎระเบียบ ข้อประเพณีปฏิบัติ ตลอดจนข้อห้ามต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่สมาชิกทุกคนในสังคมจะต้องได้รับตลอดชีวิตเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมนั้น ๆ ได้ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของกลุ่มย่อยหรือสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่ดังกล่าวผลการวิจัย พบว่า สถาบันทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน สมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอำเภอธาตุพนม และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ มีผลต่อการสืบทอดภาษาเวียดนาม ดังนี้

1) **ครอบครัว** เป็นสถาบันทางสังคมที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการสืบทอดภาษาเวียดนามในครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นหน่วยย่อยทางสังคมที่ทำหน้าที่สำคัญ คือ การเลี้ยงดู และอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่วัยเยาว์ ในอดีตชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 1 ใช้ภาษาเวียดนามทั้งสลับและปนกับภาษาลาวอีสานและปนภาษาไทยเพื่อสื่อสารกับรุ่นที่ 2 และเมื่อมีสมาชิกในรุ่นที่ 3 ในครอบครัวก็พบว่า ภาษาลาวอีสานและภาษาไทยเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมากยิ่งขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การปลูกฝังค่านิยมในการใช้ภาษาเวียดนามในครอบครัวจึงไม่เกิดขึ้นซึ่งส่งผลต่อความสามารถทางภาษาเวียดนามและทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นหลังที่กำลังลดลงด้วย เมื่อสมาชิกในครอบครัวใช้ภาษาลาวอีสานและ/หรือภาษาไทยเพื่อเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวแทนการใช้ภาษาเวียดนามเหมือนในอดีต ภาษาเวียดนามจึงอาจจะไม่ได้สืบทอดไปยังชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นต่อไปได้

2) **โรงเรียน** เป็นสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนสมาชิกในสังคมต่อจากสถาบันครอบครัว เมื่อถึงวัยเรียนครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามก็จะส่งลูกหลานของตนเข้าไปเรียนในระบบการศึกษาไทย ซึ่งชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 1 แทบจะไม่ได้เข้าเรียนในระบบการศึกษาไทยเลยด้วยเหตุผลทางการเมืองในอดีต ต่อมาเมื่อมีนโยบายที่เปิดกว้างให้กับลูกหลานของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจึงสามารถเข้าศึกษาในระบบการศึกษาได้จึงทำให้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนตามกฎหมาย เพราะลูกหลานชาวไทยเชื้อสายเวียดนามบางคนก็ได้รับสัญชาติไทยแล้ว ส่งผลให้กลุ่มคนทั้ง 2 รุ่นได้เรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และได้เรียนรู้ภาษาลาวอีสานซึ่งเป็นภาษาของคนในพื้นที่ในอำเภอธาตุพนม

เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมารัฐบาลได้พยายามสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ภายในปี 2558 ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนธาตุพนมได้เล็งเห็นความสำคัญของนโยบายดังกล่าว ประกอบกับพื้นที่ในอำเภอธาตุพนมเป็นพื้นที่ที่มีชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเปิดสอนรายวิชา “ภาษาเวียดนาม” โดยมีครูผู้สอนที่จบวิชาเอกภาษาเวียดนาม จำนวน 2 คน จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนโรงเรียนธาตุพนมทุกระดับชั้น รวมทั้งลูกหลานของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามด้วย แต่ถึงอย่างไร ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายเวียดนามเองก็ไม่ได้ใช้ภาษาเวียดนามในโรงเรียน เพราะรู้และเข้าใจภาษาเวียดนามในระดับคำศัพท์เท่านั้น แทบจะไม่สามารถสื่อสารในระดับ

ประโยคได้เลย จึงทำให้ใช้ภาษาไทยและภาษาลาวอีสานแทน ทั้งนี้ในอนาคตทางโรงเรียนจะมีความร่วมมือกับสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอำเภอธาตุพนมโดยเชิญปราชญ์ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามเข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมเวียดนามให้กับนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งจะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับนักเรียนมากยิ่งขึ้นด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่านโยบายของโรงเรียนอาจมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายเวียดนามเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาเวียดนาม ตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมประจำกลุ่มของตนมากขึ้น

3) สมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอำเภอธาตุพนม เป็นอีกหนึ่งสถาบันทางสังคมที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกิจกรรมสาธารณประโยชน์และสาธารณกุศลร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ในอำเภอธาตุพนม และเป็นองค์กรของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในระดับท้องถิ่นที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้กับชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ตลอดจนสร้างความรัก ความสามัคคี และสร้างความร่วมมือร่วมใจสืบสาน รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามให้คงอยู่ต่อไป ดังนั้น สมาคมฯ จึงมีหน้าที่สำคัญอีกประการ คือ จัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการใช้ภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม เพราะภาษาเวียดนามถือเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมอีกอย่างที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้ สมาคมฯ มีความพยายามที่จะเชิญชวนให้สมาชิกในสมาคมฯ รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ใช้ภาษาเวียดนามพูดคุยกับลูกหลานเมื่ออยู่ในครอบครัว ซึ่งอาจจะพูดคุยในระดับประโยคหรือระดับคำศัพท์พื้นฐานที่ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้ลูกหลานค่อย ๆ ได้เรียนรู้และซึมซับภาษาเวียดนามที่ละเล็กละน้อย และปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามต่อภาษาและวัฒนธรรมเวียดนาม

4) หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอธาตุพนม ถือเป็นสถาบันทางสังคมอีกรูปแบบหนึ่งที่มีส่วนช่วยส่งเสริม อนุรักษ์ และคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอธาตุพนมจึงสามารถจัดทำนโยบายและข้อบัญญัติที่จะส่งเสริม อนุรักษ์ และคุ้มครองภาษาเวียดนามในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีโอกาสใช้ภาษาเวียดนามในสถานการณ์ต่าง ๆ ขณะที่สภาวัฒนธรรมอำเภอธาตุพนมและสภาวัฒนธรรมตำบลต่าง ๆ ในอำเภอธาตุพนมก็มีส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการสืบทอดภาษาเวียดนามได้ เพราะหน่วยงานเหล่านี้คือ เครือข่ายทางวัฒนธรรมที่ร่วมกันอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาต่าง ๆ ในท้องถิ่น ดังนั้น ถ้าหน่วยงานภาครัฐร่วมมือกันก็จะสามารถช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมเวียดนามกับคนในอำเภอธาตุพนม อาจส่งผลให้ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายเวียดนามทั้งรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 หันกลับมาสนใจและภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมของตนมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวอาจเป็นปัจจัยแรกและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการสืบทอดภาษา เพราะหากสมาชิกในครอบครัวสอนให้ลูกหลานของตนสามารถพูดและฟังภาษาเวียดนาม และสามารถสร้างความภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมเวียดนามของกลุ่มตนเองให้กับลูกหลานได้ ก็จะทำให้เกิดการสืบทอดภาษาขึ้นได้ในครอบครัว สถาบันทางสังคมทั้งโรงเรียนธาตุพนม สมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอำเภอธาตุพนม และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ก็จะมีเหมือนฟันเฟืองสำคัญที่ช่วยเป็นกลไกให้เกิดการสืบทอดภาษาเวียดนามภายในครอบครัว แต่หากครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ สถาบันทางสังคมเหล่านี้ก็จะกลายเป็นฟันเฟืองที่กำลังขึ้นสนิม แม้จะสามารถช่วยให้เกิดการสืบทอดภาษาเวียดนามได้ในระดับหนึ่งแต่ก็ไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่

กล่าวโดยสรุป ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจะสามารถสืบทอดภาษาเวียดนามได้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเป็นเวียดนามอย่างเข้มแข็ง ซึ่งจะต้องเริ่มจากครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลักที่ถ่ายทอดภาษาเวียดนามให้กับลูกหลานภายในครอบครัวให้สามารถใช้ภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสารในระดับดี ไม่ใช่เพียงแค่ระดับพื้นฐานเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีสถาบันทางสังคมอีกหลายสถาบันเป็นเหมือนฟันเฟืองสำคัญที่ทำให้เกิดการสืบทอดภาษาเวียดนาม เช่น โรงเรียนธาตุพนม เปิดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาเวียดนามให้กับนักเรียนทุกระดับชั้นรวมทั้งลูกหลานชาวไทยเชื้อสายเวียดนามด้วย สมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามซึ่งเป็นองค์กรระดับท้องถิ่นที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยสร้างความรัก ความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้กับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามทุกกลุ่มอายุ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่น เทศบาลตำบลธาตุพนม สภาวัฒนธรรมอำเภอธาตุพนม ก็มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมและรณรงค์ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความรัก และความสามัคคีด้วยเช่นกัน ดังนั้นหากทุกภาคส่วนร่วมมือ ร่วมใจสร้างสำนึกความเป็นลูกหลานชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ย่อมก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน และพร้อมที่จะธำรงภาษาเวียดนามให้คงอยู่ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแทบจะไม่หลงเหลือการสืบทอดภาษาเวียดนามในกระบวนการสื่อสาร เพราะมีเพียงชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 1 เท่านั้นที่ทำหน้าที่เป็นผู้สื่อสารและพยายามจะสืบทอดภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยจึงมีประเด็นที่จะอภิปรายเกี่ยวกับการสืบทอดภาษาเวียดนามในกระบวนการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในแต่ละรุ่น ดังนี้

รุ่นที่ 1 หรือกลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาวเวียดนามอพยพ หรือบางคนก็มีพ่อแม่เป็นชาวเวียดนามอพยพ ได้รับการเลี้ยงดูและการอบรมสั่งสอนเป็นภาษาเวียดนามภายในครอบครัว รุ่นนี้จึงเกิดการเรียนรู้และซึมซับการใช้ภาษาเวียดนามโดยธรรมชาติในช่วงเวลาที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทย รุ่นนี้บางคนที่เกิดขึ้นในประเทศไทยก็ได้เรียนภาษาเวียดนามจากโรงเรียนที่สอนภาษาเวียดนามในสมัยนั้น และถึงแม้ว่าบางช่วงเวลาในอดีตรัฐบาลจะเข้มงวดและมีนโยบายสั่งห้ามไม่ให้มีการเรียนการสอนภาษาเวียดนาม ชาวเวียดนามอพยพในสมัยนั้นก็ยังแอบเรียนภาษาเวียดนามภายในกลุ่ม และแม้ว่ารุ่นนี้จะผ่านความยากลำบากจากเหตุการณ์ทางการเมืองหลายเหตุการณ์ แต่ก็ยังปลูกฝังให้เกิดความรัก ห่วงแหน และภาคภูมิใจในบรรพชนและชาติบ้านเมือง ดังที่ เพ็ญฟ้า ลัยมณี (2556, หน้า 73) กล่าวไว้ว่า ชาวเวียดนามอพยพที่อพยพเข้ามาอาศัยตามจังหวัดชายแดนริมฝั่งแม่น้ำโขงในประเทศไทยจะรวมกลุ่มกันเพื่ออุดมการณ์ทางการเมือง และบังคับให้ชาวเวียดนามอพยพทุกคนต้องเรียนภาษาเวียดนาม ขณะเดียวกันก็ปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองควบคู่ไปด้วย และมักจะถูกปลูกฝังว่าไม่ให้ลืมรากเหง้าของตนเอง ต้องสามารถอ่านและเขียนภาษาเวียดนามให้ได้ โดยมีครูหรือญาติ ๆ ในละแวกใกล้เคียงเป็นผู้สอน

ขณะที่ นิภากร กำรเมฆกุล (2556, หน้า 71-73, 147) ยังกล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า ชาวเวียดนามอพยพในยุคนั้นเกิดความรู้สึกว่าตนเป็น “คนอื่น” ในสังคมไทย จึงพยายามอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ปลูกฝังให้ลูกหลานได้เรียนรู้ภาษาเวียดนามซึ่งเป็นภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตน แม้จะได้รับผลกระทบทางการเมืองและถูกจำกัดสิทธิหลายด้านทำให้ต้องหลบซ่อนในสังคม แต่ก็ยังคงลักลอบเรียนภาษาเวียดนามเฉพาะในกลุ่มหรือในคัมภีร์เดียวกัน ส่วนกรณีการ วรรณ (2556, หน้า 156-157, หน้า 160) ก็กล่าวไว้เช่นกันว่า ในอดีตมีการเรียนภาษาเวียดนามแบบหลวม ๆ ซ่อน ๆ ตามบ้านเรือนในตอนเย็นหลังเลิกเรียนจากโรงเรียน ปู่ย่าตายายจะให้เหตุผลว่าจะต้องสอนภาษาเวียดนามให้ลูกหลานเพื่อไม่ให้ลืมความเป็นเวียดนาม และหากลูกหลานคนไหนพูดภาษาไทยก็จะถูกตำหนิว่าลืมชาติ นอกจากนี้ก็จะบังคับให้ลูกหลานพูดภาษาเวียดนามแล้วก็ยังแต่งเพลงปลุกอารมณ์รักถิ่นฐานบ้านเกิด นั่นก็คือประเทศเวียดนามนั่นเอง ดังนั้น จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้คนรุ่นนี้มีความสามารถทางภาษาเวียดนามทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในระดับที่ดีถึงดีมาก และเกิดความตระหนัก เห็นคุณค่า สำนึกรัก และภาคภูมิใจในบรรพบุรุษของตน และพยายามที่จะสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมอันดีงามของกลุ่มตนให้กับลูกและหลานสืบทอดต่อไป

รุ่นที่ 2 หรือกลุ่มวัยกลางคน รุ่นนี้เกิดและเติบโตในประเทศไทย แม้ในอดีตสมัยเป็นเด็กจะได้รับการเลี้ยงดูและการอบรมสั่งสอนเป็นภาษาเวียดนาม แต่เมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐก็ได้รับอิทธิพลทางภาษาจากสังคมรอบข้าง ทั้งภาษาลาวอีสานซึ่งเป็นภาษาของคนส่วนใหญ่ในอำเภอธาตุพนม และภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ทำให้ทั้ง 2 ภาษาเริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อรุ่นนี้มากยิ่งขึ้น และในที่สุดภาษาเวียดนามจึงหมดความสำคัญและหมดบทบาทลงไปจากชีวิตประจำวัน ประกอบกับการได้รับสัญชาติไทยทำให้สถานภาพทางสังคมดีขึ้น เพราะจากอดีตพ่อแม่หรือปู่ย่าตายายเป็นชาวเวียดนามมีสถานภาพเป็น “ผู้อพยพ” จึงถูกจำกัดสิทธิหลายประการ ทำให้บางครั้งก็ต้องปกปิดตัวตนว่าเป็นลูกหลานของชาวเวียดนามอพยพ จึงอาจเป็นบาดแผลหรือความทรงจำที่เลวร้ายสำหรับคนรุ่นนี้ ดังนั้นเมื่อมีสถานะทางสังคมที่ดีขึ้นจึงไม่ส่งต่อความเป็นเวียดนามให้กับลูกหลานของตน และจะแสดงความเป็นคนไทยให้คนอื่นได้รับรู้และยอมรับ ดังที่ ณัฐพล ณ สงขลา (2563, หน้า 16-18, หน้า 33-34) กล่าวไว้ว่า หลักจากรัฐบาลมีนโยบายให้ “สัญชาติไทย” กับลูกหลานชาวเวียดนามอพยพ และให้ “สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย” กับชาวเวียดนามอพยพ ทำให้พวกเขากลายเป็น “ชาวไทยใหม่” หรือ “ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม” ชาวเวียดนามอพยพหลายครอบครัวจึงละทิ้งความเป็นเวียดนาม พยายามปกปิดและไม่ส่งผ่านความเป็นเวียดนามสู่ลูกหลาน รวมทั้งพยายามแสดงตัวตนว่าตนเองเป็นคนไทยทำให้ลูกหลานหรือกลุ่มเด็กและเยาวชนกลายเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์ และไม่มี ความสนใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ กับเวียดนาม หรือแม้แต่การมีส่วนร่วมต่อการรวมกลุ่มของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ขณะกรณีการ วรรณ (2556, หน้า 161) ก็กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า เมื่อรัฐบาลประกาศให้สัญชาติกับชาวเวียดนามอพยพจึงทำให้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามดำเนินชีวิตแบบไทยเพิ่มมากขึ้น มีความเป็นเวียดนามลดน้อยลงกลายเป็นคนไทยใหม่ ไม่เห็นความสำคัญของความเป็นเวียดนาม บางครอบครัวก็ไม่เปิดรับความเป็นเวียดนาม ส่งผลให้ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายเวียดนามเลือกที่จะรับความเป็นไทยมากกว่าความเป็นเวียดนาม และยิ่งเมื่อเกิดและเติบโตที่ประเทศไทย สำนึกความเป็นไทยยิ่งเพิ่มมากขึ้น สำนึกความเป็นเวียดนามก็ยิ่งลดลง จนในที่สุดรุ่นที่ 3 ก็จะกลายมาเป็นคนไทยอย่างเต็มตัว

รุ่นที่ 3 หรือกลุ่มเด็กและเยาวชนกลายเป็นคนไทยอย่างเต็มตัว จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทำให้เห็นว่าทักษะทางการสื่อสารด้วยภาษาเวียดนามแทบจะไม่หลงเหลือ เพราะส่วนใหญ่แทบไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาเวียดนามในระดับประโยคได้เลย นอกจากประโยคที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันง่าย ๆ เท่านั้น เช่น “เธอกำลังทำอะไร”, “ฉันกำลังกินข้าว” หรือ “เธอมาจากไหน” เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรก็ต้องใช้เวลาสักกระยะหนึ่งในการนึกคำศัพท์แล้วเรียบเรียงให้เป็นประโยค ดังนั้น รุ่นนี้จึงจะใช้ภาษาลาวอีสานและภาษาไทยแทนการใช้ภาษาเวียดนาม แม้ว่าปู่ย่าตายายจะพูดเป็นภาษาเวียดนามด้วยก็ตาม

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อการสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคม ซึ่งเริ่มจากปัจจัยส่วนบุคคลทั้งทัศนคติทางภาษาและความสามารถทางภาษาล้วนมีผลต่อการสืบทอดภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาเวียดนามแล้วก็มีแนวโน้มที่จะพยายามเรียนรู้ภาษาเวียดนามให้มากขึ้น และพยายามใช้ภาษาเวียดนามให้มากขึ้นด้วย ดังที่ผลการวิจัยของ ศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์ (2556, หน้า 24-25) ที่ศึกษาทัศนคติของคนกะเหรี่ยงที่มีต่อภาษากะเหรี่ยงและภาษาไทย และผลการวิจัยภัสร์ธีรา ฉลองเดช (2559, หน้า 125) ที่ศึกษาทัศนคติต่อภาษาตากใบของผู้พูดภาษาตากใบในอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยทั้ง 2 เรื่องยืนยันว่า การมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาช่วยให้เกิดการสืบทอดภาษาได้ ขณะเดียวกันความสามารถทางภาษาก็เป็นอีกปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงการสืบทอดภาษาเวียดนามในครอบครัวได้เช่นกัน เพราะหากชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีความสามารถทางภาษาเวียดนามก็อาจทำให้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามใช้ภาษาเวียดนามในครอบครัวมากขึ้นซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดการสืบทอดภาษาในครอบครัวได้ แต่หากความสามารถทางภาษาเวียดนามลดลงหรือแทบจะไม่มีความสามารถทางภาษาเวียดนามเลย การสืบทอดภาษาก็จะไม่เกิดขึ้นภายในครอบครัว เช่นผลการวิจัยของ สีนหา วังคะฮาด (2542, หน้า 110) ที่ศึกษาความสามารถทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาว กูย และเขมรในบ้านท่าคอยนาง อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เติบโตมาในครอบครัวที่พ่อแม่ใช้ภาษาไทยกับลูกตั้งแต่เด็กสามารถพูดได้เพียงภาษาเดียว คือ ภาษาไทย และไม่สามารถใช้ภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของพ่อแม่ได้เลย เพราะพ่อแม่ไม่ได้สอนให้ลูกพูดใช้ภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ผลการวิจัยนี้เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อลูกไม่สามารถใช้ภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของพ่อแม่ การสืบทอดภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ในครอบครัวก็จะไม่เกิดขึ้นเลย

ครอบครัวจึงเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างทั้งทัศนคติทางภาษาและความสามารถทางภาษาโดยอาศัยกระบวนการขัดเกลา (Socialization) ภายในครอบครัว เพราะเมื่อลูกหลานมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาและมีความสามารถทางภาษาในระดับที่ดีแล้ว การใช้ภาษาในครอบครัวก็จะเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และนั่นย่อมหมายความว่า เกิดการสืบทอดภาษาขึ้นภายในครอบครัว ดังที่มาฆะ ชิตตะสังคะ และคณะ (2555, หน้า 23) กล่าวไว้ว่า กระบวนการขัดเกลาในครอบครัว ทั้งการเลี้ยงดู การอบรม บ่มนิสัย และการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวด้วยภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ตั้งแต่เด็กจะทำให้ลูกหลานสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกับพ่อแม่และญาติ ๆ ซึ่งจะทำให้ไม่ลืมการใช้ภาษาและวัฒนธรรมประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ขณะที่สุนทรภรณ์ ตาลกุล (2557, หน้า 34) ก็ได้อธิบายไว้อย่างสอดคล้องกันว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการสืบทอดภาษา โดยผ่านการอบรมสั่งสอนและใช้ภาษาเพื่อพูดคุยกันภายในครอบครัว เพราะครอบครัวคือสถาบันแรกที่ลูกหลานมีโอกาสได้เรียนรู้ภาษา

แม้ผลการวิจัยจะแสดงให้เห็นว่า การสืบทอดภาษาเวียดนามมีแนวโน้มที่จะลดน้อยลงหรือแทบจะไม่เกิดขึ้นเลยในบางครอบครัว แต่ผลการวิจัยก็แสดงให้เห็นอีกว่ายังมีปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการสืบทอดภาษาเวียดนามได้ นั่นก็คือสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอำเภอธาตุพนม มีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ภาษาเวียดนามภายในครอบครัวและใช้ภาษาเวียดนามกับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามด้วยกัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ทั้งนายกสมาคมฯ และรองนายกสมาคมฯ ทำให้เห็นว่าพันธกิจหลักของสมาคมฯ คือ การธำรงอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม ให้คงอยู่กับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามต่อไป ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมของสมาคมก็ต้องอาศัยหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ทั้งโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ เช่น ในโรงเรียนธาตุพนมก็มีครูที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านภาษาเวียดนามมาสอนภาษาเวียดนามโดยเฉพาะ เป็นต้น รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งสามารถออกข้อบัญญัติต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมการใช้ภาษาเวียดนามในครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้ ตลอดจนสภาวัฒนธรรมอำเภอธาตุพนม และสภาวัฒนธรรมตำบลก็มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการสนับสนุนให้เกิดการธำรงภาษาเวียดนามเช่นเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า สถาบันทางสังคมเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นฟันเฟืองเกื้อหนุนกันและกันเพื่อให้เกิดการสืบทอดภาษาเวียดนามได้ ดังที่สุนทรภรณ์ ตาลกุล (2557, หน้า 45) และสุนทรภรณ์ ตาลกุล, สุภาภรณ์ ศรีดี และไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์ (2559, หน้า 178) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า สถาบันทางสังคมทำหน้าที่เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน หากครอบครัวไม่ทำหน้าที่ไม่สอนให้ใช้ภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ สถาบันทางสังคมอื่น ๆ เช่น โรงเรียน ก็จะสอนให้ใช้ภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ได้ ขณะที่จิตกวี กระจ่างเมฆ

(2560, หน้า 24-25) ได้เสนอถึงการสืบทอดภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ สรุปได้ว่า นอกจากผู้อาวุโสรุ่นปู่ย่า ตายาย หรือรุ่นพ่อแม่จะอบรมสั่งสอนลูกหลานของตนภายในครอบครัวแล้ว สถาบันการศึกษาก็มีส่วนสำคัญ โดยเฉพาะโรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและให้ปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามาสอนภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ก็จะช่วยให้ภาษานั้นดำรงอยู่ได้

นอกจากนี้ จิตรดารมย์ รัตนะวุฒิ (2560, หน้า 139, หน้า 155-159) ได้กล่าวถึงมาตรการทางกฎหมายของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริม อนุรักษ์ และคุ้มครองภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) สรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ 1) ส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมโดยการสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโดยการปลูกฝังให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่า แก่นสาระและความสำคัญของวัฒนธรรมโดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และ 3) คุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมผ่านการดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดเวทีวัฒนธรรม ฟันฟูวัฒนธรรม สร้างพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น ดังนั้นทั้งสภาวัฒนธรรมซึ่งเป็นหน่วยภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ดังนั้น จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า แม้การสืบทอดภาษาเวียดนามแทบจะไม่หลงเหลือในกระบวนการสื่อสาร เพราะมีเพียงชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 1 เท่านั้นที่ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารและพยายามจะสืบทอดภาษาเวียดนาม ขณะที่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอีก 2 รุ่นไม่ได้ทำหน้าที่สืบทอดภาษาในกระบวนการสื่อสาร ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นโจทย์ที่ทำให้ทำอย่างไรว่าจะมีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยให้เกิดการสืบทอดภาษาเวียดนามขึ้นภายในครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามเพื่อให้ภาษาเวียดนามยังคงดำรงอยู่ต่อไป ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะต้องอาศัยกลุ่มย่อยทางสังคมหรือสถาบันทางสังคมอีกหลายสถาบันทำหน้าที่เป็นฟันเฟืองเกื้อหนุนกัน และกันทำให้การสืบทอดภาษาเวียดนามเกิดขึ้นในครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามเพื่อให้ภาษาเวียดนามยังคงดำรงอยู่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถนำผลการวิจัยเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายทางภาษา (Language Policy) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้ภาษาเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ครูผู้สอนภาษาเวียดนามและครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสามารถนำผลการวิจัยเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นหรือหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เพื่อช่วยกันอนุรักษ์และสืบสานภาษาและวัฒนธรรมให้สามารถดำรงอยู่ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนอื่น ๆ

2.2 ควรเปรียบเทียบกระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนอื่น ๆ โดยเฉพาะชุมชนที่มีชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น บ้านนาจอก อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นต้น หรือพื้นที่ตามจังหวัดในประเทศไทย เช่น อุบลราชธานี มุกดาหาร สกลนคร อุดรธานี หนองคาย เป็นต้น

2.3 ควรดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อหาแนวทางและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสืบทอดภาษาเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ วรหาร. (2556). การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ว.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จตุพร ดอนโสม. (2551). การสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามบ้านนาจอก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิตกวี กระจ่างเมฆ. (2560). อนุรักษ์และสืบทอดภาษาถิ่น: ภาษาลาวลั้ง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. วารสารวิชาการและวิจัย มทร. พระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(2), 10-26.
- จิตรดารมย์ รัตนะวุฒิ. (2560). มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการอนุรักษ์และการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษา การแสดงออกซึ่งศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน. วารสารนิเทศศาสตร์และสังคมท้องถิ่น, 1(1), 135-169.

- ณรงค์ศักดิ์ คุบบุญญอารักษ์. (2560). *บทบาทของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐพล ชาริรักษ์. (2563). *การเลือกใช้ภาษาของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทในโรงเรียนธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐพล ณ สงขลา. (2563). *บทบาทของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-เวียดนาม: ศึกษาระหว่างปี ค.ศ. 2001-2019*. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารการทูต. กรุงเทพฯ: สถาบันการต่างประเทศ เทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ.
- ทวี รุ่งโรจน์อุดมผล. สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2564.
- ธนทรัพย์ มีทรัพย์. (2549). *พฤติกรรมและการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนในเขตชุมชนชาวจีนกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ นศ. ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภากร กำจรเมฆกุล. (2556). *การสื่อสารการเมืองของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เฟื่องฟ้า ลัยมณี. (2556). *การผสมกลมกลืนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ภัสร์ธีรา ฉลองเดช. (2559). *สถานการณ์และทัศนคติการใช้ภาษาตากใบ ในอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาฆะ ชิตตะสังคะ และคณะ. (2555). *วัฒนธรรมและภาษาสื่อสารของกลุ่มชาติพันธุ์บริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย*. รายงานการวิจัย. เชียงราย: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์. (2556). *ทัศนคติของคนกะเหรี่ยงที่มีต่อภาษากะเหรี่ยงและภาษาไทย*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 5(1), 137-162.
- สิเนหา วังคะฮาด. (2542). *ภาวะหลายภาษาในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรังคู้ จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนทรภรณ์ ตาลกุล. (2557). *การสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนทรภรณ์ ตาลกุล สุภภรณ์ ศรีดี และไพบูรณ์ คะเขนทรพรรค์. (2559). *การสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสกลนคร*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 13(63), 169-179.
- เหิงยีน ถิ ถ้าว. (2552). *อัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี*. การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เหนือขวัญ บัวเผื่อน. (2560). *วัฒนธรรมการสืบทอดภาษาของชาวไทยเชื้อสายจีน ดอยแม่สลอง จังหวัดเชียงราย*. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 11(3), 282-295.
- Chareerak, N. & Wongpinanwatana, W. (2018). Phu Thai Language Transmission in Phu Thai Ethnic Group in Renu Nakhon District, Nakhon Phanom Province. In Jung, H. (Ed.), *Proceedings of International Conference Commemorating the 60th Anniversary of Korea-Thailand Diplomatic Relations* (pp. 273-282). Seoul, Korea: Department of Thai, Hankuk University of Foreign Studies.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7

FACTORS AFFECTING THE PERFORMANCE EFFECTIVENESS OF PERSONNEL IN ADMINISTRATIVE OFFICE,
OFFICE OF PROVINCIAL PUBLIC PROSECUTION UNDER OFFICE OF PUBLIC PROSECUTION REGION 7

ดาวรุ่ง หนุรูปงาม* ศุภรักษ์ อธิคมสุวรรณ และ วรณีย์ เนียมหอม

Dowrung Nooropngam* Supharuk Aticomswan and Wannee Niamhom

สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
นครปฐม 73140

Program in Human and Community Resource Development, Faculty of Education and Development Sciences,
Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus, Nakhon Pathom 73140, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: dowrung6@yahoo.co.th

รับบทความ 20 สิงหาคม 2565 แก้ไขบทความ 27 ตุลาคม 2565 ตอรับบทความ 2 พฤศจิกายน 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 ประชากรที่ศึกษา 152 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple linear Regression Analysis) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Crobach's Alpha Coefficient)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งข้าราชการระดับปฏิบัติการมากกว่า 5-10 ปี โดยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73, S.D = 0.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ($\bar{X} = 3.99, S.D = 0.63$) การฝึกอบรมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.33, S.D = 0.83$)

2. ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70, S.D = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.03, S.D = 0.74$) ทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.82, S.D = 0.70$)

3. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความมั่นคง และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

คำสำคัญ: ปัจจัย, ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน, สำนักงานอัยการภาค 7

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) examine the level of effectiveness of personnel performance in the Prosecution Office, the Provincial Public Prosecution Office under the Office of Public Prosecution Region 7; 2) examine the level of factors affecting the effectiveness of personnel performance in the Prosecution Office; and 3) examine factors affecting the effectiveness of personnel performance in the Prosecution Office. The study

population consisted of 152 people. The research instrument was a set of questionnaires. The analytical statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient analysis, and Stepwise multiple linear regression analysis. The reliability was calculated through Crobach's Alpha Coefficient method.

The results revealed that:

1. Most of the participants were females between the ages of 41 and 50 years old. They held a bachelor's degree, were civil servants, and had work experience of more than 5 - 10 years. These participants rated the overall level of factors affecting the effectiveness of personnel performance at a high level ($\bar{X} = 3.73$, S.D = 0.68). When examining each aspect, colleague relationships reached the highest mean level ($\bar{X} = 3.99$, S.D = 0.63), whereas the training and development aspect had the lowest mean level ($\bar{X} = 3.33$, S.D = 0.83).

2. The effectiveness of personnel performance was overall at a high level ($x = 3.70$, S.D = 0.64). When examining each aspect, the performance skills attained the highest mean level ($\bar{X} = 3.93$, S.D = 0.55), whereas English language skills were rated at the lowest mean level ($\bar{X} = 2.82$, S.D = 0.70).

3. The factors affecting the effectiveness of personnel performance were at the 0.01 level of significance, consisting of three aspects: colleague relationship, job security, and working environment.

Keywords: Factors, Performance Effectiveness, Office of Public Prosecution Region 7

บทนำ

เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 72 ได้กำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรภาครัฐของข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยกำหนดให้ส่วนราชการ มีหน้าที่ดำเนินการให้มีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และเสริมสร้างแรงจูงใจแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนสามัญมีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม คุณภาพชีวิต มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาราชการพลเรือน พ.ศ. 2552-2556 เป็นการเตรียมกำลังคนภาครัฐให้สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ที่มุ่งเน้นให้ข้าราชการไทยเป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของข้าราชการทุกระดับให้ปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ เกิดผลสัมฤทธิ์ คุ่มค่า เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชน ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคคุณภาพข้าราชการ ในการปฏิบัติงานบนพื้นฐานสมรรถนะ การพัฒนาข้าราชการให้เป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย และเข้าถึงประชาชน การพัฒนาผู้นำ การเปลี่ยนแปลงทุกระดับ ในหน่วยงานโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้สามารถเป็นผู้นำตนเอง ผู้นำทีม ผู้นำหน่วยงาน และผู้นำเครือข่าย อีกทั้งการส่งเสริมการพัฒนาคคุณภาพชีวิตของข้าราชการทุกคน ทุกระดับ ให้มีพลังกายที่เข้มแข็งและพลังใจที่พร้อมอุทิศเพื่อผลสัมฤทธิ์ขององค์กร (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560, ออนไลน์)

การวางแผนด้านการพัฒนาบุคลากรถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกองค์กรต้องตระหนัก และต้องมีการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ทั้งการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้จากการศึกษาอบรม แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทักษะระหว่างกันจากการปฏิบัติงาน ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสำนักงานอัยการภาค 7 ซึ่งเป็นหน่วยราชการของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค มีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการบริหารราชการแทนสำนักงานอัยการสูงสุด ในการกำกับดูแลการบริหารราชการ การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการจังหวัด ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดราชบุรี, นครปฐม, สุพรรณบุรี, กาญจนบุรี, เพชรบุรี, ประจวบคีรีขันธ์, สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร รวม 8 จังหวัด จำนวน 31 สำนักงาน โดยสำนักงานอัยการภาค 7 ได้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานมาโดยตลอด แต่การพัฒนาบุคลากรขององค์กรก็ยังคงมีปัญหา และอุปสรรคเช่นเดียวกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ คือ บุคลากรยังขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ในด้านของการบริหารจัดการเกี่ยวกับ การวางแผนในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการวางแผนถือเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และช่วยให้งานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้บุคลากรยังขาดทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้งานล่าช้าไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในด้านของทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจ เพื่อก้าวตามให้ทันเทคโนโลยี เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญกับ

การดำเนินงานของทุกระดับในองค์กร ซึ่งจากแผนพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ ประจำปีพ.ศ. 2562 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ (สพอ.) ของสำนักงานอัยการสูงสุด ได้ทำการวิเคราะห์ในภาพรวมของประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ ที่อยู่ในสังกัดของสำนักงานอัยการสูงสุดทั่วประเทศ ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 9 ภาค รวมทั้งสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการภาค 7 ด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะประสิทธิภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักอำนวยการ สำนักงานจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยในการวิเคราะห์ครั้งนี้วิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานเพื่อให้ได้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค โดยใช้เครื่องมือ HR SWOT Analysis โดยผลการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่า บุคลากรขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหลาย ๆ ด้าน คือ ความสามารถเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ขาดทักษะในการปฏิบัติงานให้มีศักยภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ขาดความรู้ในด้านทักษะการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) รวมทั้งในด้านคุณภาพของงาน ผลการวิเคราะห์ พบว่า ยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ยังต้องมีการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านระบบคุณภาพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังขาดความรู้ และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติงาน

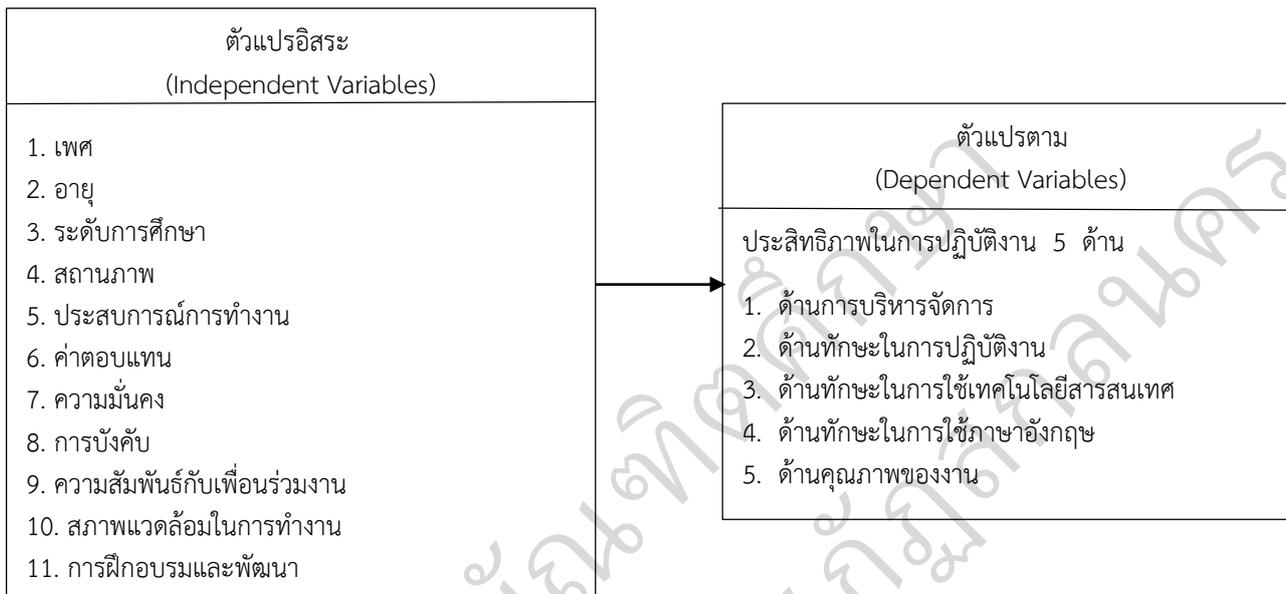
ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร เพราะหากบุคลากรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จะมีประโยชน์ต่อองค์กร คือ ช่วยทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือวิธีการทำงานใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และช่วยเพิ่มกลยุทธ์ในการสร้างความสำเร็จในการทำงาน ลดความซ้ำซ้อนของงานทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ด้วยวิธีการที่รวดเร็ว ทำให้ผลงานที่มีคุณภาพ ลดความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลา ทรัพยากร และกำลังคน ตลอดจนทำให้องค์กร มีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์ เทคนิค วิธีการทำงานที่เหมาะสม ลดปัญหาอุปสรรค และมีความสุขในการทำงาน ก็จะทำให้องค์กรมีการพัฒนา (ปีทมาพร ท่อชู, 2559, ออนไลน์) ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านนโยบายการบริหารงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านค่าตอบแทน และผลประโยชน์เกื้อกูล และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (ปัญญานูรณะนันท์สิริ, 2549, ออนไลน์) โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการในภาครัฐ ในด้านระบบการบริหารงาน และบุคลากรในส่วนการบริหารจัดการภาครัฐ ต้องโปร่งใส มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ ตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12, 2560) และยังมีปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านความมั่นคงในการทำงาน และด้านความสำเร็จของงาน (สุกัญญา ปรีเปรม, 2554) นอกจากนี้ ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่สำคัญอีก คือ สิ่งแวดล้อมนอกองค์กร ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ความเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อมในองค์กร ได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ วัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยขององค์กร ได้แก่ สภาพความพร้อมขององค์กร อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องใช้ เทคโนโลยี (จิตติมา อัครธิตินงค์, 2556) นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพด้านอื่น ๆ เช่น การทำตัวให้เป็นคนงานที่ดี การรักษามารยาท และระเบียบในที่ทำงาน การสร้างบรรยากาศสดใสในที่ทำงาน การสร้างสัมพันธภาพที่ดี และการสื่อสารในองค์กรหรือในการทำงาน (กมลรัฐ อินทรทัศน์, 2556) และยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกหลายปัจจัย คือ การวางแผน การจัดองค์กร การจูงใจ ความพอใจในงาน และการมีส่วนร่วมของพนักงาน (ณัฐพันธ์ เขจรนันท์, 2551) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 เนื่องจากประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กร และข้อมูลจากผลการวิจัยที่ได้รับจะใช้เป็นแนวทางในการวางแผน แก้ไข หรือสนับสนุน และส่งเสริมให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7” ได้มีการกำหนดตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน ค่าตอบแทน ความมั่นคง การบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การฝึกอบรมและพัฒนา และตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ และด้านคุณภาพของงาน แสดงดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรี, นครปฐม, สุพรรณบุรี, กาญจนบุรี, เพชรบุรี, ประจวบคีรีขันธ์, สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการตุลาการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างเหมาบริการ จำนวนทั้งสิ้น 152 คน (สำนักงานอัยการสูงสุด, 2562)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของบุคลากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพและประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 ได้แก่ ค่าตอบแทน ความมั่นคง การบังคับบัญชาความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานและการฝึกอบรมและพัฒนา

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และด้านคุณภาพของงาน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแบบสอบถามที่สร้างตามโครงสร้างของเนื้อหาเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ตามโครงสร้างเนื้อหา โดยนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามต้องมีค่า 0.50–1.00 (สุรพงษ์ คงสัตย์, 2551, ออนไลน์) ซึ่ง พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.66–1.00

3. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาทดลองใช้กับบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 จำนวน 30 คน และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Crobach's Alpha Coefficient) กำหนดให้มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาไม่ต่ำกว่า 0.70 (จักรพงษ์ แผ่นทอง, 2562, ออนไลน์) โดยผลจากการทดสอบพบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.915 ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อภาควิชาการพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7

2. เมื่อมีหนังสือตอบรับอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วติดต่อนัดหมายเพื่อดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองในเวลาราชการ

3. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม โดยชี้แจงการตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้อง เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 และวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

4. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบ Multiple linear Regression Analysis โดยใช้วิธีแบบ Stepwise และศึกษาภาพรวมของตัวแปรอิสระว่าตัวแปรใดบ้างที่สามารถอธิบายทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า บุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.70 รองลงมา คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.30 มีอายุ อยู่ในช่วง 31–40 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 41–50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.9 และช่วงอายุ 21–30 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.0 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.90 รองลงมา คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 21.70 และระดับ

อนุปริญญา หรือ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 10.50 มีตำแหน่งเป็นข้าราชการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.90 รองลงมา คือ ตำแหน่งจ้างเหมาบริการ คิดเป็นร้อยละ 9.20 และตำแหน่งลูกจ้างประจำ คิดเป็นร้อยละ 4.60 มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 5-10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.90 รองลงมา คือ ประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40.10 และประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.68) โดยด้านที่บุคลากรมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคง ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.56) และด้านการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.68) รายละเอียดแสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยภาพรวม

(n=152)

ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน		ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านค่าตอบแทน	3.68	0.69	มาก	4
2	ด้านความมั่นคง	3.88	0.56	มาก	2
3	ด้านการบังคับบัญชา	3.87	0.68	มาก	3
4	ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	3.99	0.63	มาก	1
5	ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	3.60	0.71	มาก	5
6	ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา	3.33	0.83	ปานกลาง	6
รวม		3.73	0.68	มาก	

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.64) โดยด้านที่บุคลากรมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.55) และด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.63) รายละเอียดแสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ ของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยภาพรวม

(n=152)

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน		ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการบริหารจัดการ	3.93	0.55	มาก	2
2	ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน	4.03	0.74	มาก	1
3	ด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.89	0.63	มาก	3
4	ด้านทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ	2.82	0.70	ปานกลาง	5
5	ด้านคุณภาพของงาน	3.86	0.62	มาก	4
รวม		3.70	0.64	มาก	

เพื่อให้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเองเพื่อป้องกันตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูง (Multicollinearity) เกินกว่าค่าที่ยอมรับได้ คือ 0.80 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) เพราะหากพบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูง

อาจจะส่งผลกระทบต่อตัวแปรตาม ซึ่งจะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ในการอธิบายสูงตามไปด้วย ผลการทดสอบ พบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รายละเอียดแสดงดังตาราง 3 ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสู่การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise-Multiple Regression Analysis) ในลำดับถัดไป

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	y
X ₁	1											
X ₂	- 0.070	1										
X ₃	0.105	- 0.014	1									
X ₄	- 0.079	- 0.043	0.511**	1								
X ₅	- 0.065	0.728**	0.230**	- 0.147	1							
X ₆	- 0.024	- 0.012	0.095	- 0.202*	0.012	1						
X ₇	0.021	- 0.237**	0.084	- 0.143	- 0.029**	- 0.704**	1					
X ₈	- 0.183*	- 0.154	- 0.025	0.013	- 0.072	0.530**	0.582**	1				
X ₉	- 0.101	- 0.235**	- 0.008	0.024	- 0.174*	0.451**	0.588**	0.719**	1			
X ₁₀	- 0.078	- 0.152	0.000	0.053	- 0.098	0.523**	0.584**	0.580**	0.615**	1		
X ₁₁	0.001	- 0.236**	- 0.037	0.000	- 0.125**	0.379**	0.535**	0.526**	0.565**	0.711**	1	
y	- 0.008	- 0.223**	- 0.022	- 0.025	- 0.201*	0.475**	0.640**	0.521**	0.665**	0.627**	0.590**	1

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยการนำตัวแปรทั้งหมด 11 ตัว เข้าสมการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอนเพื่อทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Y) พบว่า มีตัวแปรทั้งหมด 3 ตัว คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (X₉) (Beta = 0.339) ด้านความมั่นคง (X₇) (Beta = 0.297) และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X₁₀) (Beta = 0.245) ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร และสามารถอธิบายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ R² เท่ากับ 0.569 หรือร้อยละ 56.90 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.755 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดแสดงดังตาราง 4

สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ และสมการรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 1.116 + 0.283X_9 + 0.235X_7 + 0.151X_{10}$$

สมการรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.339Z_9 + 0.297Z_7 + 0.245Z_{10}$$

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7

(N = 152)

ตัวแปร	R ² chang	b	S.E.	Beta	T	p-value
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (X ₉)	0.442	0.283	0.061	0.339	4.633	0.000**
ด้านความมั่นคง (X ₇)	0.537	0.235	0.056	0.297	4.172	0.000**
ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X ₁₀)	0.569	0.151	0.045	0.245	3.362	0.001**

ค่าคงที่ (a) = 1.116 , R = 0.755, R² = 0.569

** p < 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7

จากการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สำนักงานอัยการภาค 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การบริหารจัดการ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผลการวิจัย พบว่า บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว เชื่อวชาญ มีประสิทธิภาพ และเสร็จทันตามกำหนดเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาหลายปี จนกลายเป็นความเชี่ยวชาญชำนาญในงานที่ทำ จึงทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องแนวคิดของ สิริวดี ชูเชิต (2556) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถและทักษะในการกระทำของบุคคลของตนเอง หรือของผู้อื่นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเองและขององค์กร อันจะทำให้ตนเอง ผู้อื่นและองค์กรเกิดความพึงพอใจและสงบสุขในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึก บูชาชัชวาล (2551) ที่พบว่า ประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานด้านทักษะในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวนกรมสื่อสารทหารเรือ เช่น มีการปฏิบัติงานที่เร่งด่วนได้ทันกำหนดเวลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช ไม้จันทร์ (2560) ที่พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากเช่นกัน นอกจากนี้ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการฯ ด้านทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลางโดยบุคลากรส่วนใหญ่ไม่ค่อยกล้าสื่อสารกับชาวต่างชาติ เมื่อมีชาวต่างชาติมาติดต่องาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรส่วนใหญ่ไม่มีความถนัดในด้านภาษาอังกฤษ เนื่องจากไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้การใช้ภาษาอังกฤษไม่เท่าที่ควร

2. การศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7

จากการศึกษา พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความมั่นคง และด้านการบังคับบัญชา ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 มีความสามารถติดต่อประสานงานกับเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และเพื่อนร่วมงานให้การช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นอย่างดีในการปฏิบัติงาน การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อบุคลากรมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี จะส่งผลให้บรรยากาศในการทำงานดี มีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย อีกทั้งเป็นการบ่งบอกถึงความสามัคคีของบุคลากรในองค์กรสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานส่วนใหญ่คือการได้รับความร่วมมือในด้านต่าง ๆ จากบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกองค์กร ทำให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับทฤษฎีของ Herzberg ที่ได้อธิบายว่า ปัจจัยค้ำจุนหรือปัจจัยอนามัย (Hygiene Factors) ซึ่งปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน การร่วมมือในการปฏิบัติงาน การช่วยเหลือ การสนับสนุน และการปรึกษาหารือ เป็นสิ่งที่เกิดจากสภาวะแวดล้อมในหน่วยงานอันอาจทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เงินเดือนและความมั่นคง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน ตลอดจนความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และการปกครองบังคับบัญชาของ ผู้บริหารระดับสูง ในเรื่องการวิเคราะห์ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน การกระจายงาน การมอบอำนาจ ความยุติธรรม ทำให้บุคลากรพึงพอใจในการทำงาน และยังทำงานได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช ไม้จันทร์ (2560) ที่พบว่า ความสัมพันธ์กับบุคคลในที่ทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภารัตน์ ต่านกลาง (2550) ที่พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการมหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึก บูชาชัชวาล (2551) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสื่อสารทหารเรือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัลดา ทองรอด (2557) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการฝึกอบรมและพัฒนา ของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่า หน่วยงานจัดการฝึกอบรมและพัฒนาในหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้กับ

การปฏิบัติงานได้จริง และการจัดหลักสูตรในการฝึกอบรมให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานมีการจัดฝึกอบรมและพัฒนาในหลักสูตรที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานอาจจะยังประสบปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่เมื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานจริง เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

3. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 พบว่า มีปัจจัย 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านความมั่นคง และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร และสามารถอธิบายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ R² เท่ากับ 0.569 หรือร้อยละ 56.90 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.755 ทั้งนี้ สามารถอธิบายผลแต่ละปัจจัยได้ดังนี้ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 มากที่สุด (Beta = 0.339) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการร่วมมือร่วมพลังในการทำงาน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการทำงานเป็นทีม สามารถทำงานแทนกันได้ในกรณีเร่งด่วน ซึ่งทีมงานที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้หน่วยงานมีการเติบโต โดยทีมงานจะสร้างระบบการทำงานที่ดีที่มีประสิทธิภาพให้เกิดทั่วทั้งองค์กร องค์กรสามารถขับเคลื่อนได้ด้วย ความรวดเร็วและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดหลักการทำงานเป็นทีมของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2560, ออนไลน์) ที่กล่าวว่า ทีมงานที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้หน่วยงานมีการเติบโตและพัฒนาก้าวหน้า โดยทีมงานจะสร้างระบบการทำงานที่ดีที่มีประสิทธิภาพให้เกิดทั่วทั้งองค์กร โดยทุกคนในทีมจะต้องทุ่มเทความคิด ทุ่มเทแรงกายเพื่องาน เพื่อความสำเร็จของงาน โดยไม่ถือว่าเป็นผลงานของคนคนเดียว แต่ผลงานทั้งหมดเป็นของทีม องค์กรสามารถขับเคลื่อนได้ด้วยความรวดเร็วและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ อยู่สบาย (2559) ที่พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมาก และยิ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สมนึก บูชาซซาว (2551) ที่พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสื่อสารทหารเรือ ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ปัจจัยด้านความมั่นคง ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการฯ (Beta = 0.297) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานที่ได้รับมอบหมายมีส่วนส่งเสริมให้ได้รับความก้าวหน้ามีโอกาสได้เรียนรู้ระบบงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และมีโอกาสในการพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ ทำให้รู้ว่าจะมีอนาคตที่ดีขึ้น มีความสนุกกับงานที่ทำมีโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และคุณวุฒิเพื่อปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น จนถึงระดับผู้บริหารต่อไป อนาคตบุคลากรได้รับเงินเดือนที่แน่นอน แม้อำนาจการจะเผชิญกับปัญหาหรือภาวะวิกฤติต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ อยู่สบาย (2559) ที่พบว่าปัจจัยด้านความมั่นคง มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากบุคลากรได้เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับ การสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา หรือการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความพึงพอใจ ระบบการเลื่อนตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน สอดคล้องกับทฤษฎีของ HERZBERG ที่ถือว่าความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรสำนักอำนวยการฯ (Beta = 0.245) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ชุมเสน (2557) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีเพชรบูรณ์ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดี มีอุปกรณ์ที่ทันสมัย พนักงานจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี นอกจากนี้สภาพแวดล้อม และบรรยากาศในการทำงาน เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ ความสะอาดสบาย และเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงานที่เพียงพอ และทันสมัย ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างมาก และทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2549) ซึ่งได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีเป็นภาพรวมของปัจจัยทางกายภาพ และจิตใจ พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดีมีอุปกรณ์ทันสมัย พนักงานอาจมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ค่าตอบแทนการบังคับบัญชา และการฝึกอบรมและพัฒนา ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในองค์กรซึ่งเป็นระบบราชการ มีค่าตอบแทน

โดยมีการปรับขึ้นเงินเดือนที่แน่นอนตามระยะเวลาการทำงาน มีการบังคับบัญชาเป็นไปตามสายงาน และมีการฝึกอบรมและพัฒนาเป็นประจำทุกปี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ผู้บริหาร หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรฝึกอบรมให้บุคลากรไปศึกษา หรืออบรมหลักสูตรด้านทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ และอาจมีการจัดกิจกรรมให้ทำร่วมกัน หรือการทำ work shop ซึ่งแจกลักษณะการทำงานร่วมกัน เพื่อจะได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ระหว่างบุคลากร และเกิดความเข้าใจกัน และทำให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 จากการศึกษา ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า การฝึกอบรมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด รองลงมา คือ สภาพแวดล้อมในการทำงาน และค่าตอบแทน ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จัดหลักสูตรในการฝึกอบรมให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีบรรยากาศการทำงานมากขึ้น โดยการปรับภูมิทัศน์ทั้งภายในสำนักงาน โดยเฉพาะวัสดุอุปกรณ์ และภายนอกสำนักงาน โดยปรับปรุงบริเวณรอบสำนักงาน และส่วนค่าตอบแทน ควรมีการประเมินเงินเดือนหรือค่าตอบแทนให้เหมาะสมมากขึ้นกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละบุคคล

1.3 จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ สำนักงานอัยการจังหวัด สังกัดสำนักงานอัยการภาค 7 พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความมั่นคง และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าผู้บริหารควรส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และหน่วยงาน โดยผ่านกิจกรรมสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอทุกปี ซึ่งจะช่วยให้เกิดการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมกับกิจกรรม และผู้บริหารควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงาน เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ และเครื่องมืออุปกรณ์ ในสถานที่ทำงานให้เพียงพอ และทันสมัยอยู่เสมอ เพราะทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน และทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ส่วนในด้านความมั่นคงควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและจัดทำเป็นแผนการพัฒนาบุคคลเพื่อส่งเสริมจุดเด่นและพัฒนาหรือปรับปรุงส่วนที่ยังบกพร่องในงาน ซึ่งจะช่วยให้เสริมแรงให้บุคลากรรู้สึกมั่นใจในการทำงานมากขึ้น ทำให้เห็นภาพอนาคตในการทำงานของตนเองกับองค์กรเชิงรูปธรรมมากขึ้น และได้ทราบถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาค้างนี้ พบว่า ยังมีปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือปัจจัยที่ได้ศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อาทิ ความก้าวหน้าในการทำงาน การทำงานเป็นทีม จึงเสนอให้มีการศึกษาเพิ่มเติมทั้งในรูปแบบงานการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมรัฐ อินทรทัศน์. (2556). *เทคโนโลยีสารสนเทศและทฤษฎีการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรพงษ์ แผ่นทอง. (2562). *การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม*. เข้าถึงได้จาก <http://www.krujakrapong.com>. 7 ธันวาคม 2563.
- จิตติมา อัครดิพิพงศ์. (2556). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ณัฐพันธ์ เจริญนนท์. (2551). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- นภารัตน์ ด่านกลาง. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของข้าราชการ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ปริศนา พิมพ์. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหาดุพพนม จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ปัญญา บูรณะนนทสิริ. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักอำนวยการ กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปัทมาพร ท่อชู. (2559). วิธีการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน. เข้าถึงได้จาก <http://www.thailandindustry.com>. 7 กุมภาพันธ์ 2562.
- ศิริวรรณ อยู่สบาย. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. ภาคนิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- สมนึก บูชาซัชवाल. (2551). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวนกรมสื่อสารทหารเรือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมยศ นาวิการ. (2549). การบริหารและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สิริวดี ชูเชิด. (2556). การศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุกัญญา ปรีเปรมดี. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก. การค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สุรพงษ์ คงสัตย์. (2551). การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC). เข้าถึงได้จาก <http://www.mcr.ac.th>. 7 ธันวาคม 2563.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ. เข้าถึงได้จาก <https://www.ocsc.go.th>. 28 กุมภาพันธ์ 2562.
- _____. (2560). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551. เข้าถึงได้จาก <https://www.ocsc.go.th>. 28 พฤศจิกายน 2563.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ. (2560). แผนพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ ประจำปี พ.ศ. 2559-2562. กรุงเทพฯ: สำนักงานอัยการสูงสุด.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12, 2560. เข้าถึงได้จาก <https://www.nesdc.go.th>. 28 พฤศจิกายน 2563.
- สำนักงานอัยการสูงสุด. (2562). ทำเนียบบุคลากรสำนักงานอัยการสูงสุด ประจำปี พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ: สำนักงานอัยการสูงสุด.
- อนุชา กาญจนกุลไพศาล. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงงานผลิตยางค์การเภสัชกรรม. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อัครเดช ไม้จันทร์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิต ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัลดา ทองรอด. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 3(2), 72-82.

แนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION AND CURRICULUM ACTIVITIES IN NEW NORMAL ERA
OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER THE LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION OF LOEI PROVINCE

อิสรา ชาภักดี* สุชาติ บางวิเศษ และ สุขุม พรหมเมืองคุณ

Issara Chapakdee*, Suchat Bangwiset and Sukhum Prommuangkun

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เลข 42000

Program in Educational Administration, Faculty of Education, Loei Rajabhat University, Loei 42000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: sm638181120@lru.ac.th

รับบทความ 23 สิงหาคม 2565 แก้ไขบทความ 18 ตุลาคม 2565 ตอรับบทความ 2 พฤศจิกายน 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย 2) กำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) ประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ปลัด ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นด้านบริหารหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการวัดและประเมินผล 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และ 5) ด้านการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยวิธีการดำเนินงาน 42 โครงการหรือกิจกรรม และ 42 วิธีปฏิบัติ และ 3) ผลการประเมินแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร, ยุคปกติใหม่, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) examine the current and desirable conditions on academic affairs administration and curriculum activities in the new normal era of the child development centers under the Local Government Organization of Loei Province, 2) establish guidelines for academic affair administration and curriculum activities in the new normal era of the child development centers, and 3) evaluate guidelines for academic affair administration and curriculum activities in the new normal era of the child development centers. Using Mixed-methods Research, the sample group consisted of 291 participants, including the Chief Administrator, the Director of the Education Division, educators, and childcare teachers. Research tools included a set of questionnaires on current and desirable conditions with the reliability of .95, a semi-structured interview, an assessment form, a group discussion record, and an assessment form for accuracy, feasibility, and utility. Statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index.

The results were as follows: 1) The current conditions were overall at a high level, whereas the desirable conditions were overall rated at the highest level. The curriculum management aspect was identified as the highest- ranking requirement according to the priority needs index, 2) The guidelines for academic affairs administration and curriculum activities comprised five aspects: 1) curriculum management, 2) measurement and evaluation, 3) educational supervision, 4) classroom research, and 5) internal quality assurance. These guidelines included a total of 42 projects or activities with 42 working steps, and 3) The assessment result of the developed guidelines demonstrated an overall rating at the highest level.

Keywords: Guidelines for Academic Affairs Administration and Curriculum Activities, New Normal Era, Child Development Centers

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม จะต้องอาศัยทรัพยากรหลาย ๆ อย่างประกอบกัน ทรัพยากรที่ถือได้ว่าเป็นความสำคัญที่สุดเป็นอันดับแรก คือ ทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพนั้นก็คือ “การศึกษา” ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมมนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า (ประเสริฐ บุญมี, 2554, หน้า 3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดไว้ว่าการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญอยู่ระดับหนึ่งและเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการจัดในสถานศึกษาในลักษณะสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดการศึกษาปฐมวัยถือเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กในท้องถิ่นให้มีความพร้อมและมีศักยภาพตามวัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เริ่มนโยบายการรับการถ่ายโอนงานด้านการศึกษาจากคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544 การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นถึงความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ในปี พ.ศ.2553 จึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานพัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, หน้า ข)

จากความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย นโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย ต้องการยกระดับในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้มาตรฐาน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และได้มาตรฐาน กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ซึ่งเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป โดยมีกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559, หน้า 50) ซึ่งการพัฒนาด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของแต่ละท้องถิ่นทั่วประเทศนั้น ถือเป็นภารกิจหลักและหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพื่อศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งจะต้องมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย โดยเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการติดตามผลประเมินผลซึ่งจะเป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาซึ่งการติดตามผลการพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะพิจารณาจากรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 48 ระบุว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อ

หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจากรายงานการสังเคราะห์การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของศูนย์พัฒนาเด็ก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2558) ชี้ให้เห็นว่าปัญหาด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรยังเป็นด้านที่มีปัญหามาก โดยเป็นการประเมินภายนอกครั้งแรก เพื่อชี้ทิศทางการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากการประเมิน พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เข้ารับการประเมินจำนวน 19,480 แห่ง ได้รับผลการประเมินระดับดีมาก 296 ศูนย์ ระดับดี 7,647 ศูนย์ ระดับพอใช้ 9,562 ศูนย์ ระดับต้องปรับปรุง 1,671 ศูนย์ และระดับปรับปรุงเร่งด่วนจำนวน 304 ศูนย์ ซึ่งในระดับปรับปรุงเร่งด่วนนี้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเลย จำนวน 9 แห่ง มีมาตรฐานตัวบ่งชี้ที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วนคือ ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นตัวเด็กเป็นสำคัญ (หนังสือ มท0816.4/ว2236 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2560) ซึ่งเป็นปัญหาที่สะท้อนให้เห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ต้องมีการพัฒนาในด้านการจัดการศึกษา รวมถึงแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รวมถึงในช่วงปลาย พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบันได้มีสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส Covid-19 ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทำให้ทั่วโลกต้องเข้าสู่ยุคความปกติใหม่ (New Normal) ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางการปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้เปลี่ยนแปลงไป (สุวิมล มธรรส, 2564, หน้า 34) รวมถึงการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างมาก วิกฤต Covid-19 ครั้งนี้ จึงเป็นโอกาสสำคัญในการจัดการศึกษาตามวิถี New Normal ที่เป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดครั้งใหญ่ที่ต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของเด็ก ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ Covid-19 เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ มีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสมรวมถึงการยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนาเพื่อไม่ให้เด็กเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ เพื่อรับมือกับ New Normal ของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ รวมถึงการบริหารจัดการศึกษาที่ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักวิชาการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการศึกษา งานบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมถึงการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ของศูนย์พัฒนาเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหา จึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา สามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มาตรฐานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาในระดับปฐมวัยให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ต่อไป

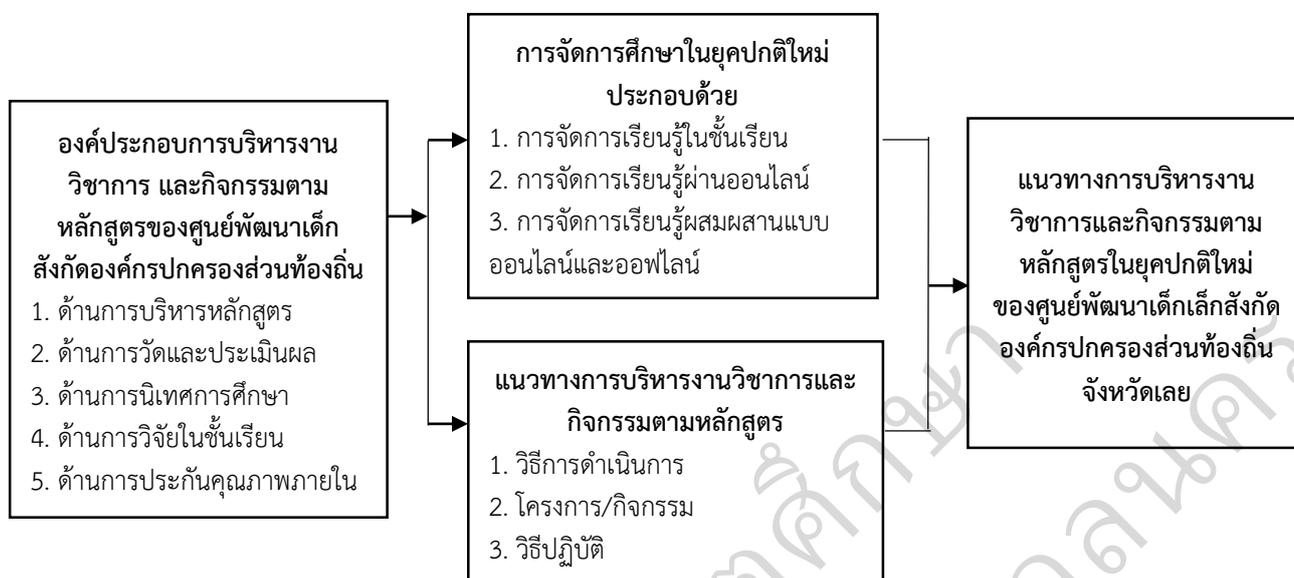
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย
2. เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดของนักวิชาการของ 1) จันทรานี สงวนนาม (2553) 2) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554) 3) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) 4) กิตติยา กาเร็ว (2556) 5) ณภัทร ต้นศรี (2557) 6) สงวนพงษ์ ชวนชม (2557) 7) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2559) 8) สายรุ้ง ปันเพ็ง (2559) 9) ศิวพร ละหารเพชร (2562) 10) นุชเรศ คำดีบุญ (2564) ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ ของนักวิชาการและได้นำมาบูรณาการสังเคราะห์ให้

เป็นกรอบแนวคิด ที่ใช้ในการวิจัยแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีการดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

ระยะที่ 2 การกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ปลัด ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีปลัด จำนวน 96 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา จำนวน 45 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 90 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 939 คน รวมทั้งสิ้น 1,170 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดเลย, 2564)

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ปลัด ผู้อำนวยการกองการศึกษาแทน นักวิชาการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 291 คน โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการวัดผลและประเมินผล 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 5) ด้านการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งจากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

ระยะที่ 2 การกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item - Objective Congruence: IOC)

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการวัดผลและประเมินผล 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 5) ด้านการประกันคุณภาพภายในของแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยแบบประเมินมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินผล 4 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

วิธีรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารเชิงวิชาการ (Documentary Study) โดยศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเชิงสำรวจ (Survey study) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

ระยะที่ 2 การกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

1. ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพหุกรณี (Multi-case Study) ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น ด้านการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แล้วนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ มาร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

2. ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานด้านการศึกษา และดำเนินงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อยืนยันข้อมูล และการตรวจสอบร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

เป็นขั้นตอนการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ที่มีผลการประเมินมีความถูกต้อง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการวัดผลและประเมินผล 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 5) ด้านการประกันคุณภาพภายใน และประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ค่าร้อยละ (%)
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. ค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.21) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D.=0.13) และจากการวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร เป็นลำดับที่ 1 ด้านการประกันคุณภาพภายใน เป็นลำดับที่ 2 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นลำดับที่ 3 ด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นลำดับที่ 4 และด้านการนิเทศการศึกษา เป็นลำดับที่ 5 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของทางการบริหารงาน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

รายการ	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่พึงประสงค์ (I)		ความต้องการจำเป็น (PNI)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	(I-D)/D	ลำดับที่
1. ด้านการบริหารหลักสูตร	3.58	0.24	4.90	0.13	0.37	1
2. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.56	0.30	4.70	0.20	0.32	4
3. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.57	0.25	4.66	0.22	0.31	5
4. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	3.56	0.33	4.78	0.20	0.34	3
5. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	3.60	0.38	4.88	0.14	0.36	2
โดยรวม	3.57	0.21	4.78	0.13	0.34	-

2. ผลการศึกษาระยะที่ 2 การสร้างแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย วิธีการดำเนินงาน 3 วิธี 8 โครงการ/กิจกรรม และ 8 วิธีปฏิบัติ 2) ด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย วิธีการดำเนินงาน 3 วิธี 8 โครงการ/กิจกรรม และ 8 วิธีปฏิบัติ 3) ด้านการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วยวิธีการดำเนินงาน 3 วิธี 8 โครงการ/กิจกรรม และ 8 วิธีปฏิบัติ 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วยวิธีการดำเนินงาน 3 วิธี 9 โครงการ/กิจกรรม และ 9 วิธีปฏิบัติ 5) ด้านการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วยวิธีการดำเนินงาน 3 วิธี 9 โครงการ/กิจกรรม และ 9 วิธีปฏิบัติ

3. ผลการศึกษาระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.32) ความถูกต้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.41) ความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.41) และความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.41) รายละเอียด ดังตาราง 2 และตาราง 3

ตาราง 2 ผลประเมินความเหมาะสม และความถูกต้องของแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

วิธีการนำแนวทางไปใช้	ความเหมาะสม			ความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.57	0.45	มากที่สุด	4.63	0.45	มากที่สุด
2. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.73	0.43	มากที่สุด	4.73	0.43	มากที่สุด
3. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.67	0.44	มากที่สุด	4.67	0.44	มากที่สุด
4. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.70	0.41	มากที่สุด	4.68	0.41	มากที่สุด
5. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.63	0.47	มากที่สุด	4.65	0.45	มากที่สุด
โดยรวม	4.66	0.41	มากที่สุด	4.67	0.41	มากที่สุด

ตาราง 3 ผลประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

วิธีการนำแนวทางไปใช้	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.40	0.48	มาก	4.77	0.35	มากที่สุด
2. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.89	0.25	มากที่สุด
3. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.58	0.43	มากที่สุด	4.71	0.36	มากที่สุด
4. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.65	0.41	มากที่สุด	4.73	0.40	มากที่สุด
5. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.63	0.47	มากที่สุด	4.65	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.57	0.41	มากที่สุด	4.75	0.32	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย แนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายตามลำดับต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบัน ของทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นภารกิจหลักที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16-18 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกรูปแบบ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบาย โครงสร้าง และงบประมาณในการบริการสาธารณสุขรวมทั้งการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งยังได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการอบรมตามหลักสูตรการปฏิบัติงานด้านวิชาการเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ จึงทำให้การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรมีความคล่องตัว สอดคล้องกับ พรพรรณ อรุณเวช (2557, หน้า 82) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี โดยผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง ชาญนันท์ บุญเสร็จ (2558, หน้า 107) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็น

ของผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็ก โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และณรงค์ ศาลา (2559, หน้า 181) ที่ศึกษา เรื่อง การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม โดยผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

สภาพที่พึงประสงค์ของทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการกำหนดปรัชญาการศึกษา วิสัยทัศน์ ภารกิจ หรือพันธกิจ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละช่วงอายุให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านผ่านประสบการณ์สำคัญที่เด็กใช้ในการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและสาระที่ควรรู้ซึ่งอาจต่างกันตามบริบทหรือสภาพแวดล้อมของเด็ก การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการ โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจกำหนดหัวข้ออื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่ง สอดคล้องกับณรงค์ ศาลา (2559, หน้า 187) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า แนวทางจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการให้ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีนโยบายที่ชัดเจนในการบริหารงานด้านการศึกษา คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบุคลากร และชุมชนต้องมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน สาระเนื้อหาควรใช้หลักสูตรแกนกลางเป็นหลักในการจัดทำหลักสูตร บรรจุ เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ในหลักสูตรวิธีการเรียนการสอนการจัดชั้นเรียนของเด็กควรแบ่งอายุให้ชัดเจน

ความต้องการจำเป็นของทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารหลักสูตร เป็นลำดับที่ 1 ด้านการประกันคุณภาพภายใน เป็นลำดับที่ 2 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นลำดับที่ 3 ด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นลำดับที่ 4 และด้านการนิเทศการศึกษา เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่นความรู้ ครูผู้ดูแลเด็กมีความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมาย และวางแผนไว้ชัดเจนมีความพร้อมในเรื่องของหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร มีการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งจะนำมาสู่การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ที่ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับติดตามจากหน่วยงานภายนอกและภายในอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ เกษร ศรีพิทักษ์เที่ยงแท้ (2561, หน้า 68) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารควรศึกษาหลักสูตร กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งกรรมการสถานศึกษา การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสม การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม การนิเทศหลักสูตร การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินงาน 8 โครงการ/กิจกรรม และ 8 วิธีปฏิบัติ โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานภูมิหลังของเด็กในชุมชนเพื่อนำมาประกอบการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผู้บริหารมีการจัดการอบรมและพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้ได้รับความรู้เรื่องการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับหลักสูตร และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ เกษร ศรีพิทักษ์เที่ยงแท้ (2561, หน้า 82)

ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารควรรักษาหลักสูตร กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งกรรมการสถานศึกษา การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสศรี เพ็ญสุภา (2558, หน้า 174) ที่ศึกษา เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านหลักสูตรงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งใน การพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาทั้งระบบไม่ว่าจะเป็นการ กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วแต่มีความสัมพันธ์กับหลักสูตรทั้งสิ้น ควรมีการดำเนินงานประชุมเพื่อกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์วางแผนปฏิบัติงาน พัฒนาหลักสูตร จัดทำหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสภาพชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2.2 ด้านการประกันคุณภาพภายใน พบว่า ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินงาน 8 โครงการ/กิจกรรม และ 8 วิธีปฏิบัติ โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดมีการประชุมวางแผนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง จัดทำรายงานประจำปี แล้วนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการจัดประสบการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิวิมล คำลือ (2558, หน้า 119) ที่ทำการศึกษ เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินตามแผนมาตรฐานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กและด้านผู้เรียน มีการเผยแพร่มาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปกำหนดและจัดทำเป็นมาตรฐานการศึกษา และ เกษร ศรีพิทักษ์เที่ยงแท้ (2561, หน้า 83) ได้ให้แนวทางการประกันคุณภาพภายในไว้ว่า ควรกำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและจัดให้มีการอบรมการประกันคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีการกำกับ ติดตาม ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในอย่างชัดเจน

2.3 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินงาน 8 โครงการ/กิจกรรม และ 8 วิธีปฏิบัติ โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้ ผู้บริหารมีการวางแผน สนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเผยแพร่ผลงานทางการวิจัยและพัฒนา คุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับ หทัยรัตน์ ชมสวัสดิ์ (2558, หน้า 77) ผลการวิจัย พบว่า ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ควรให้ครูได้รับการฝึกอบรมให้เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการทำวิจัยในชั้นเรียน และชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็ก และสายรุ้ง ปันเพ็ง (2559, หน้า 200) พบว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการนำปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน สรุปผลการวิจัยและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์แก้ปัญหาในการวิจัยพร้อมกับการจัดประสบการณ์ และกระบวนการวัดผลประเมินผล

2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินงาน 9 โครงการ/กิจกรรม และ 9 วิธีปฏิบัติ โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีการวัดและประเมินผลเด็กอย่างเป็นระบบมีการวางแผน และตรงตามสภาพจริงโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง เกี่ยวกับความแตกต่างและความหลากหลายของเด็ก มีการวัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสม มีการบูรณาการ การออกแบบเครื่องมือการวัด ประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สายรุ้ง ปันเพ็ง (2559, หน้า 197) ผลการวิจัย พบว่า การวัดและประเมินผล ประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนควบคู่กับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน การใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน และมีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลผู้เรียนหลายวิธีเพราะการวัดและประเมินผลในระดับปฐมวัยมีความสลับซับซ้อน มีหลายขั้นตอน ใช้วิธีการที่หลากหลาย

และวิธีการประเมินที่เหมาะสม ครูผู้ดูแลเด็กดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่นเดียวกับ ชาวพล วลีสิงห์ (2562, หน้า 171) พบว่า การวัดและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการกำกับ นิเทศ ติดตาม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กอย่างเป็นระบบเป็นแนวทางยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินงาน 9 โครงการ/กิจกรรม และ 9 วิธีปฏิบัติ โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับติดตามจากหน่วยงานภายนอกและภายในอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินผลการนิเทศ โดยอาศัยข้อมูลจากหลายฝ่าย ทั้งจาก ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับบริการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิวิมล คำลือ (2558, หน้า 104) ที่กล่าวว่า การจัดทำมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีการตรวจสอบ ดูแล และทบทวนโดยบุคลากรและหน่วยงานต้นสังกัด และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีกระบวนการตรวจสอบ ติดตามและทบทวนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุม กำกับ นิเทศ และควรจัดทำให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมด้านการอบรมเพื่อให้บุคลากร มีความรู้ความสามารถ และ จรัสศรี เพ็ญสุภา (2558, หน้า 174) ที่ศึกษา เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา มีการจัดอบรมด้านนิเทศให้แก่ครู มีการประชุม วางแผน และครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู มีการปฏิบัติสม่ำเสมอและเป็นระบบ

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ด้านความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความถูกต้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารเชิงวิชาการ การศึกษาเชิงสำรวจ การศึกษาพหุกรณี การสนทนากลุ่ม ซึ่งกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการประเมินผลทั้งหมดได้มาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ที่มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ประเมินของคณะกรรมการพัฒนาเกณฑ์ เพื่อประเมินทางการศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และมาตรฐานความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) โดยแบบประเมินมีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Madaus, Sciven & Stufflebeam, 1982) สอดคล้องกับ ศิริรินภา นามมณี (2557, หน้า 122) ได้ศึกษา เรื่อง รูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีประสิทธิผลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยการวิพากษ์จากแบบประเมินปลายเปิด การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ธนภฤต หัตถ์รัตน (2563, หน้า 35) ได้ศึกษา เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการ บริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในประเด็นความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ รูปแบบมีความถูกต้อง ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน ด้านการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุตามแผนงานที่วางไว้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมกระบวนการประกันคุณภาพภายใน เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพ และมาตรฐานของการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับหลักสูตร และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็ก ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีการเรียนการสอน เพื่อให้การบริหารหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในลำดับแรก ดังนั้น การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรเป็นอันดับแรกในการพัฒนา มีการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้เพิ่มพูนความรู้ ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไป

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรไปใช้ คือ วิธีการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม และ วิธีปฏิบัติ ในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องมีการส่งเสริม พัฒนาและให้ความสำคัญในทุก ๆ ด้าน

2.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5 องค์ประกอบ ควรมีการวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้และศึกษาหาแนวทางการพัฒนาในด้านอื่น ๆ อีกต่อไป เช่น ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงสำรวจโดยนำแนวทางการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง และนำมาประเมินพัฒนาปรับปรุงแนวทาง ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเฉพาะกรณีโดยศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายกรณี แล้วเพิ่มความหลากหลายของประชากรที่นอกเหนือจากผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา เพื่อจะได้นำแนวทางมาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ๆ โดยตรง

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กิตติยา กาเร็ว. (2556). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เกษร ศรีพิทักษ์เที่ยงแท้. (2561). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลใน จังหวัดชัยนาท สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. นนทบุรี: บุคพอยท์ .
- จรัสศรี เพ็ญสุภา. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ชวพล วชิสิงห์. (2562). *สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณภัทร ต้นศรี. (2557). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ณรงค์ ศาลา. (2559). *การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนกฤต หัตถิรัตน์. (2563). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- ฉันทนันท์ บุญเสรีจ. (2558). *สภาพการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเสริฐ บุญมี. (2554). *ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์*. การค้นคว้าอิสระ ปร.บ. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.(2555). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พรพรรณ อรุณเวช. (2557). *การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศิรินภภา นามมณี. (2557). *รูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีประสิทธิภาพสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. *วารสารวิจัยและพัฒนา*, 9(2), 114-126.
- ศิวพร ละหารเพชร. (2562). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ศศิวิมล คำลือ. (2558). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สงวนพงศ์ ชวนชม. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 20(2), 59-68.
- สายรุ้ง ปันเพ็ง. (2559). *แนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านวิชาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การบริหารงานบุคลากร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน. (2558). *รายงานการสังเคราะห์การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*. กรุงเทพฯ: สมศ.
- สุวิมล มธรส. (2564). *การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19*. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 40(1), 33-42.
- หทัยรัตน์ ขมสวัสดิ์. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Krejcie,R. V., & Morgan,D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Measurement. U.S.A: November.
- Likert, R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw-Hill.
- Madaus, G.F., Scriven, M.S., & Stufflebeam, D.L. (1982). *Evaluation models viewpoints on educational and human services evaluation*. (8th ed.). Boston: Kluwer-Nijhoff Publishing.

ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

LEADERSHIP SKILLS IN THE 21st CENTURY OF ADMINISTRATORS AFFECTING THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN SCHOOLS UNDER SAKAE0 PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

จันทร์เพ็ญ สันทาลุนัย^{1*}, ลินดา นาคโปย² และ สายฝน เสกขุนทด³

Chanpen Santhalunai^{1*}, Linda Narkpoy² and Saifon Sekkhunthod³

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

²สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

³สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

²Program in Mathematics, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

³Program in Computer Education, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: chanpensanthalunai641@gmail.com

รับบทความ 19 กรกฎาคม 2565 แก้ไขบทความ 2 พฤศจิกายน 2565 ตอรับบทความ 8 พฤศจิกายน 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร 2) ระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 4) ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู ปีการศึกษา 2564 จำนวน 302 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านวิสัยทัศน์ ทักษะด้านการจูงใจ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ และทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ 2) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การรายงานผลการประเมินตนเองการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ 3) ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในด้านทักษะด้านการสื่อสาร (X_1) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_2) ทักษะด้านวิสัยทัศน์ (X_3) ทักษะด้านการจูงใจ (X_5) และทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (X_4) ร่วมกันส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 62.30 และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้คือ $Z'_v = .241X_1 + .227X_2 + .200X_3 + .188X_5 + .139X_4$

คำสำคัญ: ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine 1) the level of administrators' leadership skills in the 21st century, 2) the level of internal quality assurance within schools, 3) the relationship between administrators' leadership skills in the 21st century and the internal quality assurance within schools, and 4) administrators' leadership skills in the 21st century affecting the internal quality assurance in schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2. The sample, obtained through multi-stage random sampling, consisted of 302 administrators and teachers in the academic year 2021. Krejcie and Morgan's table was used to calculate the sample size. The research instrument was a set of questionnaires with the predictive power ranging from 0.80 to 1.00 and the reliability of .98. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) The administrators' leadership skills in the 21st century were at a high level, both overall and in each aspect, ranking by the mean scores from high to low: vision skills, motivational skills, communication skills, creativity skills, and teamwork skills; 2) The internal quality assurance within schools was at a high level, both overall and in each aspect, ranking by the mean scores from high to low: school operations following the educational quality management development plans, self-assessment reports, evaluation and validation of educational quality, action plans for educational management development, monitoring the operational plans, and formulating educational standard, respectively; 3) The relationship between administrators' leadership skills in the 21st century and internal quality assurance within schools were at a high positive correlation with the .01 level of significance, and 4) The administrators' leadership skills in the 21st century in terms of communication skills (X_1), creativity skills (X_2), vision skills (X_3), motivational skills (X_5), and teamwork skills (X_4) affected internal quality assurance within schools with the .01 level of significance. The predictive power was at 62.30 percent and could be written in the form of standard scores as $Z'Y = .241X_1 + .227X_2 + .200X_3 + .188X_5 + .139X_4$.

Keywords: Leadership Skills in the 21st Century, Internal Quality Assurance within Schools

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 วรรค 3 ได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 51) ได้บัญญัติให้สอดคล้องกันไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยเรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่มาตรา 47 ถึงมาตรา 51 ได้ระบุถึงหลักการ และแนวทางการปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะมาตรา 48 กำหนดทิศทางการไว้ชัดเจนว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จะเห็นได้ว่า กฎหมายหลักทั้ง 2 ฉบับ ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาค่อนข้างมาก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการดำเนินการทางการศึกษาที่รัฐให้ความสำคัญนั้น ได้เป็นไปอย่างมีคุณภาพส่งผลประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและสังคมอย่างสูงสุด จากกฎหมายดังกล่าว สถานศึกษาจึงต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับชุมชนและผู้รับบริการ ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร/สถานประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงานมีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐาน แม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา รวมทั้งผู้เรียน จึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ต้องคำนึงถึงตลอดเวลาไม่ว่าจะคิดทำกิจกรรมใดหรือโครงการใดก็ตามผู้เรียนจะต้องได้รับผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งโดยตรง และโดยอ้อม นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวัง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญอีกประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบมีคุณภาพตามมาตรฐาน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2553, หน้า 2)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา มีนักวิชาการหลายท่าน มีความเห็นตรงกันว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ส่วนหนึ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของตนและแสดงบทบาทความเป็นผู้นำแล้วนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามภารกิจของสถานศึกษาในการพัฒนาประชากรให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในโลกไร้พรมแดนได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญ (Key Person) ในการขับเคลื่อนระบบคุณภาพให้ดำเนินไปตามทิศทางที่มุ่งหวังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทดังกล่าวควรเป็นผู้มีความพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และความฉลาดทางอารมณ์และทางสังคม ภารดี อนันต์นารี (2551, หน้า 77) กล่าวว่า บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอน และการเรียนรู้รวมทั้งประสานสัมพันธ์ระดับและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพและศักดิ์ศรี ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 140) กล่าวว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ต้องรับผิดชอบในการนำพาให้การดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดคุณภาพสูงสุด ผู้บริหารนั้นต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมในการบริหารจัดการให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (Robin, 1983, p. 14)

ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership Skills) เป็นการแสดงออกถึงกระบวนการใช้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และการบริหารงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนในด้านสาระวิชาหลัก และทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี จึงเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 (Essential Leadership Skills in the 21st Century) ซึ่งเป็นทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานั้น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีทักษะภาวะผู้นำในการวางแผนบริหารการศึกษา รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง หมั่นพัฒนาตนเอง คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ มีทักษะการสร้างทีมงานที่ดี การทำงานต้องมีความร่วมมือร่วมใจกัน มีทักษะในการจูงใจเพื่อนร่วมงาน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา รวมทั้งมีทักษะในการสื่อสารที่ดีทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ใต้บังคับบัญชามีความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาขาดทักษะภาวะผู้นำก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาได้ ซึ่งทักษะภาวะผู้นำต้องอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจเกี่ยวกับภาระงานและบุคลากรผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการพัฒนาทักษะความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการแข่งขันในบริบทของโลกยุคใหม่ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556, หน้า 71)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ได้ระบุถึงความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัด มีการพัฒนา กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 พบว่า ปัญหาที่ส่งผลให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามตัวชี้วัด เนื่องจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้ และขาดการวางแผนอย่างจริงจังในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยปราศจากการยึดหลักการมีส่วนร่วมและขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกัน ให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้มากขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2, 2561, หน้า 25)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งมีผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 127 คน และข้าราชการครู 1,268 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,395 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 302 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน ข้าราชการครู จำนวน 275 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เรื่อง ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เครื่องมือวิจัยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.80-1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรต้น คือ ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร มีค่าเท่ากับ .983 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรตาม คือ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .982 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .98

3. วิธีรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ทำบันทึกเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์หรือออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และส่งผ่านสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลให้ สำหรับการเก็บแบบสอบถามคืนนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และส่งผ่านทางไปรษณีย์ในบางส่วน

3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำผลข้อมูลมาวิเคราะห์

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Stepwise

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = .41) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = .49) ด้านการจูงใจ ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = .55) ด้านการสื่อสาร ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = .51) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = .52) และ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ = 4.34, S.D. = .60) ตามลำดับ

2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .40) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .46) ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .53) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .50) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .52) ด้านการติดตามการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .56) และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .54) ตามลำดับ

3. ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .769$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยเรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร (X_1) มีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายใน (Y) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในระดับมาก ($r_{x_1y} = .675$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือ ด้านการจูงใจ (X_5) มีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Y) ในระดับมาก ($r_{x_5y} = .653$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_4) กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Y) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{x_4y} = .541$) ซึ่งทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในด้านทักษะด้านการสื่อสาร (X_1) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_2) ทักษะด้านวิสัยทัศน์ (X_3) ทักษะด้านการจูงใจ (X_5) และทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (X_4) ร่วมกันส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .623 และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐานได้ คือ $Z'Y = .241X_1 + .227X_2 + .200X_3 + .188X_5 + .139X_4$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีการใช้ความรู้ สมรรถนะและกระบวนการบริหารจัดการ มีความสามารถในการกระตุ้นจูงใจและชี้้นำให้ผู้ตามปฏิบัติตามให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริธรรค์ สังสทชาติ (2561, หน้า 103) พบว่า ระดับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา ประทุมสุวรรณ (2562, หน้า 158) พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามาจากการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภักวีภา ลูกเงาะ (2562, หน้า 105) พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธรรม ตริวิเศษ (2562, หน้า 119) พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านวิสัยทัศน์ ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม และทักษะด้านการจูงใจ เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้ความรู้ สมรรถนะ และกระบวนการบริหารจัดการ สามารถกระตุ้นจูงใจและชักนำให้ผู้ตามปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 51) ได้บัญญัติให้สอดคล้องกันไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยเรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา ตั้งแต่มาตรา 47 ถึงมาตรา 51 ได้ระบุถึงหลักการและแนวทางการปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะมาตรา 48 กำหนดทิศทางไว้ชัดเจนว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ในฐานะเป็นผู้นำสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนต้องมีภาวะผู้นำ หรือมีทักษะการบริหาร เพื่อนำสถานศึกษาบรรลุมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌักทาร์รัตน์ ศรีเจริญ (2559, หน้า 80) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศรา สิทธิแก้ว และคณะ (2560, หน้า 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

4. ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารทั้ง 5 ด้านร่วมกันส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับตามอำนาจพยากรณ์ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร (X_1) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_3) ทักษะด้านวิสัยทัศน์ (X_4) ทักษะด้านการ จูงใจ (X_5) และทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (X_2) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

4.1 ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ด้านการสื่อสารส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 สร้างความเข้าใจระหว่างผู้ร่วมงานเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารได้มอบหมายงานด้วยการถ่ายทอดคำสั่งเป็น ลายลักษณ์อักษร ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ สถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เขียนบันทึกหรือคำสั่งเกี่ยวกับการปฏิบัติงานมีรายละเอียดที่ชัดเจนสามารถทำความเข้าใจได้ ชี้แจง เกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงานในหน้าที่และข้อราชการต่าง ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านวิชาการกับผู้ร่วมงาน สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจนน่าเชื่อถือเข้าใจง่าย ทั้งการพูด การเขียน สามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจน ถูกต้อง รัดกุม สามารถเจรจา ตีอรรถนัยเสนอความคิดได้ทั้งระหว่างบุคคล ระดับกลุ่ม และในที่สาธารณะ สื่อสารได้ทั้งภาษาไทยภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียน อื่น ๆ รวมทั้งสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาให้แก่ ชุมชน และองค์กรภายนอกด้วยวิธีการและช่องทางที่ หลากหลายโดยอาศัยเทคโนโลยีในการสื่อสาร เพื่อให้งานสำเร็จตามกรอบเวลาที่กำหนดสื่อสาร เพื่อกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ ผู้ร่วมงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย พรหมมาก (2561, หน้า 96) พบว่า ปัจจัยด้านการ ติดต่อดสื่อสารส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา อินต๊ะวงศ์ และคณะ (2563, หน้า 1) พบว่า ปัจจัยด้านการติดต่อดสื่อสารส่งผลต่อ ความสำเร็จในการบริหารประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

4.2 ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ด้านความคิดสร้างสรรค์ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีการคิดสิ่งแปลกใหม่ คิดนอกกรอบ โดยมีการนำความรู้ใหม่ ๆ และประสบการณ์เดิมมา ประยุกต์ใช้ในการบริหาร และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง คิดวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว วิเคราะห์สถานการณ์หาสาเหตุของปัญหา รวมทั้งสามารถตีความและแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อน เปิดรับความคิดเห็นของผู้อื่นและมีการโต้ตอบหรือแลกเปลี่ยนมุมมองใหม่ ๆ ที่หลากหลาย เป็นแบบอย่างและกระตุ้นให้บุคลากรได้ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดผลดีใน

การพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลอศักดิ์ ตามา และคณะ (2564, หน้า 235-236) พบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ด้านการมีวิสัยทัศน์ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษาผ่านวิสัยทัศน์ มีการศึกษาข้อมูลที่หลากหลายและทันต่อเหตุการณ์เพื่อเก็บข้อมูลนำมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมอภิปรายและกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกัน มีการประชาสัมพันธ์และสื่อสารวิสัยทัศน์อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง จัดระบบสื่อสารหลากหลายรูปแบบเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาที่สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน มีการสื่อสารโน้มน้าวใจหรือกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความเข้าใจต่อวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น มีความผูกพันต่อวิสัยทัศน์ และมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทวา ตั้งวานิชกพงษ์ (2556, หน้า 55) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารัตน์ คณาจันทร์ และคณะ (2563, หน้า 158) พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4 ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ด้านการจูงใจส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 มีการนิเทศการเรียนการสอนและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ครูปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ระดมสมองของครูในการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วม สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครู สร้างบรรยากาศที่ดีเอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ สร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จตรงตามกำหนดเวลา และร่วมกันกำหนดพันธกิจเพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ช่วยแก้ว (2555, หน้า 97) พบว่า ปัจจัยการบริหารงานด้านการจูงใจส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาควบคูวิชาสามัญ ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล

4.5 ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ด้านการทำงานเป็นทีมส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่ในการประสานงาน และหาแนวทางให้บุคลากรได้ทำงานร่วมกันหรือประสานงานกัน แบ่งหน้าที่การทำงานให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงาน ให้โอกาสบุคลากรได้แสดงบทบาทผู้นำในงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ความไว้วางใจและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานแก่ทีมงานสร้างบรรยากาศที่ดีเอื้อต่อการปฏิบัติงานแก่ทีมงาน และร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณัฐ เกษมสุข (2561, หน้า 89) พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 3 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี บำรุงสวัสดิ์ และคณะ (2554, หน้า 39) พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา พบว่า ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เพียงการประสานงาน และหาแนวทางให้บุคลากรได้ทำงานร่วมกันหรือประสานงานกัน แบ่งหน้าที่การทำงานให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ

รับผิดชอบงาน ให้โอกาสบุคลากรได้แสดงบทบาทผู้นำในงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ความไว้วางใจและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานแก่ทีมงานสร้างบรรยากาศที่ดีเอื้อต่อการปฏิบัติงานแก่ทีมงาน และร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการศึกษา พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา นำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น มีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาและเผยแพร่ อีกทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ

1.3 จากการศึกษา พบว่า ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ความรู้ สมรรถนะและกระบวนการบริหารจัดการ สามารถกระตุ้นจูงใจและชี้้นำให้ผู้ตามปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบระบบบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

1.4 จากการศึกษา พบว่า ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการมีวิสัยทัศน์ ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม และทักษะด้านการจูงใจ ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาข้อมูลที่หลากหลายและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อเก็บข้อมูลนำมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์ นำความรู้ใหม่ ๆ และประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง สร้างความเข้าใจระหว่างผู้ร่วมงานเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารได้ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถ มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครู ให้ความไว้วางใจและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานของครู

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

2.3 ควรศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561*. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก. วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561.

_____. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก วันที่ 1 พฤษภาคม 2562. หน้า 51.

เกศรา สิทธิแก้ว และคณะ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์* จังหวัดปทุมธานี, 11(1), 12-21.

โชคชัย พรหมมาก. (2561). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ณภัทรรัตน์ ศรีเจริญ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- เทวา ตั้งวานิชกพงษ์. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(1), 54-60.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นาริรัตน์ คณาจันทร์ และคณะ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 6(2), 152-161.
- ปัทมา ประทุมสุวรรณ. (2562). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: มนต์รี, มิเกล กาโรซาบาล.
- ภักติภา ลุกเงาะ. (2562). *สภาพและแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ยุทธนา อินตะวงค์ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย. *CMU Journal of Education*, 4(2), 1-15.
- เลอศักดิ์ ตามา และคณะ. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 38, 224-240.
- วรรณุช เกษมสุข. (2561). ศึกษาลักษณะที่มงานที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 6(23), 191-200.
- วารารณณ์ ช่วยแก้ว. (2555). *ปัจจัยการบริหารงานที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาควบคู่ วิชาสามัญ ระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดสตูล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- วารุณี บารุงสวัสดิ์. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- วีโรจน์ สารรัตน์. (2556). *กระบวนการค้นคว้าใหม่ทางการศึกษา กรณีที่คณะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริธรรงค์ สังสหาชาติ. (2561). *การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. (2561). *รายงานผลการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. เอกสารลำดับที่ 17/2562 กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). *แนวทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุธรรม ตรีวิเศษ. (2562). *สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Robbins. S. P. (1983). *Organizational Behavior*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน

DEVELOPMENT OF ONLINE LESSONS ON ENGINEERING DESIGN PROCESS FOR MATHAYOMSUKSA 2
STUDENTS USING FLIPPED CLASSROOM TEACHING METHOD

ภัทรารวรรณ อุตหสิงห์^{1*} อัจฉรีย์ พิมพ์มูล² และ สุวัฒน์ บรรลือ³

Pattarawan Autthasing^{1*} Ajcharee Pimpimool² and Suwat Banlue³

¹สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
อุบลราชธานี 34000

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อุบลราชธานี 34000

³คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อุบลราชธานี 34000

¹Program in Computer and Information Technology for Education, Faculty of Computer Science,
Ubonratchathani Rajabhat University, Ubonratchathani 34000, Thailand

²Faculty of Education, Ubonratchathani Rajabhat University, Ubonratchathani 34000, Thailand

³Faculty of Computer Science, Ubonratchathani Rajabhat University, Ubonratchathani 34000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: pattarawan.ag63@ubru.ac.th

รับบทความ 10 กรกฎาคม 2565 แก้ไขบทความ 15 ตุลาคม 2565 ตอรับบทความ 14 พฤศจิกายน 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน 2) เพื่อหาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านคอมพิวเตอร์ คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย บทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านและแบบประเมินบทเรียนออนไลน์ เรื่องกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ได้บทเรียนออนไลน์ จำนวน 10 บทเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมนอกชั้นเรียน ได้แก่ วิดีทัศน์ ใบความรู้ แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม การบันทึกความรู้หลังจากเรียนในบทเรียนนั้น กิจกรรมในชั้นเรียน ได้แก่ ใบงาน และแบบทดสอบท้ายบท ส่วนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม และ ส่วนของแบบสอบถามความพึงพอใจ 2) คุณภาพของบทเรียนออนไลน์ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: บทเรียนออนไลน์, ห้องเรียนกลับด้าน, กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) develop online lessons on the engineering design process for Mathayomsuksa 2 students using a flipped classroom teaching method, 2) examine the quality of online lessons on the engineering design process for Mathayomsuksa 2 students using a flipped classroom teaching method. The sample for the study consisted of five experts, obtained through purposive sampling. The research tools were online lessons on the engineering design process for Mathayomsuksa 2 students using a flipped classroom teaching method and an assessment form for measuring the quality of the developed online lessons. The statistics for data analysis were mean and standard deviation.

The results of the research showed that: 1) The ten online lessons on the engineering design process for Mathayomsuksa 2 students using a flipped classroom teaching method were structured, encompassing homework activities, including videos, knowledge sheets, additional learning resources, written lesson observation feedback following each lesson, and in-classroom activities involving worksheets and end-chapter quizzes. The learning achievement test and the student satisfaction questionnaire were also administered; 2) The overall quality of online lessons as perceived by the experts reached the highest level.

Keywords: Online Learning, Flipped Classroom, Engineering Design Process

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาแก้ปัญหาและช่วยอำนวยความสะดวก เศรษฐกิจในทุกภาคส่วน ส่งผลโดยตรงกับวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันที่ต้องปรับตัวกับเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีเทคโนโลยีเป็น ฐานความรู้ ซึ่งสะท้อนถึงวิธีการเรียนการสอนในปัจจุบัน ที่มีอิทธิพลจากเทคโนโลยีดิจิทัล การเรียนการสอนได้สร้างรอยต่อจาก ห้องเรียน สู่การเรียนรู้ในบริบทจริงผ่านช่องทางสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และโลกออนไลน์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้าง แรงจูงใจที่สำคัญในการเรียนรู้ ในมุมมองภาคการศึกษา เทคโนโลยีดิจิทัลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการณ์การเรียนของผู้เรียนเป็น อย่างมาก จึงสามารถเป็นเครื่องมือในการขยายโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกเพศทุกวัย ทุกอาชีพ (ธานีรินทร์ อินทวิเศษ และคณะ, 2562, หน้า 478) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในการพัฒนา การศึกษา ได้ออกพระราชบัญญัติทางการศึกษา พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีทางการศึกษาในมาตราที่ 66 โดยกล่าวว่า “ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกๆ ที่ทำได้ เพื่อให้ความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 37) ดังนั้น ผู้สอนต้องตระหนักถึงการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยไปใช้ในการ ปรับเปลี่ยนสภาพการจัดการเรียนรู้ ด้วยการนำระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทำให้เกิด ช่องทางการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูต้องตระหนักกับการเปลี่ยนถ่ายข้อมูลจากข้อมูลที่คงที่เข้าสู่ยุคของข้อมูลที่มีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ให้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ก้าวทันสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (พฤทธิวรรณ ช่วงพิทักษ์, 2560, หน้า 14) จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่ เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียน การสอนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ การจัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนเป็นแบบออนไลน์อย่างกว้างขวาง

บทเรียนออนไลน์จึงเป็นทางเลือกหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็น สื่อกลางระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยไม่จำกัดเวลา ไม่จำกัดสถานที่ภายใต้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อาจจัดเป็นการเรียนการสอนทั้งกระบวนการหรือนำมาใช้เป็นเพียงส่วนหนึ่ง ของกระบวนการทั้งหมด (เนศร์ธัญญ์กาญจน์ ปามุทาชาวาปี, 2557, หน้า 39-40) โดยมีการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนซึ่งประกอบไปด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีทัศน์ หรือมัลติมีเดียอื่น ๆ โดยอาศัยระบบเครื่องมือสื่อสารระหว่างครู นักเรียน และเพื่อนร่วมชั้นเพื่อติดต่อ ปฏิบัติและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้ ทั้งแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา (สุจิตรา สิทธิศาสตร์, 2553, หน้า 10) จึงทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน เหมาะสำหรับนักเรียนที่อยากเรียนรู้ตามจังหวะของตนเองและเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยทำให้เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมใน ห้องเรียนมีเพิ่มขึ้น (นวัตพัฒน เก็มกามาณ, 2558, หน้า 39)

การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นการปรับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนบทบาท ของครูจากการเป็นผู้บรรยายอธิบายเนื้อหาบทเรียนโดยใช้เวลาเกือบทั้งหมดของชั่วโมงเรียน มาเป็นผู้ออกแบบการเรียนการสอน (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2557, ออนไลน์) เป็นจัดการเรียนสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์เป็น เครื่องมือให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากที่บ้าน และเน้นกิจกรรมการเรียนรู้อันระหว่างเพื่อนและครูในห้องเรียน หรือที่เรียก สั้นๆ ว่า “เรียนที่บ้าน-ทำการบ้านที่โรงเรียน” (สุพิศรา อุดมมงคล, 2558, หน้า 51-58) โดยจะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียนและ บรรยายเนื้อหาในช่องทางอื่น ๆ แทน เช่นวิดีโอ หรือ สื่อการสอนอื่น ๆ ซึ่งนักเรียนสามารถเข้าถึงได้เมื่ออยู่นอกห้องเรียน (อภิสร่า ไชยจิตร

และณมน จีรังสุวรรณ, 2558, หน้า 22) รวมทั้งนักเรียนยังได้รับการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายในชั้นเรียน ส่งผลให้ครู นักเรียนในชั้นเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น (วิจารณ์ พาณิชย์, 2556, หน้า 20-28) ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้และมีความสุขสนุกสนานในการเรียน (เบญจพร ตีระพัฒนานนท์, 2563, หน้า 19) และทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (มิ่งขวัญ ขอบบุญ, 2562, หน้า 81) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ยุภาพร ต่วงไต้, 2561, หน้า 3) และผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในระดับมาก (เบญจพร สุคนธร, 2561, หน้า 85) สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการใช้สื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียซึ่งผู้สอนจะต้องเตรียมกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนทั้งในและนอกชั้นเรียนโดยในชั้นเรียนจะเน้นการทำกิจกรรมต่าง ๆ และนอกชั้นเรียนผู้เรียนจะได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาบทเรียนจากสื่อการเรียนรู้ ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ครอบคลุมตามตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

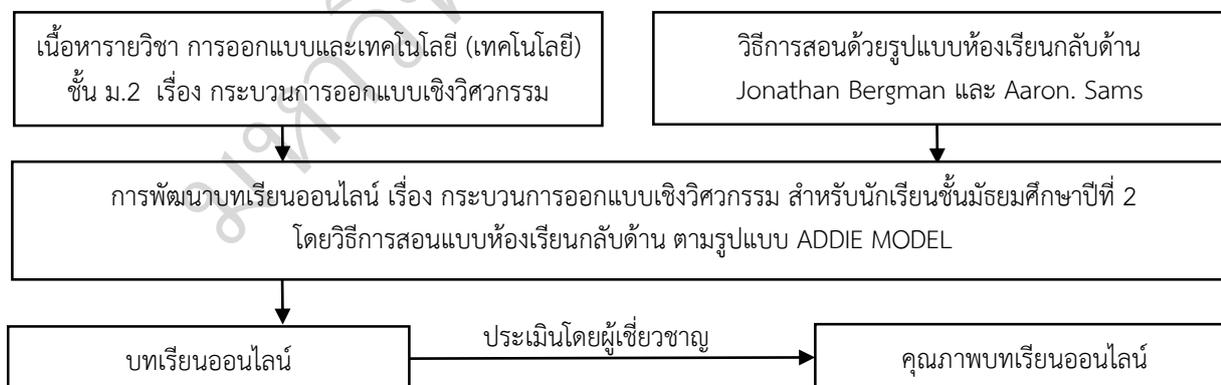
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2560 ได้มีการเพิ่มรายวิชาเทคโนโลยี (การออกแบบและเทคโนโลยี) โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ใช้ความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และศาสตร์อื่น ๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อชีวิตสังคม และสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 4) จากปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเทคโนโลยี (การออกแบบและเทคโนโลยี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า เนื่องจากเป็นรายวิชาที่อยู่ในหลักสูตรใหม่ทำให้มีสื่อการเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอหรือเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ไม่เหมาะสมกับสภาพของอุปกรณ์ของผู้เรียน รวมทั้งวิธีการสอนแบบเดิมเป็นแบบบรรยาย ทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียน รวมทั้งขาดวินัยในการส่งงานจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับไม่สูงนัก

ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างสะดวก สบายและสามารถทบทวนความรู้ได้ตลอดทุกที่ ทุกเวลา และช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น มีความใฝ่เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีทักษะในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน
2. เพื่อหาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะดังนี้ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาบทเรียนออนไลน์ และระยะที่ 2 การหาคุณภาพบทเรียนออนไลน์

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์และออกแบบ และพัฒนาบทเรียนออนไลน์ จะเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา ออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1 คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่มีประสบการณ์ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและด้านเนื้อหาวิชาคอมพิวเตอร์

กลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่มีประสบการณ์ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและด้านเนื้อหาวิชาคอมพิวเตอร์ คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 5 ปี วุฒิปริญญาไม่น้อยกว่าปริญญาโท จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์และออกแบบ เป็นการพัฒนาเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ และบทเรียนออนไลน์ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่

1. แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์ (IOC)
3. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจนักเรียน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)
4. แบบประเมินบทเรียนออนไลน์เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระยะที่ 2 การหาคุณภาพบทเรียนออนไลน์ ในระยะนี้เป็นนำบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ที่ได้จัดทำขึ้นหาคุณภาพของบทเรียนโดยมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 การพัฒนาบทเรียนมีประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่มีประสบการณ์ด้านคอมพิวเตอร์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านคอมพิวเตอร์ สอนไม่น้อยกว่า 5 ปี วุฒิปริญญาไม่น้อยกว่าปริญญาโท โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 2 การหาคุณภาพบทเรียนออนไลน์ ในระยะนี้จะเป็นการหาคุณภาพบทเรียนออนไลน์เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน มีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. บทเรียนออนไลน์ เรื่องกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน
2. แบบประเมินบทเรียนออนไลน์ เรื่องกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์และออกแบบ และพัฒนาบทเรียนออนไลน์

1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้บทเรียนออนไลน์ วิเคราะห์เนื้อหาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน จำนวน 10 แผน แผนการจัดการเรียนรู้ละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

2. จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 ข้อ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์พบว่า มีข้อสอบผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 40 ข้อ มีค่าอยู่ในช่วงระหว่าง 0.60–1.00 และนำข้อสอบไป Try out กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เคยเรียนเรื่องกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ในภาคเรียนที่ 1/2564 จำนวน 40 คนพบว่า มีข้อสอบใช้ได้จำนวน 36 ข้อ ซึ่งครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัดทั้งหมด โดยมีค่าระดับความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.21–0.67 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.34–0.68 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94

3. จัดทำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบบประเมินมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของ Likert นำแบบประเมินเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ได้แบบประเมินสำหรับประเมินแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

4. จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการประเมินค่าความสอดคล้องของประเด็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาบทเรียน ด้านบทเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านประโยชน์ที่ได้รับด้านจำนวน 14 ข้อ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าอยู่ในช่วงระหว่าง 0.60–1.00 และนำแบบสอบถามไป Try out กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เคยเรียนเรื่องกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ในภาคเรียนที่ 1/2564 จำนวน 40 คนพบว่า มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93

5. พัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านตามรูปแบบ ADDIE MODEL โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ (Analysis) วิเคราะห์สภาพปัญหา ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาบทเรียนออนไลน์รวมกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน วิเคราะห์เนื้อหาที่จะทำการสร้างบทเรียนออนไลน์ ให้มีความเหมาะสมกับแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 2 การออกแบบ (Design) การออกแบบหน้าจอบทเรียนออนไลน์ จัดพื้นที่และองค์ประกอบของหน้าจอภาพเพื่อใช้ในการนำเสนอเนื้อหา ภาพ และส่วนประกอบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และเนื้อหาวิชา และสร้างบทเรียนออนไลน์ตัวอย่าง (Mock up) นำเสนอบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความครบถ้วนของเนื้อหา และทำการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านที่ยังไม่สมบูรณ์

ขั้นที่ 3 การพัฒนา (Development) พัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยสร้างเว็บไซต์ และวิดีโอต้นบทเรียน ใบความรู้ ใบงานและแบบทดสอบท้ายบท จำนวน 10 บทเรียน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ นำบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและครบถ้วนของเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขบทเรียนออนไลน์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 4 การทดลองใช้ (Implement) ทดสอบการใช้งานบทเรียนออนไลน์กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงแบบกลุ่มย่อยและนำผลมาจากการทดสอบมาปรับปรุงให้เหมาะสมและใช้งานได้จริง

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluation) ผู้วิจัยประเมินผลบทเรียนออนไลน์ และนำผลไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้บทเรียนออนไลน์ที่มีคุณภาพสำหรับการใช้งานต่อไป

6. จัดทำแบบประเมินบทเรียนออนไลน์โดยจัดทำแบบประเมินมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert นำแบบประเมินเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้ได้แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการประเมินบทเรียนออนไลน์ในขั้นต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบสอบถามความพึงพอใจ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและประเมินเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยโดยมีขั้นตอนการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม โดยใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จัดทำให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความถูกต้องเหมาะสมและตอบแบบประเมินในแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 นำผลการประเมินที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การหาความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC)

2.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จัดทำให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และทำการประเมินความสอดคล้องในแบบประเมินความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วเทียบกับเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาใช้เป็นคำถามในแบบทดสอบ

2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่เคยเรียนเรื่องกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมาแล้ว 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน

2.4 นำคำตอบของนักเรียนมาหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.2 - 0.8 และมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ไปใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่คัดเลือกแล้วหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามความพึงพอใจให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องประเมินค่าความสอดคล้องของประเด็นคำถาม และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปให้นักเรียนนักเรียนที่เคยเรียน เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมาแล้วซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.4 นำคำตอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

ในการวิจัยในระยะที่ 2 การหาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์

การหาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม มีขั้นตอนการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำบทเรียนออนไลน์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและตอบแบบประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์

2. นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ผลการประเมินบทเรียนออนไลน์ โดยนำคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51–5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51–4.50 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51–3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง

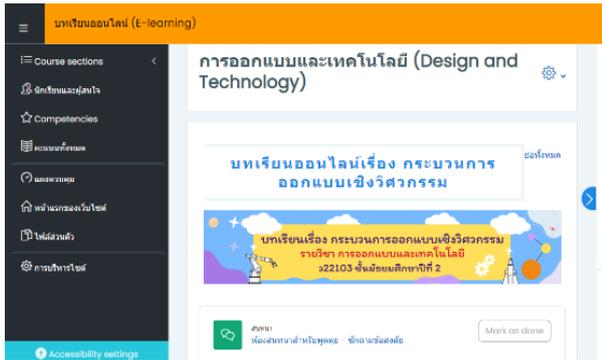
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51–2.50 หมายความว่า ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00–1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

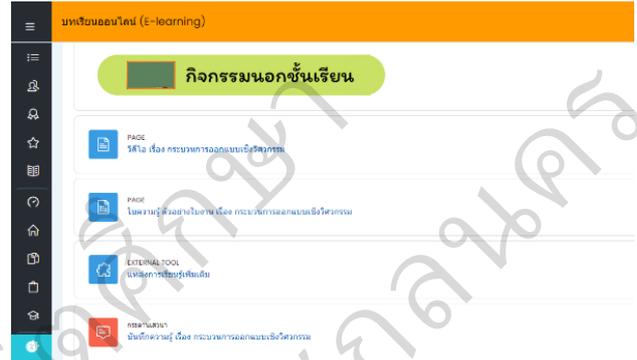
สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ผู้วิจัยได้จัดทำบทเรียนออนไลน์สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน แบ่งออกเป็น 10 บทเรียน ประกอบด้วย บทเรียนที่ 1 เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม บทเรียนที่ 2 เรื่อง การระบุปัญหา บทเรียนที่ 3

เรื่อง การรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา บทเรียนที่ 4 เรื่อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบและตัดสินใจในเงื่อนไขทรัพยากร บทเรียนที่ 5 เรื่อง ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา บทเรียนที่ 6 เรื่อง การวางแผนการดำเนินการ บทเรียนที่ 7 เรื่อง การดำเนินการแก้ไขปัญหา บทเรียนที่ 8 เรื่อง ทดสอบ ประเมินผล วิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน บทเรียนที่ 9 เรื่อง การปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน บทเรียนที่ 10 เรื่อง การนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาผลการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน ส่วนห้องสนทนาสำหรับพูดคุย-ซักถามข้อสงสัย แบบทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยในแต่ละบทเรียนจะประกอบไปด้วยกิจกรรมนอกชั้นเรียน คือ วิดีทัศน์ ใบความรู้และตัวอย่างใบงาน แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม และการบันทึกความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้นอกชั้นเรียน และกิจกรรมในชั้นเรียนประกอบด้วยใบงาน และแบบทดสอบท้ายบท

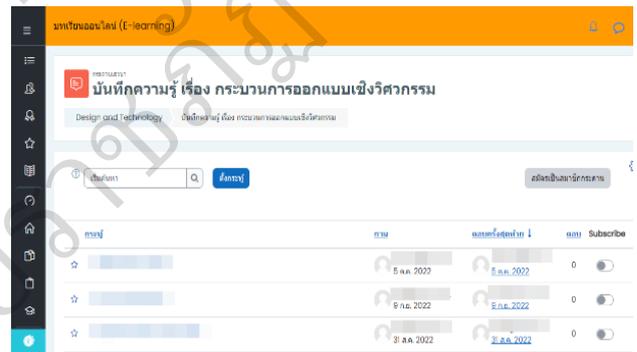
ภาพประกอบ 2 หน้าบทเรียน

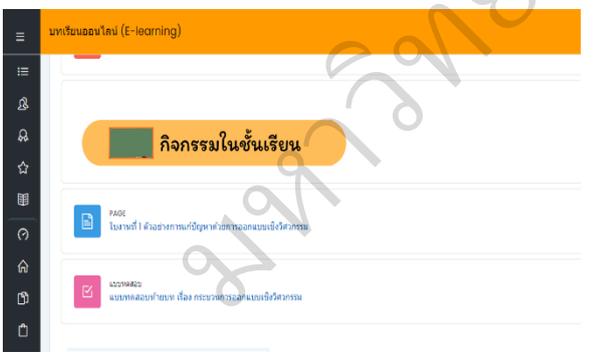
ภาพประกอบ 3 กิจกรรมนอกชั้นเรียน

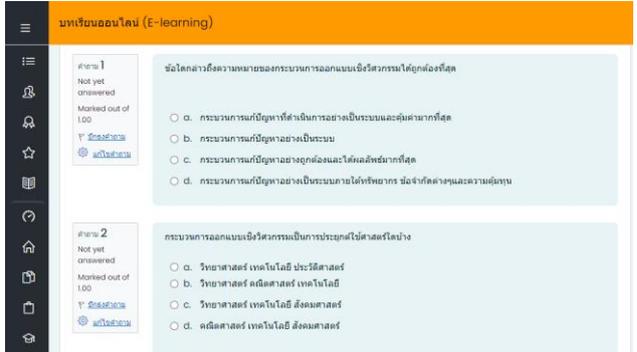
ภาพประกอบ 4 วิดีทัศน์ในบทเรียน

ภาพประกอบ 5 การบันทึกความรู้

ภาพประกอบ 6 กิจกรรมในชั้นเรียน

ภาพประกอบ 7 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ผลการหาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการหาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	X	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการออกแบบ			
1.1 การออกแบบหน้าจอดีความสวยงาม	4.40	0.55	มาก
1.2 ความเหมาะสมของตำแหน่งการจัดวาง	4.60	0.55	มากที่สุด
1.3 การควบคุมบทเรียนทำได้ง่ายและสะดวก	4.60	0.55	มากที่สุด
1.4 มีส่วนชี้แนะหรือให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ	4.40	0.55	มาก
1.5 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงเนื้อหาภายในหน่วยการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.52	0.55	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหา			
2.1 เนื้อหาบทเรียนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 ความถูกต้องของเนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด
2.3 เนื้อหาบทเรียนมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4 ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหาในแต่ละบทเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.85	0.25	มากที่สุด
3. ด้านตัวอักษรและการใช้ภาษา			
3.1 ตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 ขนาดของตัวอักษรที่ให้อ่านง่ายและชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 ความเหมาะสมของสีตัวอักษรและสีของพื้นหลังที่ใช้	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4 ความถูกต้องของภาษา	4.80	0.45	มากที่สุด
3.5 การใช้ภาษาสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
3.6 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้กับวัยของนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.83	0.32	มากที่สุด
4. ด้านวิดีโอทัศน์			
4.1 ขนาดของภาพ/วิดีโอที่ใช้เหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
4.2 ความชัดเจนของภาพ/วิดีโอที่ใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 ความสมดุลของการจัดวางภาพ/วิดีโอในกรอบ	4.80	0.45	มากที่สุด
4.4 สีและความชัดเจนของภาพ/วิดีโอที่ใช้	4.80	0.45	มากที่สุด
4.5 ระดับความดังของเสียงสม่ำเสมอ	4.80	0.45	มากที่สุด
4.6 ระดับความดังของเสียงที่ใช้เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
4.7 ความสอดคล้องกับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
4.8 ความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด
4.9 ความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอวิดีโอทัศน์	4.60	0.55	มากที่สุด
4.10 วิดีทัศน์มีการสรุปเนื้อหาในแต่ละตอนอย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.84	0.29	มากที่สุด
5. ด้านแบบทดสอบ			
5.1 ความชัดเจนของคำสั่งและคำถามของแบบทดสอบ	4.60	0.55	มากที่สุด
5.2 ความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
5.3 แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับบทเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
5.4 ความเหมาะสมของจำนวนข้อต่อบทเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.80	0.36	มากที่สุด

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
6. ด้านการใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน			
6.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2 กิจกรรมในบทเรียนแบบห้องเรียนกลับด้านส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
6.3 กิจกรรมในบทเรียนเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
6.4 แบบฝึกหัดระหว่างเรียนสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.60	0.55	มากที่สุด
6.5 ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.80	0.29	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.76	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า คุณภาพของบทเรียนออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.25) รองลงมาคือด้านวิทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.29) ด้านตัวอักษรและการใช้ภาษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.32) ด้านแบบทดสอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.36) ด้านการใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.35) และ ด้านการออกแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน โดยมีการศึกษาทฤษฎีในการออกแบบบทเรียนออนไลน์รวมทั้งออกแบบบทเรียนออนไลน์ให้สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านมีองค์ประกอบ คือ ส่วนของห้องสนทนาสำหรับพูดคุยซักถามข้อสงสัย บทเรียนออนไลน์จำนวน 10 บทเรียน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย กิจกรรมนอกชั้นเรียน ได้แก่ วิทัศน์ ใบความรู้ แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม การบันทึกความรู้หลังจากเรียนในบทเรียนนั้น กิจกรรมในชั้นเรียน ได้แก่ ใบงาน และแบบทดสอบท้ายบท ส่วนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม และส่วนของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยลักษณะของบทเรียนเน้นให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองในกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่บ้าน บนระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Moodle และทำกิจกรรมในชั้นเรียน โดยมีการทำใบงานและแบบทดสอบท้ายบทพร้อมกับเพื่อนและมีครูเป็นผู้แนะนำในชั้นเรียน โดยสามารถเข้าไปศึกษาบทเรียนได้ที่โดย <http://www.fliplearning4ever.com> สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ดกกลาง (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาการออกแบบและพัฒนาโปรแกรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ผลการวิจัย พบว่า บทเรียนออนไลน์โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาจากวิทัศน์ เนื้อหาบทเรียนด้วยตนเองได้ทุกที่ ทุกเวลา และมีการซักถามข้อสงสัยผ่านกระดานสนทนา บนเว็บไซต์กับครูผู้สอน ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงนำไปสนับสนุนการเรียนการสอนได้

2. ผลการพัฒนาบทเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน จากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.35) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.25) รองลงมา คือ ด้านวิทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.29) ด้านตัวอักษรและการใช้ภาษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.32) ด้านแบบทดสอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.36) ด้านการใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.35) และด้านการออกแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.55) ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีการสร้างและออกแบบบทเรียนออนไลน์ โดยใช้รูปแบบ ADDIE model มาพัฒนาบทเรียนอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ และสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ในบทเรียนออนไลน์ให้สอดคล้องกับวิธีสอนแบบห้องเรียนกลับด้านแล้วนำบทเรียนออนไลน์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขบทเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงนำบทเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างจริง ทำให้บทเรียนที่สร้างขึ้นมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในการจัดการ

เรียนการสอนได้ โดยผลการประเมินโดยรวมของบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรจาริน บำรุงกุล และคณะ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยผสมผสานแนวคิดบทเรียนแสวงรู้บนเว็บ (WebQuest) ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อพัฒนาทักษะดนตรี (การเป่าขลุ่ยเพียงออ) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และด้านเทคนิคการผลิตสื่อ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านควรมีการศึกษาทฤษฎีการสร้างและออกแบบบทเรียนออนไลน์ รวมทั้งออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในบทเรียนออนไลน์ให้สอดคล้องกับวิธีสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อให้บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนานั้นมีคุณภาพ
2. การนำบทเรียนออนไลน์โดยใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านไปใช้ครูผู้สอนต้องมีการเตรียมความพร้อมในวิธีการใช้บทเรียนให้กับผู้เรียน รวมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการในการจัดการเรียนการสอนให้ชัดเจน
3. ครูผู้สอนสามารถนำบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบอื่น เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาในบทเรียนออนไลน์ได้ทุกที่ ทุกเวลา
4. ครูผู้สอนสามารถนำบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค.
- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2557). "ห้องเรียนกลับทาง" เดลินิวส์ (หนังสือพิมพ์ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://d.dailynews.co.th/article/217005/>. 15 มกราคม 2565.
- ธานินทร์ อินทรวิเศษ ธนวัฒน์ พูลเขตนคร ธนวัฒน์ เจริญญา นิตยา นาคอินทร์ และภาสกร เรืองรอง. (2562). เทคโนโลยีและนวัตกรรมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล. *Humanities, Social Sciences and arts, Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(6), 478-494.
- ณศรีบุญกาญจน์ ปามหาชาวาปี. (2557). ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ประกอบสื่อการ์ตูน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง เมืองตักสิลา นคร เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกอนุรักษ์บ้านเกิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับการเรียนแบบปกติ. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 21(1), 96-109.
- นพวัฒน์ เก็มกาแมน. (2558). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- นิตยา ดกกลาง. (2560). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาการออกแบบและพัฒนาโปรแกรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยใช้วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เบญจพร ตีระวัฒนานนท์. (2563). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง การสร้างภาพกราฟิก โดยโปรแกรมนำเสนอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. *วารสาร e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 2(2), 16-30.
- เบญจพร สุคนธร. (2561). แนวทางการใช้ห้องเรียนกลับด้านในการเรียนการสอนวิชาเคมีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลฤทธิวรรณ ช่วงพิทักษ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง เรื่องการนำเสนอข้อค้นพบด้วยสื่อเทคโนโลยี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

- ภัทรจาริน บำรุงกุล. (2564). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยผสมผสานแนวคิดบทเรียนแสงสว่างขึ้นเว็บ (WebQuest) ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อพัฒนาทักษะดนตรี (การเป่าขลุ่ยเพียงออ) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 18(80), 45-54.
- มิ่งขวัญ ชอบบุญ. (2562). การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมความสามารถในการรับรู้การเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง อาหารและการดำรงชีวิต. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ยุภาพร ด้วงโด้ด. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับด้าน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอส.อาร์.
- สุจิตรา สิทธิศาสตร์. (2553). การพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศ โดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพัตรา อุดมิ่ง. (2558). แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน: ภาพฝันที่เป็นจริงในวิชาภาษาไทย. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 16(1), 51-58.
- อภัสรา ไชยจิตร และณมน จีรังสุวรรณ. (2558). Flipped Classroom: เรียนที่บ้านทำการบ้านที่โรงเรียน. วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา, 27(94), 22.

**การพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning
เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**
DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON ACTIVE LEARNING CONCEPT
TO ENHANCE MATHEMATIC SKILLS AND PROCESSES FOR MATHAYOMSUKSA 5 STUDENTS

ศศิณา ธรรมกุล

Sasinapa Thammakul

โรงเรียนสกลทวาปี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร สกลนคร 47000

Sakonhawapee School, Sakon Nakhon Provincial Administrative Organization, Sakon Nakhon Thailand, 47000

*Corresponding Author: E-mail: pookkapuy7794@gmail.com

รับบทความ 21 สิงหาคม 2565 แก้ไขบทความ 6 พฤศจิกายน 2565 ตอรับบทความ 9 ธันวาคม 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 3) เพื่อขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสกลทวาปี อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวนนักเรียน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบและแผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระและวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (5C Model) มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ คือ ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์สร้างองค์ความรู้โดยลงมือปฏิบัติกิจกรรมและจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียน สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความรู้ที่เกิดขึ้นไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2) วัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กิจกรรมท้าทาย (Challenge : C) ขั้นที่ 2 ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย (Collaboration: C) ขั้นที่ 3 ช่วยคิดช่วยทำ (Co-working: C) ขั้นที่ 4 ตรวจสอบโน้ตค้น (Conceptualization: C) ขั้นที่ 5 สร้างสรรค์ (Creation: C) 4) ขั้นการวัดและประเมินผล คือ การประเมินผลจากสภาพจริงโดยวิธีการที่หลากหลาย 5) ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านครู ได้แก่ มีความคิดรวบยอด (Concept) ที่ถูกต้องและมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ด้านนักเรียน ได้แก่ นักเรียนมีความรับผิดชอบและนักเรียนมีวินัยในตนเอง ค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเท่ากับ 80.10/79.07

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้ 2.1) หลังการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.2) หลังการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนโดยมีพัฒนาการสูงขึ้น 2.3) หลังการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและ

กระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.60)

3. ผลการขยายผลรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนมีทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์มีพัฒนาการสูงขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน, แนวคิด Active Learning, ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop the instructional model based on the active learning concept for enhancing mathematical skills and processes of Mathayomsuksa 5 students, 2) determine the efficiency of the developed instructional model, and 3) examine the effects after the implementation of the instructional model. The sample group, selected through cluster random sampling, consisted of 32 Mathayomsuksa students from class 5/1 at Sakhontawepee School in the second semester of the academic year 2020, using a classroom as a sampling unit. The research instruments comprised the instructional model, which involved handbooks for model implementation and lesson plans. Data collection involved a learning achievement test, an assessment test on mathematical skills and processes, and a set of questionnaires to evaluate students' satisfaction. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test Dependent Samples, and content analysis.

The results revealed that:

1. The instructional model "5C Model" based on active learning for enhancing mathematical skills and processes for Mathayomsuksa 5 students comprising five elements: 1) Principles: The students engaged in learning by doing the activities and utilized a self-learning management system, fostering mathematical skills and processes to assist students with meaningful learning, self-confidence, awareness of learning's importance, and connections to their daily life; 2) Objectives: The primary goal was to enhance the students' mathematical skills and processes, 3) Instructional Processes comprising five stages: Stage 1: Challenge (C), Stage 2: Collaboration (C), Stage 3: Co-working (C), Stage 4: Conceptualization (C), and Stage 5: Creation (C); 4) Measurement and Evaluation involving the utilization of diverse authentic assessment methods; and 5) Learning Conducive Factors comprising two aspects: For teachers, ensuring they obtained correct concepts and understand how to conduct activities to enhance the mathematical skills and processes; For students, fostering responsibility and self-discipline. The efficiency of the developed instructional model was measured at 80.10/79.07.

2. The effectiveness of the instructional model revealed that: 2.1) The students' learning achievement scores after the intervention were higher than those before the intervention, with a significance level of .01 ($p < .01$), 2.2) The students' mathematical skills and processes demonstrated improvement after the intervention, 2.3) The students' satisfaction with the instructional model was overall at a high level ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.60)

3. The students' progress in terms of mathematical skills and processes showed improvement.

Keywords: Instructional Model, Active Learning, Mathematical Skills and Processes

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตาม

ศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4) อีกทั้งยังต้องยึดการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียน ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” การจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์จึงมีส่วนสำคัญยิ่งที่จะช่วยในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น เพราะวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล ระเบียบวิธี มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาสถานการณ์ได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 56)

ด้วยความสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์ดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็นหลักและจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน รวมถึงมีการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ไว้ว่า ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในคณิตศาสตร์พื้นฐาน พร้อมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ได้ รวมถึงมีทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็น ซึ่งหลักสูตรได้กำหนดสาระหลักที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ไว้ 6 สาระ โดยในสาระที่ 1-5 เป็นสาระเกี่ยวกับเนื้อหาคณิตศาสตร์ ได้แก่ จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต และการวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น ส่วนสาระที่ 6 เป็นสาระที่เกี่ยวกับทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ 5 ทักษะ ต่อมากระทรวงศึกษาธิการโดยสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการจัดทำสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พร้อมทั้งจัดทำสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้และสาระดังกล่าวในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงาน ระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, ความนำ) หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดเป็น 3 สาระ ได้แก่ จำนวนและพีชคณิต การวัดและเรขาคณิต และสถิติและความน่าจะเป็น โดยแยกทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ออกจากสาระการเรียนรู้ ซึ่งทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ยังคงประกอบไปด้วย 5 ทักษะเดิม ได้แก่ การแก้ปัญหา การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยง การให้เหตุผลและการคิดสร้างสรรค์ โดยกำหนดให้มีการประเมินความสามารถด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ควบคู่ไปกับการประเมินด้านเนื้อหาสาระ

ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะได้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แต่ยังมีผู้เรียนอีกจำนวนมากยังขาดความรู้ด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เช่น ไม่สามารถแสดงหรืออ้างอิงเหตุผลได้ ไม่สามารถสื่อสารหรือนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ของตนเองได้ ผู้เรียนบางคนจำกฎหรือสูตรได้ทุกสูตรแต่ไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ บางคนจำทฤษฎีได้แต่พิสูจน์ไม่ได้ ทำแบบฝึกหัดและแก้โจทย์ได้ช้า ขาดความแม่นยำและความคล่องแคล่วในการคำนวณ (ยุพิน พิพิธกุล, 2539, หน้า 42) จากการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสกลทวาปี อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2562 พบว่า ประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ไม่ดีเท่าที่ควร คือ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 (โรงเรียนสกลทวาปี, 2562, หน้า 20-21) และจากการสัมภาษณ์ผู้สอนเกี่ยวกับทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับรายวิชาคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นรายหน่วย พบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำกว่าหน่วยการเรียนรู้อื่น ๆ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง จำนวนเชิงซ้อน ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นามธรรม เนื้อหาในหนังสือเรียนบางเรื่องไม่มีการยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมและไม่มีการเสนอแนวทางในการใช้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายวิธี จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เล็งเห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงมีแนวความคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ การพัฒนาผู้เรียนจำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องบนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการแนวคิด การจัดการเรียนการสอน และผลการวิจัย การนำวิธีการเชิงระบบ (System approach) มาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน เรียกว่า การออกแบบระบบการเรียนการสอน (Instruction System Design: ISD) ซึ่งเป็นกระบวนการแก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยการวิเคราะห์สถานการณ์หรือเงื่อนไข การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดหมาย โดยอาศัย

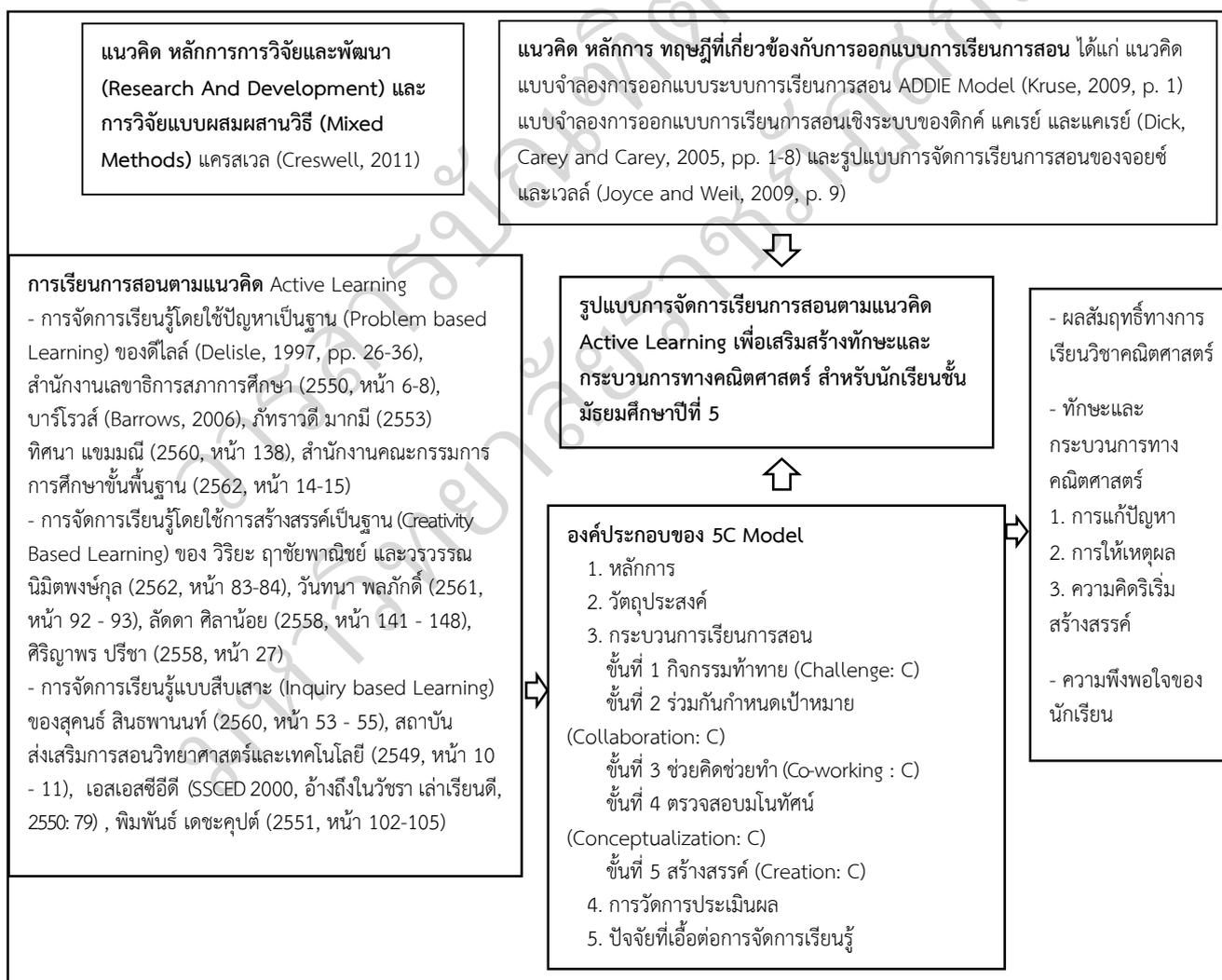
ความรู้จากหลาย ๆ ทฤษฎี เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนการสอน ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร (กาญจนา कुमारักษ์, 2552, หน้า 7) นอกจากนี้วิธีการเชิงระบบจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจและเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องของส่วนประกอบของการเรียนการสอนในระบบ โดยตลอด ซึ่งเป็นผลนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพแบบองค์รวม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น มีความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องนำแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนมาประยุกต์เป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยเชื่อว่า ถ้าผู้เรียนได้รับการกระตุ้นด้วยปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา ผู้เรียนต้องพยายามปรับโครงสร้างทางปัญญาให้เข้าสู่ภาวะสมดุลโดยวิธีการดูซึม และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา (Schema) ด้วยตนเอง (สุมาลี ชัยเจริญ, 2551, หน้า 103) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บรูเนอร์และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ โดยเชื่อว่า มนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและการเรียนรู้เกิดจาก กระบวนการค้นพบด้วยตัวเอง ทฤษฎีการเรียนคณิตศาสตร์ของดิวอี้ ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้มากที่สุด ยิ่งกิจกรรมเพิ่มขึ้นเท่าใด ประสิทธิภาพทางคณิตศาสตร์ยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น (สมทรง สุพานิช, 2549) ทฤษฎีแรงจูงใจ โดยเชื่อว่า แรงจูงใจเป็น กลไกสำคัญในการกระตุ้นพลังที่มีอยู่ภายในตัวบุคคลให้กระทำการหรือให้มีความต้องการในการปฏิบัติงานและทุ่มเทการ ปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จ โดยถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าหรือปัจจัยจูงใจต่าง ๆ และทฤษฎีพัฒนาการทาง สติปัญญาของกาเย่ ซึ่งพิจารณาการเรียนรู้ออกจากภายในตัวบุคคล ซึ่งแปลงการเร้าจากสิ่งเร้าภายนอก ให้กลายเป็นข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ นำไปสู่สภาพความจำระยะยาวในที่สุด (Gagne, 1985, p. 65) จากทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า เป็นทฤษฎีที่มี ประโยชน์ต่อการเรียนคณิตศาสตร์เป็นอย่างมาก แต่หากมีเพียงทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนอย่างเดียว ขาดกระบวนการจัดการ เรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพแล้วผลของการจัดการเรียนรู้อาจไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร กระบวนการ เรียนการสอนอย่างหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ที่เกิดขึ้นในตนเองได้ นั่นคือ Active Learning ซึ่งเป็น กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำ (Bonwell, 1991) โดยผู้เรียนจะ ถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators) (Fedler and Brent, 1996) การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการ คิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป (Bonwell, 1991; Merrill Harmin and Melanie Toth, 2006; Schmidt, 1993; วิจารย์ พานิช, 2555; วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2559) มีการสร้างองค์ความรู้และมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันโดยร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 26) ที่สรุปว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning นั้น ครูผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง โดยการสร้าง บรรยากาศการมีส่วนร่วมและการเจรจาโต้ตอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียน ค้นพบความสำเร็จในการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและคิด สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning จะทำ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งแสดงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งนำไปสู่การ เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร มีความเชื่อมั่นในตนเอง (วารินทร์พร ฟันเฟื่องฟู, 2557, หน้า 143)

ด้วยแนวคิด หลักการและเหตุผลดังกล่าว รวมทั้งเหตุผลที่ว่า ทุกรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นหรือวิธีการสอนแบบ ต่าง ๆ ไม่สามารถใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น การเลือกรูปแบบการเรียน การสอนควรเลือกรูปแบบการสอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ลักษณะเนื้อหาวิชา ความพร้อมของ ผู้เรียน และสื่อการเรียนรู้ (วัชราน เล่าเรียนดี, 2552, หน้า 44) รูปแบบการสอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กันมาโดยตลอด จึงต้องมี การประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบและดัดแปลงให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือมีการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสม ดำเนินการอย่างเป็นระบบ อย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนและผลการวิจัย ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนจนเกิดความรู้ความเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและเกิดทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียน การสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียน สามารถเข้าใจเนื้อหาและนำเนื้อหาปรับประยุกต์ใช้ได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของผู้เรียนสูงขึ้นและ ส่งผลทำให้การสอนของผู้สอนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนรู้อคณิตศาสตร์ให้มี ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่
  - 2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์
  - 2.2 ศึกษาพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์
  - 2.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์
3. เพื่อขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสกลทวาปี อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 63 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสกลทวาปี อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวนนักเรียน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนศึกษา โดยวิเคราะห์มาตรฐาน ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสกลทวาปี กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สังเคราะห์แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สัมภาษณ์กลุ่มครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 4 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับมุมมองในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนและครูที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 85 คน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) การออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D) เป็นการออกแบบและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบจากการประเมินความสอดคล้องเหมาะสม พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าความเหมาะสม/สอดคล้อง มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.80 – 5.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตั้งแต่ 0.00–0.45 ซึ่งแสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม/สอดคล้องเชิงโครงสร้าง สามารถนำไปทดลองใช้ได้ การประเมินคุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบ พบว่า มีความสอดคล้องเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการการประเมิน โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.80–5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ 0.00–0.45 ซึ่งแสดงว่า คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามีความเหมาะสม/สอดคล้อง สามารถนำไปทดลองใช้ได้ คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.80–5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ 0.00–0.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายแผน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ทุกแผนมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากการประเมินความสอดคล้องเหมาะสมจากผลการพิจารณา ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ค่า IOC รายข้อมีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐาน มีค่าความยาก 0.28–0.61 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22–0.78 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.70 แบบประเมินทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ พบว่า มีความสอดคล้องเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการการประเมิน โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.80 - 5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ 0.00–0.45 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า ค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9744 ในส่วนของการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ดำเนินการโดยนำรูปแบบไปทดลองใช้แบบภาคสนาม (Field Tryout) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่ม tryout ซึ่งมีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบ (E1/E2) เท่ากับ 80.06/78.89 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) การนำไปใช้ (Implementation: I) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสกลทวาปี อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวนนักเรียน 32 คน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design ดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการก่อนการทดลองใช้รูปแบบ 2) การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบ และ 3) การประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบ ประกอบด้วย การประเมินทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ระหว่างการใช้รูปแบบในระยษะติดตามผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) การประเมินผล (Evaluation: E) การประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน โดยการประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ศึกษาพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ แล้วนำข้อมูลมาพิจารณาปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (5C Model) มีองค์ประกอบของรูปแบบทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ คือ ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์สร้างองค์ความรู้โดยลงมือปฏิบัติกิจกรรมและจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียน สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความรู้ที่เกิดขึ้นไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2) วัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กิจกรรมท้าทาย (Challenge: C) ขั้นที่ 2 ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย (Collaboration: C) ขั้นที่ 3 ช่วยคิดช่วยทำ (Co-working: C) ขั้นที่ 4 ตรวจสอบโน้ตทัศน์ (Conceptualization: C) ขั้นที่ 5 สร้างสรรค์ (Creation: C) 4) ขั้นตอนวัดและประเมินผล คือ การประเมินผลจากสภาพจริงโดยวิธีการที่หลากหลาย 5) ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านครู ได้แก่ มีความคิดรวบยอด (Concept) ที่ถูกต้องและมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ด้านนักเรียน ได้แก่ นักเรียนมีความรับผิดชอบและนักเรียนมีวินัยในตนเอง และผลการหาค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับกลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับกลุ่มตัวอย่าง

สัญลักษณ์	ความหมาย	คะแนนเต็ม	จำนวนนักเรียน (n)	คะแนนรวม	$\bar{X}$	ร้อยละ
E_1	ประสิทธิภาพกระบวนการ	945	32	24,222	756.94	80.10
E_2	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์	30	32	759	23.72	79.07

จากตาราง 1 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 80.10 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 75 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 79.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกัน กล่าวได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 80.10/79.07 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (5C Model) สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

	$\bar{X}$	S.D.	ค่าเฉลี่ยของผลต่าง	S.D.ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	df	Sig 1 tailed
ก่อนเรียน	8.28	2.932	15.44	2.770	31.525**	31	0.000
หลังเรียน	23.72	1.170					

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 8.28 คะแนนและมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 23.72 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนสอบทั้งสองครั้ง พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการศึกษาพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

กลุ่มตัวอย่าง		ร้อยละของพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ระยะที่ 3	
การแก้ปัญหา	ร้อยละ	64.79	83.96	85.83	88.96	89.58
	ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพ	9.72	12.59	12.88	13.34	13.44
	ระดับความสามารถ	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก
การให้เหตุผล	ร้อยละ	65.21	84.38	85.00	92.29	93.13
	ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพ	9.78	12.66	12.75	13.84	13.97
	ระดับความสามารถ	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ร้อยละ	67.92	86.46	87.08	93.75	95.21
	ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพ	10.19	12.97	13.06	14.06	14.28
	ระดับความสามารถ	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก

จากตาราง 3 หลังการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (5C Model) นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนโดยมีพัฒนาการสูงขึ้น

2.3 ผลศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการศึกษาคำพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านผู้สอน			
1. ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจชัดเจน	4.37	0.56	มาก
2. ครูแบ่งกลุ่มโดยละความสามารถ	4.57	0.50	มากที่สุด
3. ครูให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้	4.30	0.65	มาก
สรุปด้านผู้สอน	4.41	0.58	มาก
ด้านการเรียนการสอน			
4. กิจกรรมเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	4.43	0.50	มาก
5. กิจกรรมเหมาะสมกับนักเรียน	4.50	0.51	มากที่สุด
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.30	0.65	มาก
7. นักเรียนได้อธิบายความรู้ให้สมาชิกในชั้นเรียนได้ฟัง	4.30	0.53	มาก
8. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.37	0.56	มาก
9. นักเรียนได้พัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์จากกิจกรรมการเรียนการสอน	4.33	0.76	มาก
สรุปด้านการเรียนการสอน	4.37	0.59	มาก
ด้านเนื้อหา			
10. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	4.07	0.78	มาก
11. เนื้อหา รูปแบบ ตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน	4.33	0.61	มาก
12. เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา	4.13	0.51	มาก
สรุปด้านเนื้อหา	4.18	0.65	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล			
13. มีการประเมินผลการเรียนเน้นรายบุคคลและกลุ่ม	4.30	0.47	มาก
14. นักศึกษาทราบผลการเรียนรู้ของตนและของกลุ่ม	4.10	0.71	มาก
15. มีการประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน	4.43	0.50	มาก
สรุปด้านการวัดและประเมินผล	4.28	0.58	มาก
สรุปภาพรวม	4.32	0.60	มาก

จากตาราง 4 หลังการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (5C Model) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.60)

3. ผลการขยายผลรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 พัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มขยายผล

กลุ่มขยายผล		ร้อยละของพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ระยะที่ 3	
การแก้ปัญหา	ร้อยละ	57.71	71.67	73.33	77.50	79.79
	ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพ	9.89	12.29	12.57	13.29	13.68
	ระดับความสามารถ	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก
การให้เหตุผล	ร้อยละ	58.75	73.13	74.79	80.42	81.25
	ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพ	10.07	12.54	12.82	13.79	13.93
	ระดับความสามารถ	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก
ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	ร้อยละ	60.63	75.21	77.08	82.29	84.58
	ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพ	10.39	12.89	13.21	14.11	14.50
	ระดับความสามารถ	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก

จากตาราง 5 หลังการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (5C Model) นักเรียนกลุ่มขยายผลมีพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (5C Model) อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (5C Model) มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนและเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก รูปแบบการเรียนการสอนนี้ได้ถูกออกแบบตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ โดยได้นำข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบมาวิเคราะห์ เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสกลทวาปี กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ผู้ที่เชี่ยวชาญทางการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการออกแบบการเรียนการสอนที่ต้องตอบคำถามสำคัญ 4 คำถาม คือ 1) การออกแบบระบบการเรียนการสอนนี้ทำเพื่อใคร 2) ผู้ออกแบบระบบการเรียนการสอนต้องการให้นักเรียนเรียนรู้อะไรและสามารถทำอะไรได้บ้าง 3) ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดได้อย่างไร 4) เราจะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553, หน้า 12; กาญจนา คุณารักษ์, 2552, หน้า 7) ส่วนการออกแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ได้มาจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จนนำไปสู่การออกแบบเชิงระบบที่ต้องกำหนดเป้าหมายของรูปแบบการเรียนการสอน ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การนำรูปแบบไปทดลองใช้และการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิด ADDIE Model โดยมีองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) การออกแบบ (Design) เป็นขั้นตอนการระบุกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการที่ใช้สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ 3) การพัฒนา (Development) เป็นขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 4) การนำไปใช้ (Implementation) เป็นการนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปใช้จริง 5) การประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนของการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ทำให้ผู้วิจัยสามารถเลือกแนวคิด วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) นำไปสู่

การสร้างโครงสร้างทางปัญญาที่ได้รับการตรวจสอบทั้งโดยตนเองและผู้อื่นว่า สามารถแก้ปัญหาเฉพาะต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในกรอบของโครงสร้างนั้นและใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างโครงสร้างใหม่อื่น ๆ ต่อไป ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ จนนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กิจกรรมท้าทาย (Challenge: C) ขั้นที่ 2 ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย (Collaboration: C) ขั้นที่ 3 ช่วยคิดช่วยทำ (Co-working: C) ขั้นที่ 4 ตรวจสอบโน้ตทัศน์ (Conceptualization: C) ขั้นที่ 5 สร้างสรรค์ (Creation: C) จากการดำเนินการข้างต้น จึงเป็นผลให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (5C Model) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.10/79.07

2. จากประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการสอนโดยการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์สูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ไม่เน้นแต่เพียงความถูกต้องของคำตอบ เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนอ่าน ฟัง และคิด สอดคล้องกับ ยุพิน พิพิธกุล (2545) กล่าวว่า การสอนคณิตศาสตร์ควรเน้นกระบวนการไม่ควรเป็นเพียงการบอกให้จดจำ และเลียนแบบเท่านั้น ควรมุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนด้วยความเข้าใจ สอนแนวคิดให้นักเรียนคิดตามลำดับขั้นตอน มีเหตุผลและยังต้องให้นักเรียนเกิดทักษะต่าง ๆ และจากการที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเรียนรู้จากกระบวนการที่หลากหลายวิธี ความรู้หรือโน้ตทัศน์ที่ได้จากการเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างคงทน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ นันธิยา ไชยสะอาด และสุณิสา สุมิตรนะ (2558, หน้า 97-109) ได้ศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการสูงขึ้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นการใช้กิจกรรมตามที่นักเรียนเป็นผู้กำหนดกิจกรรม จุดประสงค์ การวัดและประเมินผลร่วมกัน ทำให้การเรียนเกิดคุณค่า นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย สอดคล้องกับ พลอยไพลิน นิลกรรณ์ (2560, หน้า 8) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ควรจัดให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนานักเรียน สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมและการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม

2.3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีความพึงพอใจในด้านผู้สอนมากที่สุด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning คือ สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมและการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อนในชั้นเรียน นอกจากนี้ จิราภรณ์ ยกอินทร์ (2558, หน้า 5) กล่าวว่า ครูมีบทบาทในการเป็นผู้ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นและพยายามทำสิ่งต่าง ๆ คอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จากบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active learning จะส่งผลให้การเรียนรู้ในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นกันเอง การเรียนไม่เคร่งเครียด สนุกสนาน สอดคล้องกับ สุวิมล ทองเทียม (2556, หน้า 56-65) และปราณี แสนสามารถ (2558, หน้า 255-264) ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ในระดับมาก

3. การขยายผลรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนมีทักษะและกระบวนการและจิตคณิตศาสตร์มีพัฒนาการสูงขึ้น

จากระดับปานกลางเป็นระดับมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและหาประสิทธิภาพจากการทดลองใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขบางประเด็นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนสมบูรณ์และนำไปใช้กับกลุ่มทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพ นั้นแสดงว่าการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม/สอดคล้อง ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงสามารถนำไปขยายผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิวัฒน์ บุญสม (2556, หน้า 225-228) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ผลการขยายผล พบว่า นักเรียนกลุ่มขยายผลมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า หลังจากการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนโดยมีพัฒนาการสูงขึ้น แสดงว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้ สามารถพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ได้ ดังนั้น สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้ในการพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

1.2 เลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและบริบทของนักเรียน เนื่องจากการสอนตามแนวคิด Active Learning มีหลากหลายวิธี จึงควรเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการเสริมสร้างหรือพัฒนา

1.3 ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (5C Model) ไปใช้ ครูต้องมีการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดข้อตกลงและข้อปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้ชั้นเรียนเกิดความเป็นระเบียบและสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้ตามกำหนดเวลา

1.4 ก่อนนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ ครูต้องศึกษาทำความเข้าใจกับทุกองค์ประกอบของรูปแบบ รวมไปถึงกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอน พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับผู้เรียนให้เข้าใจทุกกระบวนการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้ครบ ทุกทักษะและกระบวนการ

2.2 ควรศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning กับการจัดการเรียนการสอนในวิชาอื่น ๆ

2.3 ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์นี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2552). *การออกแบบการเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราภรณ์ ยกอินทร์. (2558). *การใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา Using Cooperative Learning towards Students' Learning Behavior*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี. (2555). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดขั้นสูงและจิตนิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ปรี.ด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการสอน: การออกแบบและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นันทิยา ไชยสะอาด และสุณิสา สุมิรัตน์. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารสิ่งแวดลอมศึกษา-สสศท*, 6(12), 97-109.

- นิวัฒน์ บุญสม. (2556). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกระบวนการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริม
นวัตกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปราณี แสนสามารถ นางลักขณ์ วิริยะพงษ์ มะลิวัลย์ ฤณาพรรณ. (2558). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์โดยวิธี
การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่องกำหนดการเชิงเส้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*,
9(2), 255-264.
- พลอยไพลิน นิลกรรม. (2560). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning โครงการการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
โดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง*. ลำปาง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2551). *การสอนคิดด้วยโครงงาน: การเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ไพจิตร สดวกการ. (2539). *ผลการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
คณิตศาสตร์และความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรชาติ มากมี. (2554). *วิธีการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. *วารสาร EAU Heritage มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*, 1(1), 7-14.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2539). *การเรียนการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- _____. (2545). *แผนการจัดการเรียนรู้*. *วารสารคณิตศาสตร์*, 46, 4-17.
- โรงเรียนสกลทวาปี. (2562). *รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
ปีการศึกษา 2562*. สกลนคร: รายงานประจำปี.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2550). *เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันทนา พลภักดี. (2561). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
ความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ วท.บ. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วารินทร์พร พันเฟื่องฟู. (2557). *การศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด ปทุมธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: บริษัท ตาตา พับลิเคชัน จำกัด.
- วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์. (2559). *ห้องเรียนแห่งอนาคต เปลี่ยนครูให้เป็นโค้ช*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2549). *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเผยแพร่ ขยายผลและ
อบรมรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบวิจัยการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อพัฒนากระบวนการคิด
ระดับสูง*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สมทรง สุวพานิช. (2549). *การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน*. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้
ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักมาตรฐานและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนา และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
(Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ของ
ครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักมาตรฐานและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุนทร สีนธพานนท์. (2560). *ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคโนโลยีพรีนติ้ง.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). *เทคโนโลยีการศึกษาและการพัฒนาระบบการสอน*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ทองเทียม และมะลิวัลย์ ฤณาพรรณ. (2556). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยวิธีการเรียนรู้แบบสืบเสาะหา
ความรู้ เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 8(24), 56-65.

- C. C. Bonwell, J. A. Eison, (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. ERIC Digest. Washington D.C.: ERIC Clearinghouse on Higher Education.
- Creswell, J.W. and Plano V.L. Clark. (2011). *Design and conducting mixed research*. (2nded). California. CA: Sage.
- Delisle, Robert. (1997). *How to Use Problem -Based Learning in the Classroom*. Alexandria, Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Dick, W., Carey L.O. (2005). *The Systematic Design of Instruction*. (5thed). New York: Addison-Wesley, Longman.
- Felder, R., & Brent, R. (1996). Navigating the Bumpy Road to Student-Centered Instruction. *Journal of College Teaching*, 44, 43-47.
- Gagne, R.M. (1985). *The Condition of Learning*. New York: Rinehart and Winston.
- Joyce, B., Weil, M., and Calhoun, E. (2009). *Models of Teaching*. (8thed). New York: Allyn & Bacon.
- Kruse, K. (2009). *Introduction to Instructional Design and the ADDIE Model*. Retrieved from http://www.transformivedesigns.com/id_systems.html. October 15th, 2019.
- Merrill Harmin and Melanie Toth. (2006). *Inspiring Active Learning: A Complete Handbook for Today's Teachers*. United States: Association for Supervision & Curriculum Development.
- Meyers C, Jones TB (1993). *Promoting Active Learning: Strategies for the College Classroom*. Jossey-Bass Publishers, San Francisco.
- Schmidt, Henk G. (1993). *The Rational Behind Problem Based Learning*. *Medical Education*, 17, 11-16.

ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

THE EFFECTS OF A LEARNING MANAGEMENT ON RATIO, PROPORTION, AND PERCENTAGE USING KWDL
TECHNIQUE WITH BOX-METHOD OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS

อรอนงค์ กลิ่นศรีสุข¹ อรรณพ แก้วขาว^{2*} และ สมคิด อินเทพ³

Ornanong Klinsrisuk¹, Annop Kaewkhao^{2*} and Somkid Intep³

สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131

Mathematics Education, Faculty of Science, Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: 62920402@go.buu.ac.th

รับบทความ 13 กันยายน 2565 แก้ไขบทความ 26 พฤศจิกายน 2565 ตอรับบทความ 19 ธันวาคม 2565 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับ กลวิธี Box-Method การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียววัดหลังเรียนครั้งเดียว (The One - Group Posttest -Only Design) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ของโรงเรียนภูเขียว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มโดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ z แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว

ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.13/74.71 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: เทคนิค KWDL, กลวิธี Box-Method, ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research aimed to improve the learning achievement and mathematical problem-solving ability of Mathayomsuksa 1 students through the developed learning management on ratio proportion and percentage using the KWDL technique with Box - Method, setting a 70 percent criterion. The researcher employed a one-group posttest-only design. The sample group involved 34 Mathayomsuksa students from class 1/2 who were randomly selected by simple random sampling by drawing lots, in the second semester of the 2021 academic year at Phukhio School, Phukhio District, Chaiyaphum Province. The research instruments included lesson plans on ratio, proportion, and percentage using the KWDL technique with Box-Method, as well as tests to assess the students' mathematical problem-solving ability and learning achievement. The collected data were analyzed using mean, standard deviation, and z-test for one sample.

The findings were as follows: the developed learning plans achieved the efficiency of 85.13/74.71. The student's mathematical problem-solving ability and learning achievement were statistically higher than the 70 percent criterion at the .05 level of significance.

Keywords: KWDL technique, Box-Method, Mathematical Problem-Solving Ability, Learning Achievement

บทนำ

การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของคณิตศาสตร์ เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบพร้อมทั้ง ตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยังได้กล่าวว่า “การเรียนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จะช่วยให้นักเรียนมีแนวทางในการคิดที่หลากหลาย มีนิสัยกระตือรือร้น ไม่ย่อท้อ และมีความมั่นใจในการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน ตลอดจนจนพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำติดตัวไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ตลอดชีวิต ” (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555) แต่ในปัจจุบันยังพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนยังเป็นปัญหา มีผู้เรียนจำนวนไม่น้อยที่อ่านทำความเข้าใจปัญหา แปลความจากโจทย์ปัญหาไม่ถูกต้องทำให้แก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ไม่ได้

จากประสบการณ์การสอนวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูเขียว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ ของผู้วิจัย และการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละได้ ซึ่งข้อผิดพลาดที่พบบ่อย คือ การเขียนสัดส่วนแทนโจทย์ปัญหาไม่ถูกต้อง ซึ่งเมื่อแก้สมการหาคำตอบแล้วยอมได้คำตอบที่ไม่ถูกต้องด้วย อาจเนื่องมาจากนักเรียนขาดความเข้าใจในเรื่องสัดส่วน ขาดความสามารถในการแปลความจากข้อความให้อยู่ในรูปสัญลักษณ์จากข้อมูลที่โจทย์กำหนด ดังจะเห็นได้จากการตรวจสอบแบบฝึกหัด และคะแนนทดสอบ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ปีการศึกษา 2562 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 6.83 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 34.15 ปีการศึกษา 2563 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 9.71 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 48.55 และจากการรายงานผลการประเมินด้วยข้อสอบมาตรฐานในการสอบปลายปีของผู้เรียนมาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้ ในปีการศึกษา 2561 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 5.61 คะแนน จากคะแนนเต็ม 17 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 33 (โรงเรียนภูเขียว, 2561) และในปีการศึกษา 2562 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 9.05 คะแนนจากคะแนนเต็ม 40.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 22.35 (โรงเรียนภูเขียว, 2562) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยในการทดสอบของนักเรียนยังไม่ผ่านค่าเป้าหมายเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนภูเขียวที่กำหนดว่า ในรายวิชาพื้นฐานเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 65 และรายวิชาเพิ่มเติมเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60 จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาเหตุ น่าจะเกิดจากวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นการบรรยายด้วยการอธิบายนิยาม ยกตัวอย่างแล้วทำแบบฝึกหัด ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจขั้นตอนในการแก้ปัญหา และยังขาดการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในโจทย์ปัญหาที่เป็นนามธรรมให้มีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี รูปแบบวิธีการสอน เทคนิคของครูที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องอัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค KWDL เป็นกระบวนการฝึกคิดและวิธีแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล และลงข้อสรุป โดยใช้คำถามนำเพื่อให้นักเรียนคิดหาคำตอบในแต่ละขั้นได้โดยเทคนิค KWDL ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 K (What we know) นักเรียนรู้อะไรบ้างจากสิ่งที่โจทย์บอก เป็นขั้นตอนที่นักเรียนอ่านวิเคราะห์โจทย์ปัญหาหาสิ่งที่โจทย์กำหนดให้ ขั้นที่ 2 W (What we want to know) นักเรียนหาสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบหรือสิ่งที่นักเรียนต้องการรู้ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนต้องตอบได้ว่าโจทย์ต้องการให้หาอะไร และวางแผนการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 D (What we do to find out) นักเรียนจะต้องทำอะไรเพื่อหาคำตอบที่โจทย์ต้องการหรือสิ่งที่ตนเองต้องการรู้ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนลงมือแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้ ขั้นที่ 4 L (What we learned) นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนสรุปคำตอบที่ทำได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559) จะเห็นว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL จะช่วยชี้แนะแนวทางในการอ่านและการแก้ปัญหา ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าว ถ้ามีการฝึกใช้อย่างสม่ำเสมอผู้เรียนจะสามารถวิเคราะห์ ดำเนินการแก้ปัญหา หาคำตอบของปัญหาได้อย่างถูกต้อง

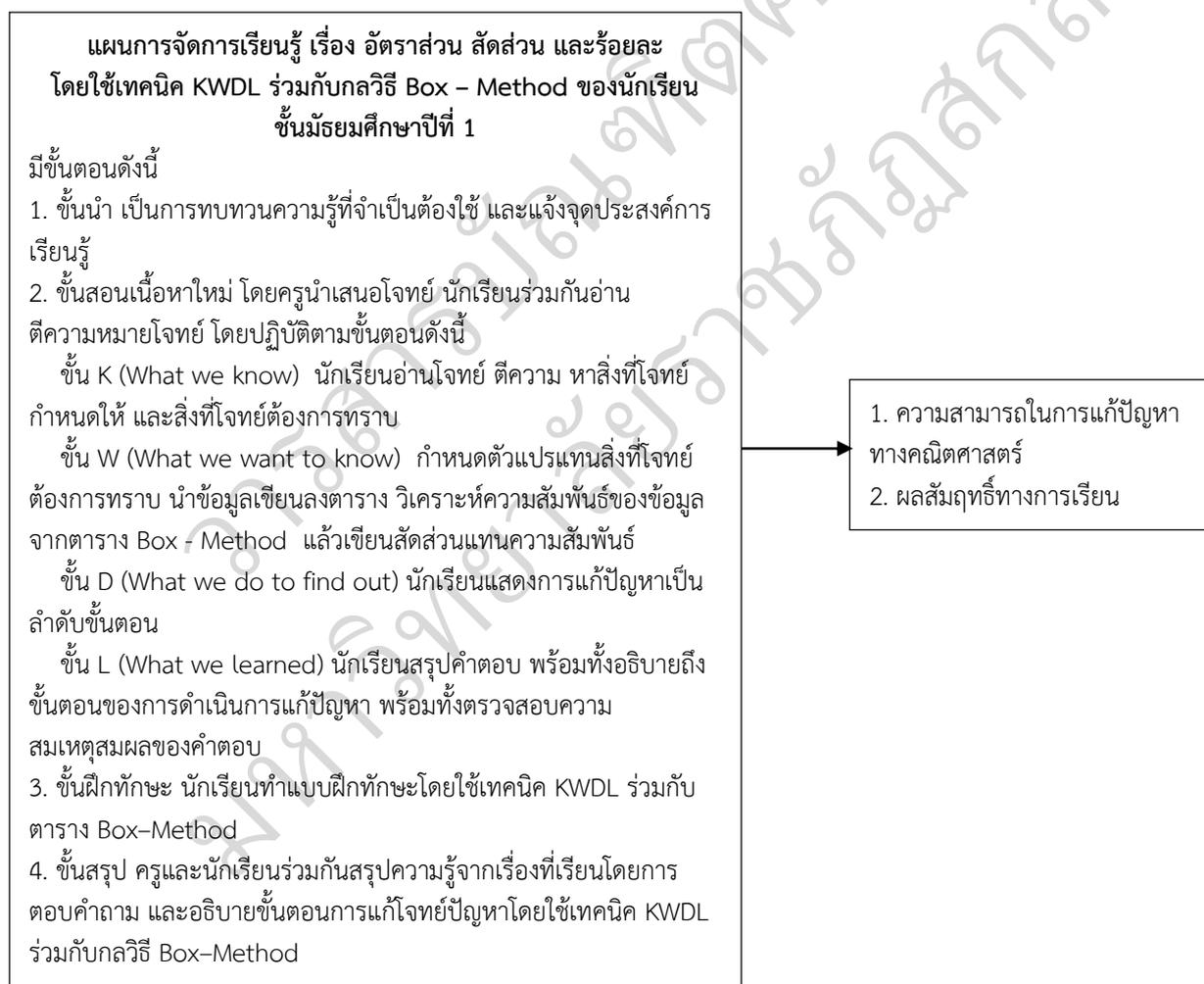
นอกจากนี้การใช้สื่อการสอนที่อาจเป็นไปได้ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการ เป็นตัวกลางการถ่ายทอดในการสื่อความหมาย เพื่อให้รับรู้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความเข้าใจตรงกัน จะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมาก เนื่องจากสื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหาและเรียนรู้สิ่งที่ยากได้ง่ายขึ้น (วรวิทย์ นิเทศศิลป์, 2551) จากการศึกษาพบว่าการวาง Box-Method เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากโจทย์ปัญหา แล้วนำข้อมูลจากสิ่งที่โจทย์กำหนด สิ่งที่ต้องการทราบ มาลงในตารางขนาด 3 x 3 ซึ่งตารางนี้จะช่วยให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในโจทย์ปัญหาอย่างเป็นนามธรรม นำไปสู่การเขียนสัดส่วนจากโจทย์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง (Sullivan, 2009) เมื่อนักเรียนตั้งสัดส่วนได้อย่างถูกต้องแล้ว การแก้โจทย์ปัญหาเรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละก็จะง่ายขึ้น

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนคณิตศาสตร์ที่จะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method ไปประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 70/70
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method กับเกณฑ์ร้อยละ 70

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียววัดหลังเรียนครั้งเดียว (The One - Group Posttest-Only Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนภูเขียว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ ห้อง ม.1/2-ม.1/5 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 160 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ของโรงเรียนภูเขียว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.20 นั่นคือ แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ เป็นแบบทดสอบอัตนัยจำนวน 10 ข้อ ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อสอบรายข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก พบว่า ข้อสอบมีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.37-0.75 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.11-0.39 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบอัตนัยโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ผลการทดสอบปรากฏว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อสอบรายข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก พบว่า ข้อสอบมีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.30-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20-0.80 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีของ Kuder-Richardson KR-20 ผลการทดสอบปรากฏว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการทดลอง ทั้งหมด 12 คาบเรียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ จำนวน 10 คาบเรียน และการทดสอบหลังเรียน 2 คาบเรียน ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ชี้แจงให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนภูเขียว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 34 คน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้เข้าใจตรงกัน

2. ดำเนินการสอน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method จำนวน 10 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที

3. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ โดยใช้เวลา 50 นาที

4. ทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที

5. นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ หลังเรียนของนักเรียนเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

6. นำผลการทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละของนักเรียนมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

7. หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ z แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box – Method ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box – Method ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการ	คะแนนเต็ม	n	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E_1)	105	34	89.38	11.13	85.13
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	34	14.94	3.12	74.71
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2)	$E_1/E_2 = 85.13/74.71$				

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box – Method มีคะแนนระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนรู้เฉลี่ยเท่ากับ 89.38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 105 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.13 และมีคะแนนหลังเรียนจากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 14.95 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.71 ดังนั้น นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E_1) เท่ากับ 85.13 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 74.71 นั่นคือ ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box – Method ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 85.13/74.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ร้อยละของนักเรียนจำแนกตามเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

รายการประเมิน	คะแนน	ร้อยละของนักเรียน					
		ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5	เฉลี่ย
1. ทำความเข้าใจปัญหา	2	97.06	97.06	100	100	97.06	98.24
	1	2.94	2.94	0	0	2.94	1.76
	0	0	0	0	0	0	0
2. วางแผนแก้ปัญหา	2	61.76	73.53	50	47.06	35.29	53.53
	1	38.24	26.47	50	47.06	50	42.35
	0	0	0	0	5.88	14.71	4.12
3. ดำเนินการแก้ปัญหา	2	70.59	70.59	70.59	47.06	35.29	58.82
	1	0	11.76	2.94	5.88	41.18	12.35
	0	29.41	17.65	26.47	47.06	23.53	28.82
4. สรุปคำตอบ	1	70.59	70.59	76.47	58.82	35.29	62.35
	0	29.41	29.41	23.53	41.18	64.71	37.65

จากตาราง 2 พบว่า ชั้นทำความเข้าใจปัญหานักเรียนส่วนใหญ่ทำคะแนนได้ 2 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 98.24 ชั้นวางแผนแก้ปัญหานักเรียนส่วนใหญ่ทำคะแนนได้ 2 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 53.53 ชั้นดำเนินการแก้ปัญหานักเรียนส่วนใหญ่ทำคะแนนได้ 2 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.82 และชั้นสรุปคำตอบนักเรียนส่วนใหญ่ทำคะแนนได้ 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 62.35

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วนและ ร้อยละ ภายหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method มาทำการเปรียบเทียบด้วยการทดสอบ z -test for one sample ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที ของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ

กลุ่มตัวอย่าง	N	df	คะแนนเต็ม	μ (ร้อยละ 70)	$\bar{X}$	S. D.	Z	p
คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	34	33	35	24.5	26.85	4.73	2.90	0.002*

*p < 0.05

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เฉลี่ยเท่ากับ 26.85 คะแนน จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.71 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.73 จากการทดสอบด้วยสถิติ z -test for one simple ได้ค่า z เท่ากับ 2.90 และค่า p เท่ากับ 0.002 แสดงว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบ z ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ

กลุ่มตัวอย่าง	N	df	คะแนนเต็ม	μ (ร้อยละ 70)	$\bar{X}$	S. D.	Z	p
คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์	34	33	20	14	14.941	3.123	1.76	0.039*

*p < 0.05

จากตาราง 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method เท่ากับ 14.94 คิดเป็นร้อยละ 74.70 และเมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 85.13/74.71 ซึ่งประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกทักษะระหว่างการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 85.13 และได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.71 ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของงานวิจัยข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละโดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method ได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน มีการวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และได้ผ่านการตรวจความถูกต้อง หาคุณภาพ ปรับปรุง และแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีการดำเนินการเป็นลำดับขั้นที่ชัดเจน ช่วยให้นักเรียนสามารถดำเนินการวิเคราะห์โจทย์ปัญหา แก้ไขโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ได้อย่างเป็นระบบ และเมื่อนักเรียนวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้กลวิธี Box-Method

แล้วนำข้อมูลลงตาราง ยังช่วยให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูล สามารถสร้างสมการจากโจทย์ปัญหาได้ง่ายขึ้น ดังนั้นจึงเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิชา เล่าเรียนดี (2554) ได้กล่าวว่า เทคนิค KWDL เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่มีค่ามาก นำมาทำให้ผู้เรียนได้คิดหาข้อมูลของคำตอบในแต่ละขั้นตอน ช่วยส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียน การนำเทคนิค KWDL ไปใช้ในการสอนคณิตศาสตร์เป็นวิธีที่เหมาะสมอย่างยิ่งโดยเฉพาะเรื่องโจทย์ปัญหา

2. ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของงานวิจัยข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ช่วยชี้แนะแนวทางในการอ่านและการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน อีกทั้งการนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากสิ่งที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบลงในตาราง Box-Method ช่วยทำให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในโจทย์ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การเขียนสัดส่วนแทนโจทย์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เมื่อนักเรียนได้ฝึกอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ Sullivan (2009) ได้ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาเรื่องอัตราส่วนและสัดส่วนโดยใช้กลวิธี Box-Method พบว่า กลวิธี Box-Method เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนเขียนสมการในการแก้ปัญหาระบบสมการและสัดส่วนได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร เทพธิ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาและความคงทนในการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method พบว่า คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box - Method ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ทำให้ผู้เรียนเกิดการแก้ปัญหาผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอนอย่างมีระบบ โดยนักเรียนจะได้อ่านตีความ แล้วนำข้อมูลที่เขียนลงตาราง Box-Method วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลจากตาราง Box - Method เขียนสัดส่วนแทนความสัมพันธ์ ดำเนินการแก้ปัญหา แล้วจึงนำมาสรุปคำตอบ การแก้ปัญหามีระบบดังกล่าวจึงทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพัฒน์ จันทร์เสนาวงศ์ (2553) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาบทเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยกลวิธีสร้างตาราง พบว่า นักเรียนที่ผ่านการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนที่พัฒนาขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีนักเรียนจำนวนร้อยละ 19.35 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 และนักเรียนร้อยละ 58.06 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูณากาจ ชูเลิศ (2561) ได้ศึกษาการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาสัดส่วน โดยใช้สื่อ Box-Method ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ซึ่งเป็นผลมาจากผู้วิจัยได้นำสื่อ Box - Method ซึ่งเป็นสื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการมาใช้ในการเรียนการสอน และยังออกแบบแบบฝึกหัดการแก้โจทย์ปัญหาสัดส่วนซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนสัดส่วนได้ ส่งผลให้นักเรียนแก้โจทย์ปัญหาสัดส่วนได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวาลิต ดวงเหมือน (2561) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับการใช้แผนภาพ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.68 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 66.8 ของคะแนนเต็ม ซึ่งไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box- Method ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method ในช่วงคาบแรก ๆ นักเรียนยังไม่สามารถลงข้อมูลในตาราง Box-Method ได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการใส่ข้อมูล ดังนั้นครูควรอธิบายพร้อมยกตัวอย่างเพิ่มเติม และคอยดูแลอธิบายนักเรียนที่ไม่สามารถใส่ข้อมูลลงตารางได้

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL จะใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่าปกติ เนื่องจากผู้เรียนต้องเขียนอธิบายขั้นตอนในการแก้ปัญหาอย่างละเอียด ดังนั้น ครูจึงต้องวางแผนในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเวลา

1.3 การทำแบบฝึกทักษะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว ได้ฝึกจนเกิดความชำนาญ จนนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ควรให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดความชำนาญในการแก้ปัญหาโดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับกลวิธี Box-Method

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ควรศึกษาว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับการศึกษาเนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ เรื่องใดบ้าง เช่น เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เน้นเกี่ยวกับการแก้โจทย์ปัญหา ซึ่งสามารถนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวได้

2.2 เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL เปรียบเทียบกับการสอนวิธีอื่น ๆ เช่น ร่วมการใช้คำถามขั้นสูง การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร เทพธิ. (2558). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาและความคงทนในการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ชวลิต ดวงเหมือน. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบ คูณ ทหาระคน ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับการใช้แผนภาพ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ วท.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีเซด แอนพรีนติ้ง.
- ชูฉกาจ ชูเลิศ. (2561). การแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้สื่อ Box Method ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พีระพัฒน์ จันทระเสนาวงศ์. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการเรียน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยกลวิธีการสร้างตาราง. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- โรงเรียนภูเขียว. (2561). รายงานผลการประเมินด้วยข้อสอบมาตรฐานในการสอบปลายปี ประจำปีการศึกษา 2561. ชัยภูมิ: โรงเรียนภูเขียว.
- _____. (2562). รายงานผลการประเมินด้วยข้อสอบมาตรฐานในการสอบปลายปี ประจำปีการศึกษา 2562. ชัยภูมิ: โรงเรียนภูเขียว.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊คส์.
- วิชรา เล่าเรียนดี. (2554). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). การวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- Sullivan, J. (2009). The "Box Method" For Teaching Ratio/Proportion Problems. Paper presented at the 2009 Annual Conference & Exposition, Page 14.1266.11.

**สภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู และสมรรถนะทางการเรียนรู้
ของผู้เรียน ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร**
CONDITIONS AND NEEDS FOR PROFESSIONAL COMPETENCY DEVELOPMENT OF
TEACHERS AND LEARNING COMPETENCY OF LEARNERS UNDER THE BASIC
EDUCATION COMMISSION, SAKON NAKHON PROVINCE

ปัทมา อินทรักษา

Pundita Intharaksa

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สกลนคร 47000

Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University,

Sakon Nakhon 47000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: pundita_ink@hotmail.com

รับบทความ 14 เมษายน 2565 แก้ไขบทความ 16 กุมภาพันธ์ 2566 ตอรับบทความ 21 กุมภาพันธ์ 2566 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของครูและผู้บริหารในสถานศึกษา และ 2) ศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 590 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วน 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการปฏิบัติตามสมรรถนะหลักภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ระดับการปฏิบัติตามสมรรถนะประจำสายงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 2) ระดับความต้องการการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะหลัก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 และระดับความต้องการการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะประจำสายงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 3) ระดับระดับการปฏิบัติตามสมรรถนะทางการเรียนรู้ของนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และ 4) ระดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางการเรียนรู้ของนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

คำสำคัญ: สมรรถนะวิชาชีพครู, สมรรถนะทางการเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) examine the conditions and needs for developing professional competency of teachers and school administrators, and 2) investigate the conditions and needs for developing learning competency of learners under the Basic Education Commission, Sakon Nakhon Province. The sample group consisted of 590 participants, which included school administrators, teachers, primary school students, and secondary school students. The researcher determined the sample size using the Krejcie & Morgan sample size table. The research instrument was a set of 5-level scale questionnaires. The collected data were analyzed by percentage, mean, and standard deviation. The research results showed that 1) the overall level of self-practice in core competency was high, with functional competency being at the highest level, with means of 4.42, and 4.54, respectively; 2) The overall level of self-improvement needs in core competency was high, with functional competency being at the highest level, with means of 4.46, and 4.55, respectively; 3) The level of self-practice based on students' competency was overall at a high level, with a mean of 4.02, and 4) the level of self-improvement needs based on students' competency was overall at the highest level, with a mean of 4.55.

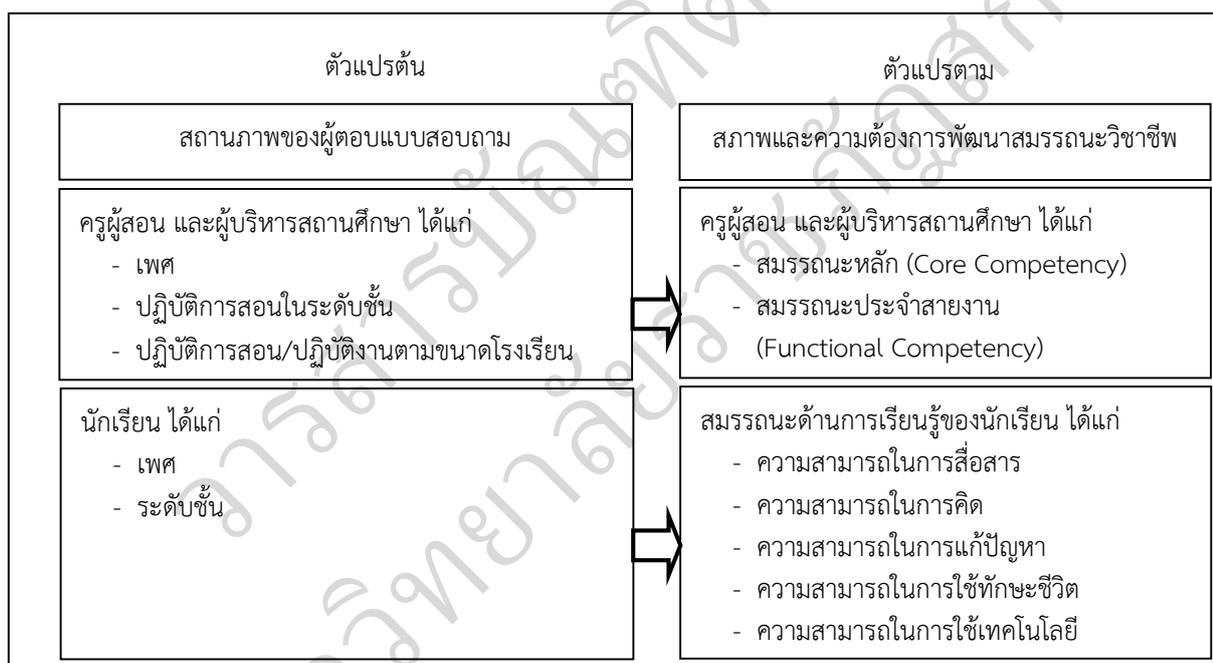

ครูผู้สอน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ 2) สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน 3) สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน 4) สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย 5) สมรรถนะการทำงานร่วมกับชุมชน หลักการพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอน ประกอบด้วย 5 หลักการ คือ 1) หลักการมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒนา 2) หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 3) หลักการสนองความต้องการของผู้รับการพัฒนา 4) หลักความยืดหยุ่นของกระบวนการและวิธีการพัฒนา 5) หลักการความแตกต่างระหว่างบุคคล และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความต้องการในการพัฒนา 2) วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา 3) การวางแผนพัฒนา 4) การดำเนินการพัฒนาและ 5) การประเมินผลพัฒนา ทั้งนี้ความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นสามารถสะท้อนถึงการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอันจะส่งผลให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพ และความต้องการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของครูและผู้บริหารในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร
2. ศึกษาสภาพ และความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดสกลนคร จำนวน 10,839 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2564)

1.2 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดสกลนคร จำนวน 132,392 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2564)

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสกลนคร จำนวน 150 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (Krejcie, R.V. and Morgan, D.W., 1970, p. 608) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตามตารางอยู่ที่ 377 คน แต่ผู้วิจัยได้รับการตอบกลับตามแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 150 ฉบับ

2.2 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดสกลนคร จำนวน 440 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (Krejcie, R.V. and Morgan, D.W., 1970, p. 608) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตามตารางมี 384 คน แต่ผู้วิจัยได้รับการตอบกลับตามแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 440 ฉบับ จึงนำมาวิเคราะห์ทั้งหมด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งมี 2 ฉบับ ได้แก่

3.1 แบบสอบถามระดับการปฏิบัติตนและความต้องการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน และผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบสมรรถนะของครูผู้สอนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้

3.2 แบบสอบถามระดับการปฏิบัติตนและความต้องการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้

4. วิธีรวบรวมข้อมูล

4.1 ศึกษาข้อมูลแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะวิชาชีพครู สมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียน การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การสร้างแบบสอบถามสภาพและความต้องการในการพัฒนาตนเอง ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 สร้างและพัฒนาเครื่องมือโดยการสร้างแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 5-7) แต่ละข้อจะแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

ระดับที่ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อย

ระดับที่ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง

ระดับที่ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มาก

ระดับที่ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด

โดยมีแบบสอบถามมี 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสอบถามระดับการปฏิบัติตนและความต้องการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน และผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบสมรรถนะของครูผู้สอนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ และ 2) แบบสอบถามระดับการปฏิบัติตนและความต้องการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะของผู้เรียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้

4.3 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านวัดและประเมินผล ด้านวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ด้านบริหารการศึกษา และด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน

4.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะ และคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพเหมาะสมและเชื่อถือได้

4.5 ดำเนินการขออนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ตามขั้นตอนที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งได้รับอนุมัติเรียบร้อยแล้ว

4.6 เนื่องจากสถานการณ์ของโรคระบาด COVID-19 ผู้วิจัยจึงพัฒนาแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ให้อยู่ในรูปแบบของ Google Form และจัดทำหนังสือเพื่อขออนุญาตสำรวจข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ในรูปแบบของ Google Form

4.7 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.8 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติตนและความต้องการพัฒนาตนเองโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของบุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 82-84) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 1.00–1.50 หมายถึง การปฏิบัติและความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 1.50–2.50 หมายถึง การปฏิบัติและความต้องการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 2.51–3.50 หมายถึง การปฏิบัติและความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 3.51–3.50 หมายถึง การปฏิบัติและความต้องการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 4.51–5.00 หมายถึง การปฏิบัติและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

4.9 วิเคราะห์และเรียงลำดับระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการพัฒนาตนเอง โดยเรียงลำดับรายข้อ และภาพรวมรายด้าน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

5.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ปฏิบัติการสอนในระดับชั้น ปฏิบัติการสอน/ปฏิบัติงานตามขนาดโรงเรียน และระดับชั้น โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติตนและความต้องการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน และผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบสมรรถนะของครูผู้สอนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ และระดับการปฏิบัติตนและความต้องการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะของผู้เรียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นและปฏิบัติการสอน/ปฏิบัติงานตามขนาดโรงเรียน

ตาราง 1 แสดงจำนวน และร้อยละ จำแนกตามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตาม จำแนกตามเพศ ปฏิบัติการสอนในระดับชั้น และปฏิบัติการสอน/ปฏิบัติงานตามขนาดโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	
	N (n = 150)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	58	38.67
หญิง	92	61.33
รวม	150	100.00
ปฏิบัติการสอนในระดับชั้น		
ประถมศึกษา	50	33.33
มัธยมศึกษา	77	51.33
ผู้บริหารสถานศึกษา	23	15.34
รวม	150	100.00
ปฏิบัติการสอน/ปฏิบัติงานตามขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	29	19.33
โรงเรียนขนาดกลาง	37	24.67
โรงเรียนขนาดใหญ่	84	56.00
รวม	150	100.00

จากตาราง 1 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 61.33 และ เพศชาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 38.67 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการปฏิบัติการสอนในระดับชั้น พบว่า ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 51.33 ปฏิบัติการสอนในระดับชั้น

ประถมศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.34 ตามลำดับ และจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปฏิบัติการสอน/ปฏิบัติงานตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปฏิบัติการสอน/ปฏิบัติงานโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 ปฏิบัติการสอน/ปฏิบัติงานโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 24.67 และปฏิบัติการสอน/ปฏิบัติงานโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 19.33 ตามลำดับ

2. ข้อมูลสภาพทั่วไปของนักเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ และระดับชั้น

ตาราง 2 แสดงจำนวน และร้อยละ จำแนกตามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามเพศ และระดับชั้นเรียน

สถานภาพ	จำนวน	
	N (n = 440)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	207	47.05
หญิง	233	52.95
รวม	440	100.00
ระดับชั้น		
ประถมศึกษา	238	54.09
มัธยมศึกษา	202	45.91
รวม	440	100.00

จากตาราง 2 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 52.95 และเพศชาย จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 47.05 และจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้น พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ระดับประถมศึกษา จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 54.09 และระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 45.91

3. ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตนตามสมรรถนะวิชาชีพครู ของครูและผู้บริหารในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตนสมรรถนะวิชาชีพครู ของครูและผู้บริหารในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติตน ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
สมรรถนะหลัก (Core Competency)				
1	การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	4.51	0.59	มากที่สุด
2	การบริการที่ดี	4.15	0.56	มาก
3	การพัฒนาตนเอง	4.21	0.59	มาก
4	การทำงานเป็นทีม	4.61	0.50	มากที่สุด
5	จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.66	0.48	มากที่สุด
	รวม	4.42	0.54	มาก
สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency)				
1	การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	3.99	0.59	มาก
2	การพัฒนาผู้เรียน	4.70	0.54	มากที่สุด
3	การบริหารจัดการชั้นเรียน	4.72	0.51	มากที่สุด

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติตน ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
4	การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.51	0.60	มากที่สุด
5	ภาวะผู้นำครู	4.65	0.63	มากที่สุด
6	การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน	4.69	0.50	มากที่สุด
รวม		4.54	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามสมรรถนะหลัก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 โดยด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนระดับการปฏิบัติตนตามสมรรถนะประจำสายงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 โดยด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู ของครูและผู้บริหารในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู ของครูและผู้บริหารในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร

ที่	รายการ	ระดับความต้องการ ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
สมรรถนะหลัก (Core Competency)				
1	การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	4.69	0.50	มากที่สุด
2	การบริการที่ดี	4.20	0.52	มาก
3	การพัฒนาตนเอง	4.06	0.53	มาก
4	การทำงานเป็นทีม	4.58	0.58	มากที่สุด
5	จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.79	0.48	มากที่สุด
รวม		4.46	0.52	มาก
สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency)				
1	การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.59	0.59	มากที่สุด
2	การพัฒนาผู้เรียน	4.70	0.54	มากที่สุด
3	การบริหารจัดการชั้นเรียน	4.64	0.51	มากที่สุด
4	การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.48	0.61	มากที่สุด
5	ภาวะผู้นำครู	4.62	0.63	มากที่สุด
6	การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน	4.26	0.50	มาก
รวม		4.55	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ระดับความต้องการการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะหลักของครูและผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 โดยด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความต้องการการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะประจำสายงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 โดยความต้องการด้านการพัฒนาผู้เรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก

5. ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตนตามสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตนตามสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร

ที่	สมรรถนะ	ระดับการปฏิบัติตน ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1	ความสามารถในการสื่อสาร	3.96	0.99	มาก
2	ความสามารถในการคิด	3.97	0.94	มาก
3	ความสามารถในการแก้ปัญหา	3.63	0.91	มาก
4	ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	4.52	0.94	มากที่สุด
5	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	4.60	0.95	มากที่สุด
รวม		4.02	0.95	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผลการศึกษาระดับระดับการปฏิบัติตนตามสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 โดยสมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด และสมรรถนะที่ 3 ด้านการแก้ปัญหามีระดับการปฏิบัติตนน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

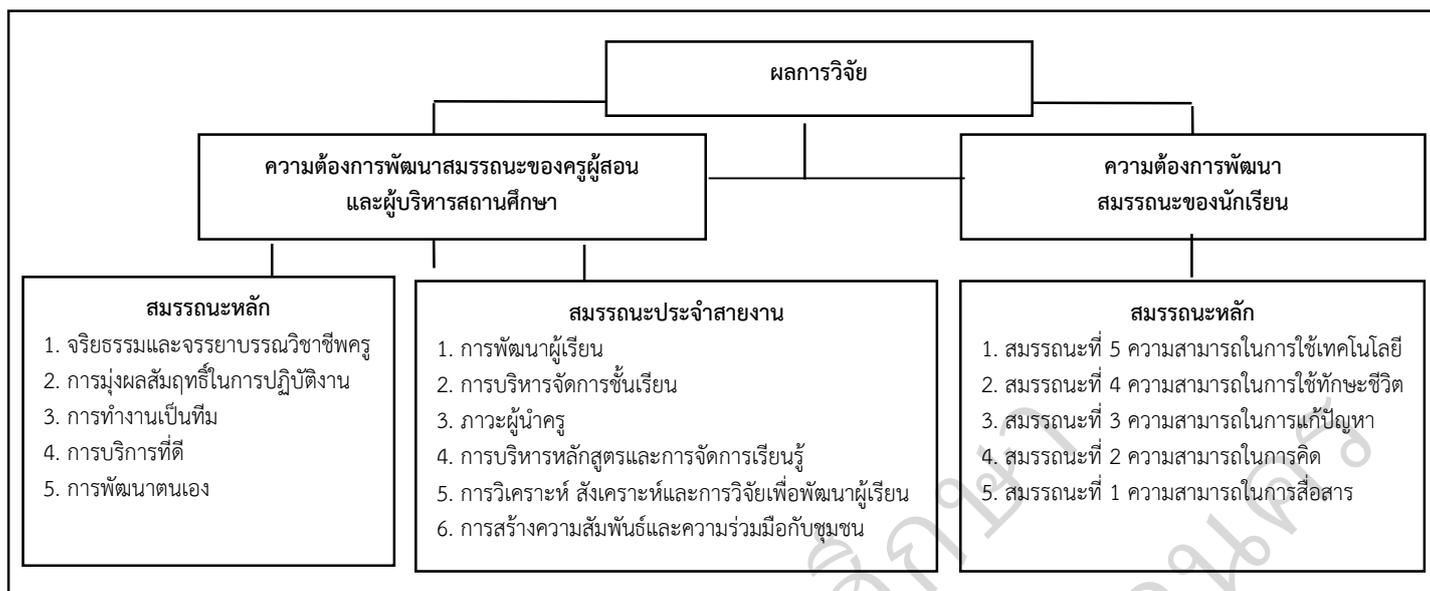
6. ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร

ที่	สมรรถนะ	ระดับความต้องการ ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1	ความสามารถในการสื่อสาร	4.17	0.99	มาก
2	ความสามารถในการคิด	4.51	0.97	มากที่สุด
3	ความสามารถในการแก้ปัญหา	4.66	0.91	มากที่สุด
4	ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	4.68	0.95	มากที่สุด
5	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	4.73	0.86	มากที่สุด
รวม		4.55	0.88	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ระดับความต้องการตามสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 โดยสมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุด และสมรรถนะที่ 1 ด้านความสามารถในการสื่อสาร มีระดับความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัยสามารถเขียนเป็นภาพได้ดังภาพประกอบที่ 2 สรุปผลการวิจัย

ภาพประกอบ 2 สรุปผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู และสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการปฏิบัติตนตามสมรรถนะหลักด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับการปฏิบัติตนตามสมรรถนะประจำสายงานด้านการพัฒนาผู้เรียนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดการเรียนรู้ครูจะต้องดำเนินการอยู่บนฐานของความมีคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกับการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้เพราะจะเป็นแบบอย่างที่ดีกับศิษย์ และระดับความต้องการการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะหลักด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความต้องการการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะประจำสายงานด้านการพัฒนาผู้เรียน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันเรื่องคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณมีความจำเป็นมากในการจัดการเรียนรู้นี้เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย การเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณี หาญกล้า (2550, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของครูกับการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ พบว่า คุณลักษณะของครูด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความตระหนักในกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู นอกจากนี้ วีรัช วรรณรัตน์ และ โกสุม สายใจ (2555, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู พบว่า คุณลักษณะของผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกและอยู่ในระดับสูง และคุณลักษณะเชิงคุณธรรมจริยธรรมของครูจำแนกตามประสบการณ์การสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และธัญลักษณ์ รุจิภักดิ์ และเอมมา อาสนจินดา (2557, หน้า 230-254) ได้ศึกษา เรื่อง การรับรู้ และเจตคติต่อแนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้ง 5 ด้าน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมวิชาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ระดับระดับการปฏิบัติตนตามสมรรถนะด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และสมรรถนะที่ 3 ด้านการแก้ปัญหา มีระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด และระดับความต้องการตามสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และสมรรถนะที่ 1 ด้านความสามารถในการสื่อสารมีระดับความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ ความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนจึงอยู่ในระดับมากที่สุด และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้ความต้องการในการคิดเรื่องการแก้ปัญหาอยู่ในระดับที่น้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กานนิต บุตรดา (2561, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดการกิจกรรมตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่ส่งผล

ต่อการพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันนี้การเรียนรู้อของเด็กนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี เช่น Internet, Computer, Tablet หรือ Smart Phone และอื่น ๆ อีกมากมาย นักเรียนสามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะในห้องเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558, ออนไลน์) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลินดา กอดซิกกี นิโคล กอดซิกกี, แมรีโครเฟล และคณะ (2013, p. Abstract) ได้ศึกษาวิจัยการเพิ่มแรงจูงใจและข้อตกลงในนักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ผ่านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยเทคโนโลยีพบว่ นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกว่าการได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของผู้เรียนนอกจากนี้ยังเห็นได้ชัดว่า นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียนเมื่อเทคโนโลยีถูกนำมาใช้เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังเรียน นักเรียนชอบเครื่องมือทางเทคโนโลยี เช่น Computer, Laptop ซึ่งเหมือนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน นักเรียนมีแรงจูงใจมากขึ้นและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการเรียนรู้เมื่อมีการใช้เทคโนโลยี โดยรวมพฤติกรรมของนักเรียนที่มีชีวิตชีวามากขึ้นเมื่อเทคโนโลยีถูกนำมาใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรศึกษาแนวทางหรือพัฒนารูปแบบในการใช้คุณธรรมจริยธรรม หรือจรรยาบรรณวิชาชีพครู ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะด้านการเรียนรู้ และทักษะชีวิต ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางหรือพัฒนารูปแบบในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กามนิต บุตรดา. (2561). *การจัดกิจกรรมตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จิตติมา วรณศรี. (2552). *คุณภาพการศึกษากับสมรรถนะของครูที่พึงประสงค์*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 32(1), 1-5.
- ัญลักษณ์ รุจิภักดิ์ และเอมมา อาสนจินดา. (2557). *การรับรู้เจตคติต่อแนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมวิชาชีพครู*. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 28(88), 230-254.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- มานิตย์ นาคเมือง. (2552). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วนิดา สุวรรณนิพนธ์. (2560). *ศักยภาพทุนมนุษย์และความสามารถเชิงพลวัตของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์ไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(3), 1-20.
- วิรัช วรณรัตน์ และ โกสุม สายใจ. (2555). *คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูของคณาจารย์ระดับอุดมศึกษา เครือข่ายวิชาการเบญจมิตรและเครือข่ายวิจัยประชาชน*. รายงานวิจัย นนทบุรี: คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สุวรรณี หาญกล้า. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของครูกับการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู สำนักงานอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครูสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทิงกราฟิก จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”. เข้าถึงได้จาก <http://www.kroobannok.com/76716>. 25 ตุลาคม 2564.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608.

Linda Godzicki, Nicole Godzicki, Mary Krofel, Rachel Michaels. (2013). *Increasing Motivation and Engagement in Elementary and Middle School Students through Technology -Supported Learning Environments*. Research Project. M.A. (Teaching and Leadership). Illinois: Saint Xavier University Chicago.

Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and values*. New York: McGraw Hill.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร